

Prsten

udruga bosanskih Hrvata

STIPENDISTI ZAKLADE PRSTEN

DOGADANJA

Predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović na tradicionalnoj večeri Udruge Prsten: “Mladi su preduvjet našeg razvoja”

AKTUALNO

Izborna skupština UBH Prsten: Na čelu Udruge ostaju Mijo Marić i Pavo Zubak

RAZGOVOR

Potpredsjednik Vlade RH i ministar vanjskih i europskih poslova Davor Ivo Stier: “Pohvala Prstenu u RH i potpora Prstenu u BiH”

PP ORAHOVICA

Za nadolazeće blagdane

**Vrhunsko nagrađivano
vino, ponos orahovačkog
vinogorja.**

**Mjesto gdje se spajaju tradicija,
kvaliteta i nove tehnologije.**

Orahovački vinogradi imaju savršene uvjete za uzgoj najkvalitetnijeg grožđa zelenog silvanca. Smješteni su na padinama Papuka i Krndije od 160 do 250 metara nadmorske visine, uz južnu ekspoziciju. Silvanac zeleni lijepo je strukturirano vino sa savršenim odnosom alkohola i kiselina, s osjećajem glatkog baršuna u ustima te završnom očaravajućom aromom zrelog voća.

Zbog vrhunske kvalitete i prepoznatljivosti Silvanac zeleni nezaobilazno je vino uz jela s tjesteninom i umacima na bazi sira te uz jela od bijelog mesa ili plemenite slatkododne ribe.

Najbolje za Vas!

www.pporahovica.hr

IZDAVAČ

Udruga bosanskih hrvata Prsten
Ulica grada Vukovara 235, 10000 Zagreb
prsten@udruga-prsten.hr
www.udruga-prsten.hr

GLAVNI UREDNIK

Mijo Marić

ČASOPIS REALIZIRALI

Marija Alvir Trogrlić
Gordana Jelavić
Marjan Biškić
Pavo Zubak
Anita Ivkić Zavacki
Snežana Rebuš
Mario Paurević
Filip Biškić
Ivana Marelja
Jelena Stipović
Vladimir Milinović
Tado Jurić
Ivo Grgić
Magdalena Zrakić
Vlado Guberac
Tomislav Vinković
Mladenko Marijanović
Ana Klarić
Tonči Visković
Vjekoslav Jeleč
Vera Rede

LEKTURA I KOREKTURA

Gordana Jelavić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Zvonimir Frank

NASLOVNICA

Singular d.o.o.

NAKLADA

10 000 primjeraka

TISAK

Printera Grupa

ISSN

1846-338X

Drage čitateljice i dragi čitatelji!

Jeste li kad razmišljali kako je imati dvije mame? To je više ljubavi, pripadanja, razumijevanja, podrške, sigurnosti, pa i novca. Ako je više bolje, onda je to dobro. Ne možemo baš reći da se mame međusobno vole, ali iz ljubavi prema nama, nastojat će izgraditi funkcionalan odnos. Možemo ih čak i poticati da se bore za našu naklonost i dokazuju koja je bolja. Doduše, riskiramo postati razmaženi. Ali, to već nije naš problem, ili nam se samo čini? Čak i takvi, jednog dana moramo odrasti. A odraslost se mjeri sposobnošću suočavanja s realitetom i razinom odgovornosti. Onda imamo odgovornost za dvije mame i svim onim što ide s tim.

Pa kako je imati dvije mame? Ima prednosti i nedostataka i jako je komplicirano.

A kako je imati dvije domovine? Imati dvije domovine je imati više ljubavi, pripadanja, razumijevanja, podrške, sigurnosti, pa i novca. Na sve ovo, lako se naviknemo. A onda, iznenadni i rijetki događaji, za koje nismo ni organizacijski, ni psihički pripremljeni, poremete te ustaljene odnose. Nastupaju teška vremena. A teška su vremena prilično svojstvena ovim prostorima i našim dvjema domovinama. Tada međusobno nastojimo teškoće olakšati. A one su teške, znaju trajati dugo i iscrpljujuće su. Umore nas i svega nam je dosta. Ljutimo se i međusobno optužujemo. Gotovo da postanemo teški ljudi. A teški ljudi stvaraju teška vremena. I onda se vrtimo u krugu iz kojeg nije lako izići.

Dobra strana teških vremena jest što ona, doduše uglavnom na grub način, ruše naše iluzije i nama i našim domovinama osvješćuju da su osjećaji lijepi kad je dobro, zablude dopuštene u malim količinama, a realitet uvijek u pravu.

Kako bismo što više ostali u realitetu, mi u Prstenu nastojimo djelovati kroz programske sadržaje i u okviru njih graditi odnose. U ovom broju časopisa bit će puno riječi o tim sadržajima i odnosima.

Pa kako je imati dvije domovine? Kad je dobro, onda je lijepo. Kad je teško, trebamo imati puno međusobnog razumijevanja i biti odgovorni.

U Prstenu je lijepo i s Prstenom je lakše imati razumijevanja i biti odgovoran.

Vaš Mijo Marić

RAZGOVOR

POHVALA PRSTENU I POTPORA U RH I PRSTENU U BIH

U RH I PRSTENU U BIH

DAVOR IVO STIER, potpredsjednik Vlade RH razgovara s novinarkama u Zagrebu

U Zagrebu potpredsjednik Vlade RH i ministar vanjskih poslova Davor Ivo Stier razgovarao je s novinarkama iz Bosne i Hercegovine. Stier je istaknuo pohvalu Prstenu u RH i potporu Prstenu u BiH. On je istaknuo da je Prsten u RH važan element u razvoju BiH i da će nastaviti pružati potporu Prstenu u BiH. Stier je također istaknuo da je Prsten u RH važan element u razvoju BiH i da će nastaviti pružati potporu Prstenu u BiH.

POHVALA PRSTENU I POTPORA U RH I PRSTENU U BIH

Stier je istaknuo da je Prsten u RH važan element u razvoju BiH i da će nastaviti pružati potporu Prstenu u BiH. On je istaknuo da je Prsten u RH važan element u razvoju BiH i da će nastaviti pružati potporu Prstenu u BiH.

str. 6-7

RAZGOVOR

Ruža JANIŠ pobornica pravašima protiv The Voice

NAJLJEPŠI GLAS HRVATSKE NAŠE GORE RUŽA

NAJLJEPŠI GLAS HRVATSKE

RUŽA JANIŠ pobornica pravašima protiv The Voice

Ruža Janiš, voditeljica emisije "Najljepši glas Hrvatske", razgovarala je o svojoj emisiji i o tome kako ona pomaže mladima da se izdvoje iz "The Voice" emisije. Janiš je istaknuo da je "Najljepši glas Hrvatske" važna emisija za mlade i da ona pomaže mladima da se izdvoje iz "The Voice" emisije. Janiš je istaknuo da je "Najljepši glas Hrvatske" važna emisija za mlade i da ona pomaže mladima da se izdvoje iz "The Voice" emisije.

str. 68-70

MLADI MLADINA

BOŽIČNA HUMANITARNA AKCIJA FORUMA MLADIH MLADIMA 2016.

MLADI MLADINA

Forum mladih organizacija iz BiH organizirao je božićnu humanitarnu akciju u Zagrebu. Akcija je bila usmjerena na pomoć siromašnim ljudima i djeci. Forum mladih organizacija iz BiH organizirao je božićnu humanitarnu akciju u Zagrebu. Akcija je bila usmjerena na pomoć siromašnim ljudima i djeci.

str. 76-77

MLADI

SU PREDUVJET NAŠEG RAZVOJA

MLADI

Forum mladih organizacija iz BiH organizirao je božićnu humanitarnu akciju u Zagrebu. Akcija je bila usmjerena na pomoć siromašnim ljudima i djeci. Forum mladih organizacija iz BiH organizirao je božićnu humanitarnu akciju u Zagrebu. Akcija je bila usmjerena na pomoć siromašnim ljudima i djeci.

str. 78-79

PODSJEĆAMO

4 SVEČANOM AKADEMIJOM OBILJEŽENA DESETA OBLJETNICA DJELOVANJA UBH PRSTEN

RAZGOVOR

6 DAVOR IVO STIER, POTPREDSJEDNIK VLADE RH I MINISTAR VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA: Pohvala Prstenu u RH i potpora Prstenu u BiH

16 ZVONKO MILAS, DRŽAVNI TAJNIK SREDIŠNJEG DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN RH: Zemljopost hrvatskom narodu nije definirana zmljopisnim granicama

AKTUALNO

8 IZBORNA SKUPŠTINA UBH PRSTEN: Na čelu Udruge ostaju Mijo Marić i Pavo Zubak

12 USKORO UDRUGA BOSANSKOHERCEGOVAČKI HRVATA PRSTEN U BIH

15 PREDSTAVNICI UBH PRSTEN NA SJEDNICI SAVJETA VLADE RH ZA HRVATE IZVAN RH

OSVRT

39 PORUKA I DOMETI LOKALNIH IZBORA U BIH

40 BOSNA I HERCEGOVINA: OD DRUŠTVA NERAVNOPRAVNOSTI DO ZAJEDNICE RAVNOPRAVNOSTI

PODSJEĆAMO

44 DVIJE GODINE OD POPLAVA U BIH

PREDSTAVLJAMO

52 ŽEPEČE - HRVATSKA UTVRDA U SREDNJOJ BOSNI

58 VAREŠ - NAPUŠTENNA OAZA KOJAJ SE SVI RADO VRAČAJU

65 ODŽAK - ŽIVJETI ZA SUTRA ILI OSTATI U PROŠLOSTI

ISTRAŽUJEMO

61 TELEVIZIJSKI PROGRAM U RH - IZVOR FRUSTRACIJA ZA HRVATE IZ BIH

DOGAĐANJA

76 BOŽIČNA HUMANITARNA AKCIJA FORUMA MLADIH - MLADI MLADIMA

78 PREDSEDNICA REPUBLIKE NA TRADICIONALNOJ VEČERI UDRUGE PRSTEN: Mladi su preduvjet našeg razvoja

**ZAJEDNO
MOŽEMO
BAŠ SVE.**

U reprezentativnom atriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice 24. listopada 2015. održana je Svečana akademija Udruge bosanskih Hrvata Prsten, na kojoj je bilo više od petsto uzvanika i gostiju iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine

Predsjedatelj Predsjedništva BiH Dragan Čović kazao je da je UBH Prsten razvio veliku organizaciju koja okuplja znanstvenike, poduzetnike, žene, mlade te ih pozvao na suradnju s HAZU-om BiH i Katoličkom crkvom u BiH

SVEČANOM AKADEMIJOM DESETA OBLJETNICA

"Obilježje Prstenova djelovanja ljubav je prema domovini iz koje potječemo i domovini u kojoj živimo. Tu ljubav dokazujemo činjenjem. Trudimo se dati svoj doprinos boljem životu u BiH i Hrvatskoj i biti most između naše dvije domovine," kazao je predsjednik Udruge Mijo Marić na obilježavanju jubileja

Prsten

U reprezentativnom atriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice 24. listopada 2015. održana je Svečana akademija Udruge bosanskih Hrvata Prsten, na kojoj je bilo više od petsto uzvanika i gostiju iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Svečana akademija održana je pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović i supokroviteljstvom tadašnjeg predsjedatelja Predsjedništva Bosne i Hercegovine Dragana Čovića.

ČESTITKE I POHVALE PRSTENU

Obilježavanje jubileja otpočelo je čitanjem stihova Mate Neđića Hrvatski zagrljaj i hrvatskom himnom u izvedbi soprani- stice Sandre Bagarić u pratnji pijanista Darka Domitrovića te minutom šutnje za sve poginule u Domovinskom ratu, a potom je brojne uzvanike i goste u ime organizatora pozdravio predsjednik Udruge Mijo Marić.

"Obilježje Prstenova djelovanja ljubav je prema domovini iz koje potječemo i domovini u kojoj živimo. Tu ljubav dokazujemo činjenjem. Trudimo se dati svoj doprinos boljem životu u BiH i Hrvatskoj i biti most između naše dvije domovine," kazao je Marić, podsjetivši kako je nastanku Udruge prethodio rat koji je izazvao prisilno masovno kretanje i okupljanje stanovništva, stvorio duboke traume te narušio dostojanstvo i samopoštova- nje ljudi. "Desetak godina poslije, izabrana su mjesta življenja, zadovoljene minimalne egzistencijalne potrebe i započeo je

proces socijalne integracije. Traži se utjeha i razumijevanje, mogućnost usporedbe i podrška koja proizilazi iz bliskih odnosa s drugim ljudima. Intenzivirana su okupljanja pojedinaca i grupa. Ideja da to skupimo u jednu cjelinu, rađa Prsten - oblik kruga, nema početak i kraj, simbolizira cjelinu i označava pripadanje," zaključio je Marić svoje prigodno obraćanje, a potom su jubi- larnu obljetnicu članovima Prstena čestitali i najviši uzvanici. Iako zbog ranije preuzetih obveza nije bila nazočna, predsjed- nica RH Kolinda Grabar-Kitarović uputila je čestitke Udruzi i poželjela uspješan daljnji rad.

Predsjedatelj Predsjedništva BiH Dragan Čović kazao je da je UBH Prsten razvio veliku organizaciju koja okuplja znanstvenike, poduzetnike, žene, mlade te ih pozvao na suradnju s HAZU-om BiH i Katoličkom crkvom u BiH. Naglasio je da je do prije sedam mjeseci bilo nezamislivo da BiH aplicira za članstvo u BiH, te da je ulazak jedinstvene i cjelovite BiH u euroatlantske organizacije želja Hrvata iz BiH. Zemlju je potrebno ekonomski i socijalno stabilizirati, te provesti reformu izbornog zakona i Ustava kako bi se omogućilo da hrvatski narod bira svoje zastupnike.

Tadašnji predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko naglasio je da je Prsten iznadstranačka organizacija koja djeluje kao vezivno tkivo za ljude koji njeguju ljubav i sjećanje na svoj zavičaj jer zavičaj nije samo administrativno mjesto gdje je netko rođen, već izaziva emocije kod svakog od nas na osoban način. Čestitao

Predsjednik Udruge Prsten Mijo Marić održao je u ime organizatora pozdravni govor

U sklopu Svečane akademije gostima je prikazan trodijelni dokumentarni film koji u prvom dijelu donosi povijest, kulturu i život Hrvata u BiH, drugi dio prikazuje nastanak i rad UBH Prsten o kojem govore brojni članovi Udruge, a treći je vizija rada Udruge u budućnosti

OBILJEŽENA DJELOVANJA UBH PRSTEN

je svim članovima desetu obljetnicu i pozvao Udrugu Prsten da čuvanjem identiteta objedine sve Hrvate.

Izslanik premijera RH Mirando Mrišić, tadašnji ministar rada i mirovinskog sustava, čestitao je Udruzi Prsten deset godina djelovanja te pozdravio što su prepoznali važnost zajedničkog tržišta RH i BiH te obrazovanje mladih ljudi kao залог za budućnost jer je to jedini način da mladi ostanu u svojoj domovini, istaknuo je. Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić kazao je da Udrugu Prsten prati od samih početaka i da je ponosan na njezine uspjehe. Najavio je da će poslati prijedloge za daljnji rad te dati podršku u budućnosti kao i do sada.

U ime zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića mons. Nedjeljko Pintarić, biskupski vikar za kulturu, čestitao je obljetnicu i objasnio da je prsten simbol vječnosti, trajanja, a u katoličkoj simbolici ima posebno značenje veze koje spaja muškarca i ženu. U Hrvatskoj su Hrvati iz BiH pokazali veliko i darežljivo srce, njegovanje tradicije i obitelji, istaknuo je, te ih pozvao da čuvaju i dalje iste vrijednosti i to zajedništvo.

Među brojnim uzvanicima i gostima bili su i predstavnici vlasti u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, predsjednici parlamentarnih stranaka u dosadašnjem sazivu Hrvatskog sabora, brojni ministri, župani, predsjednici kantonalnih vlada, gradonačelnici i načelnici općina iz RH i BiH, članovi obitelji poginulih branitelja u Domovinskom ratu u RH i BiH i predstavnici udruga proizišlih iz Domovinskog rata te predsjednici i predstavnici udruga iz RH, BiH i Austrije s kojima Udruga Prsten surađuje. Događaj su popratili i brojni predstavnici medija iz RH i BiH.

U sklopu svečane akademije gostima je prikazan trodijelni dokumentarni film koji u prvom dijelu donosi povijest, kulturu i život

Hrvata u BiH, drugi dio prikazuje nastanak i rad UBH Prsten o kojem govore brojni članovi Udruge, a treći je vizija rada Udruge u budućnosti. U kulturno-umjetničkom dijelu programa bogatstvo tradicijskog izričaja predstavio je KUD Prsten osnovan u listopadu 2011. u Podružnici Varaždin, nastupivši u komušanskoj narodnoj nošnji. Plesni parovi škole Euro-ritam Iva Kopčić i Hrvoje Pranjić te Jelena i Vlado Kopčić, ujedno aktivni dugogodišnji članovi Foruma mladih UBH Prsten, izveli su moderne i latinoameričke plesove. Svečanost je završila izvedbom sevdalinke *Ružo moja* u izvedbi Jelene Kuliš Džoja u pratnji pijanista Antonija Zadre. Svečana je akademija završila prigodnim domjenkom i druženjem domaćina s uzvanicima i gostima.

Čelnici Udruge Prsten s najvišim uzvanicima

Foto: Vlada RH

Davor Ivo STIER, potpredsjednik Vlade RH
i ministar vanjskih i europskih poslova

Prvi službeni posjet novog hrvatskog premijera Andreja Plenkovića bio je Bosni i Hercegovini, što jasno pokazuje koji su vanjskopolitički prioriteti Vlade RH, a u sastavu izaslanstva bio je i potpredsjednik Stier

POHVALA PRSTENU POTPORA

”Želim čestitati Prstenu na dosadašnjem djelovanju u Hrvatskoj te ujedno pozdraviti osnivanje Prstena u Bosni i Hercegovini.

Mislim da je to odlična vijest, čime će se još tješnje povezati Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina te ponajprije Hrvati u BiH s RH, a u tom kontekstu radujem se i našoj budućoj suradnji,” poručio je Stier

Marija TROGRLIĆ

Dok je bio europarlamentarni zastupnik, Davor Ivo Stier svojim je angažmanom internacionalizirao hrvatsko pitanje u Bosni i Hercegovini i time otvorio mogućnost da se Hrvati napokon izbore za svoju ravnopravnost u BiH. Sada kao potpredsjednik Vlade RH i ministar vanjskih i europskih poslova u poziciji je pokušati to i ostvariti.

Od početka novog mandata u više je navrata iznio hrvatske vanjskopolitičke ciljeve, a upravo izbor BiH za prvi službeni posjet novog premijera Andreja Plenkovića i potpredsjednika Stiera najbolje govori da je BiH prioritet u tom pogledu.

Budući da ste se kao zastupnik u Europskom parlamentu snažno zauzimali za Hrvate u BiH, a i na samom ste početku mandata najavili aktivno zauzimanje za poštivanje ravnopravnosti svih triju konstitutivnih naroda, što možemo u tom pogledu očekivati od vas kao novog šefa hrvatske diplomacije?

Naša je politika vrlo jasno naznačila da podržavamo teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine i njezin europski i euroatlantski put te da ćemo na tom putu kroz sve reforme koje su potrebne inzistirati na ostvarivanju institucionalne jednakopravnosti triju konstitutivnih naroda i svih građana BiH.

“Jedna od prvih zadaća pred Bosnom i Hercegovinom bit će reforma izbornog zakonodavstva. Ta reforma, koja će voditi računa o ravnopravnosti Hrvata, Bošnjaka i Srba, kao i svih građana BiH, u interesu je hrvatskog naroda u BiH, a ja sam uvjeren da je ravnopravnost Hrvata u najboljem interesu cijele Bosne i Hercegovine, kao i svih onih koji žele prosperitet u BiH,” istaknuo je Stier

To dakako podrazumijeva i institucionalnu ravnopravnost hrvatskog naroda kao konstitutivnog naroda u BiH, a ta se ravnopravnost treba putem niza konkretnih poteza i ostvariti. U tom kontekstu, jedna od prvih zadaća pred Bosnom i Hercegovinom bit će reforma izbornog zakonodavstva. Ta reforma, koja će voditi računa o ravnopravnosti Hrvata, Bošnjaka i Srba, kao i svih građana BiH, u interesu je hrvatskog naroda u BiH, a ja sam uvjeren da je ravnopravnost Hrvata u najboljem interesu cijele Bosne i Hercegovine, kao i svih onih koji žele prosperitet u BiH.

Što će biti s dugoočekivanim otvaranjem Konzulata RH u Vitezu te imate li još kakvih planova vezanih uz otvaranje novih konzularnih predstavništava u BiH?

Kao što znate, to je bilo iskomunicirano u prethodnom mandatu u Ministarstvu vanj-

Dok je još bio europarlamentarac Stier se snažno zauzimao za Hrvate u BiH, a surađivao je i s Udrugom Prsten. Fotografija sa sastanka Hrvatskog narodnog sabora s predstavnicima hrvatskih državnih institucija i Udruge Prsten u Sheratonu 2014. godine

U Vitezu će uskoro biti osnovana i naša sestrićska udruga – Udruga bosanskohercegovačkih Hrvata Prsten. Kako ocjenjujete rad Udruge Prsten, koja u RH djeluje već 11 godina, te što očekujete od Prstena u BiH?

Udruga Prsten svojim je aktivizmom i dinamičnošću pokazala kako se može promicati interes Hrvata u Bosni i Hercegovini, kao i Hrvata iz BiH u Republici Hrvatskoj. Naš odnos i suradnja iznimno su dobri te ih želimo razvijati i dalje. Surađivali smo i sastajali se i dok sam bio europarlamentarac, a uvjeren sam da ćemo i s ove pozicije nastaviti dobru suradnju. Želim čestitati Prstenu na dosadašnjem djelovanju u Hrvatskoj te ujedno pozdraviti osnivanje

U RH I PRSTENU U BiH

skih i europskih poslova, i ne samo Konzulat u Vitezu, nego više državnih konzularnih predstavništava koja su u pripremi. Nakon dolaska na dužnost ministra zatražio sam od našeg Glavnog tajništva da pripremi popis tih predstavništava i da se utvrdi dinamika realizacije.

Dakle, želio bih prije svega da planirano i realno sagledamo, a nadam se da ćemo biti u mogućnosti proširiti naše prisustvo i s novim konzulatom, ali tek nakon što se stvore sve pretpostavke. Naime, nakon što Tajništvo Ministarstva utvrdi dinamiku, potrebno je proći standardnu proceduru što uključuje i odluku Vlade, no nadam se da ćemo biti u mogućnosti to pitanje i konkretizirati.

Prstena u Bosni i Hercegovini. Mislim da je to odlična vijest, čime će se još tješnje povezati Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina te ponajprije Hrvati u BiH s RH, a u tom kontekstu radujem se i našoj budućoj suradnji.

“Jedini osmišljeni potezi hrvatske politike prema BiH u posljednjih petnaestak godina, bile su zapravo inicijative hrvatskih europarlamentaraca: kroz rezoluciju EP o BiH (poznatija kao rezolucija Stier - Picule) u prethodnom sazivu Europskog parlamenta koja poziva na ubrzavanje integracije BiH u EU (ali ne prečicom, već dosljednom provedbom EU-ovih standarda) i proziva jednako secesionističke (Banja Luka) kao i centralističke političke opcije (Sarajevo) za ugrožavanje razvoja i opstojnosti države. Drugi je takav potez ugradnja elemenata te rezolucije u lanjsko izvješće EK o napretku BiH kroz amandmane (Plenkovića i Picule).”

(Višnja Starešina: Kraš naše politike u BiH, Slobodna Dalmacija, 25. 9. 2016.)

Na Izornoj skupštini UBH Prsten Mijo Marić ponovno je izabran za predsjednika, a Pavo Zubak za dopredsjednika Udruge. Također, usvojene su izmjene i dopune Statuta, kao i Odluka o osnivanju sestrinske udruge u Bosni i Hercegovini

Marija TROGRLIĆ

NA ČELU UDRUGE OSTAJU

U Buzinu pokraj Zagreba 15. listopada 2016. održana je Izborna skupština UBH Prsten. Tim povodom u dvorani M SAN Grupe d.d. okupilo se više od 200 članova i prijatelja Prstena, a prigodnim govorom na početku im se obratio predsjednik Udruge Mijo Marić. Pozdravljajući sve okupljene, posebno nazočne utemeljitelje Udruge, počasne predsjednike Iliju Tolića i Marka Pipunića, zahvalio je na golemom odazivu članova te naglasio kako je ova skupština i predviđena samo za njih, bez gostiju i uzvanika. "Dolazak u ovako imponantnom broju potvrda je da smo na pravom putu," zaključio je Marić. Čestitajući okupljenima 11. obljetnicu Udruge, zaželio je nastavak zajedništva u očuvanju vrijednosti koje baštinitimo.

SVI AKTIVNI ČLANOVI ZASLUŽNI SU ZA USPJEH PRSTENA

Predsjednik Udruge Mijo Marić podnio je ujedno Izvješće o radu Udruge za razdoblje od 10. svibnja 2014. do 15. listopada 2016. Iako nesklon dugim govorima, Marić je zaključio kako su u protekle dvije godine članovi Udruge toliko radili da iz obzira prema njima mora barem ukratko navesti najvažnije aktivnosti i događanja. "Rad Udruge otvorili smo javnosti, što potvrđuje i prijam u članstvo 566 fizičkih i 36 pravnih osoba," istaknuo je na početku izvješća, spomenuvši potom brojne aktivnosti Udruge, podružnica i ogranaka te klubova i Zaklade. Posebno se osvrnuo na humanitarni aspekt rada Udruge, ističući kako je samo u akciji pomoći poplavljenim područjima u BiH prikupljeno oko 16 tona hrane te lijekova u vrijednosti više od 300 tisuća

kuna. Osim navedene tvarne pomoći prikupljeno je i podijeljeno za pomoć poplavljenim područjima više od 800.000 kn, a uz tu najveću u protekle dvije godine organizirane su i brojne druge humanitarne akcije. Također, održani su brojni sastanci i susreti u RH i BiH s ciljem pomoći Hrvatima u BiH, kao i večere u središnjici i podružnicama, gdje je posebno pohvalio masovan odaziv u Đakovu.

Udruga je nastavila i s tradicijom izdavanja časopisa "Prsten", a za svoj predani rad i proaktivno djelovanje ove je godine i nagrađena priznanjem Večernjakov pečat. "Svi koji su u protekle dvije godine na bilo koji način sudjelovali u radu Udruge zaslužni su za to," poručio je na kraju svojeg izlaganja predsjednik Udruge Mijo Marić.

U ime Radnog predsjedništva okupljenima se obratio i glavni tajnik Udruge Marjan Biškić, također čestitajući 11 godina predanog rada, ljubavi i odanosti idejama i vrijednostima Prstena, te je posebno pohvalio Forum mladih, zaključivši kako su mladi budućnost svijeta pa i Prstena, kao i Klub žena, istaknuvši njihovu nezamjenjivu ulogu, kako u obiteljima tako i u Udruzi.

Financijsko izvješće podnio je Pavo Djedović iz tvrtke Leitner&Leitner, koja vodi financijsko poslovanje Udruge, zaključivši da je sve uredno, transparentno te dostupno na internetskoj stranici Udruge. Nalaz i mišljenje Nadzornog odbora o radu izabranih tijela upravljanja Udruge iznio je Josip Sarić ističući da je u proteklom dvogodišnjem razdoblju održano 13 sjednica proširenog Predsjedništva i 12 sjednica proširenog Upravnog odbora, te je također zaključio da je sve bilo u skladu sa Statutom Udruge.

“Strpljivo smo svi skupa gradili ljepšu i bolju sliku o bosanskohercegovačkim Hrvatima i vjerujem da smo u tome prilično uspjeli,” rekao je ponovno izabrani predsjednik UBH Prsten Mijo Marić, dodavši kako tako dobru ekipu od nekoliko tisuća vrijednih suradnika nigdje drugdje ne bi mogao naći

“Ponosni smo što smo proveli više od 150 aktivnosti u protekle dvije godine te tako planiramo i nastaviti,” poručio je dopredsjednik Udruge Pavo Zubak, dajući smjernice za rad u idućem dvogodišnjem mandatu

MIJO MARIĆ I PAVO ZUBAK

Potom su predložene izmjene i dopune Statuta, o kojima se tijekom prethodna tri mjeseca raspravljalo na svim tijelima Udruge, te su na Skupštini jednoglasno prihvaćene. Donesena je i Odluka o osnivanju Udruge bosanskohercegovačkih Hrvata “Prsten” u BiH, a tim povodom okupljenima se obratio Zdenko Vukić, čelnik Inicijativnog odbora UBHH “Prsten”. Prenoseći im pozdrave članova Odbora, rekao je da su izradili svu potrebnu dokumentaciju i sve uskladili sa zakonima u BiH u suradnji s tamošnjim Ministarstvom pravde. “Zahvaljujući ugledu koji vi baštinite, vjerujemo da ćemo imati brojno članstvo te tako pridonijeti zajedničkom cilju,” poručio je Vukić i izrazio uvjerenje kako će to biti jako dobro za Hrvate u BiH.

Potom je uslijedilo utvrđivanje liste kandidata za predsjednika i zamjenika predsjednika te je Eva Mijatović ustvrdila kako su jedini kandidati dosadašnji čelnici Udruge, koje je pak predložio Upravni odbor, a predsjednik Verifikacijske komisije Ivan Pandurević konstatirao je da je sa 182 nazočna člana Skupština pravovaljana. Nakon glasovanja, gdje su svi nazočni bili za predložene kandidate, glavni tajnik Marjan Biškić čestitao je Miji Mariću i Pavi Zubaku na reizboru.

Nakon čelnštva Udruge, izabrani su i članovi za Upravni odbor i Nadzorni odbor te Sud časti, koje su na prijedlog UO okupljenima predstavili Dragica Šamija i Ivan Marčeta. Ujedno su razrješeni dosadašnji članovi svih tijela Udruge, a donesena je i odluka o mogućem izglasavanju nepovjerenja članu koji se ne odaziva na sjednice i ne sudjeluje u radu.

Prijedlog Plana rada za 2017./2018. godinu iznio je zamjenik predsjednika Pavo Zubak, koji je pritom zahvalio svim članovima na ukazanom povjerenju. “Ponosni smo što smo proveli više od 150 aktivnosti u protekle dvije godine te tako planiramo i nastaviti,” poručio je. Dajući smjernice za rad u idućem dvogodišnjem mandatu, posebno je naglasio važnost osnivanja novih i jačanje starih ogranaka i podružnica te postizanje financijske stabilnosti, kao i jačanje medijske strategije, zaključivši kako treba definirati timove koji će sve planirano i realizirati. Uz taj, usvojen je i Prijedlog financijskog plana za 2017. godinu. Na kraju se okupljenima ponovno obratio predsjednik Mijo Marić, zahvalivši svima na dosadašnjem povjerenju. “Strpljivo smo svi skupa gradili ljepšu i bolju sliku o bosanskohercegovačkim Hrvatima i vjerujem da smo u tome prilično uspjeli,” rekao je, dodavši kako tako dobru ekipu od nekoliko tisuća vrijednih suradnika nigdje drugdje ne bi mogao naći. Posebno je zahvalio svojem zamjeniku Pavi Zubaku i glavnom tajniku Marjanu Biškiću, kao i svim članovima tijela Udruge. “U idućem razdoblju nastavljamo s dosadašnjim radom, s naglaskom na uzajamne odnose u kojima su najvažniji tolerancija i prihvaćanje naših različitosti,” poručio je, naglasivši pritom i važnost osnaživanja gospodarskog aspekta te nužnost bolje medijske prezentacije, kao i jačanja suradnje RH i BiH.

U prigodnom dijelu programa nastupili su KUD “Prsten” iz Vараždina i KUD “Izvor” iz Viškova koji su oduševili okupljene te su s pjesomom i plesom nastavili i tijekom domjenka, neizostavnog dijela gotovo svakog okupljanja članova Udruge Prsten.

VITALNI ZNAČAJ TIJELA UPRAVLJANJA

Prema usvojenom programu rada u mandatskoj godini, uloga Upravnog odbora kao tijela upravljanja, koja je od osnutka doživjela nekoliko promjena, prilagođavana je prema stupnju ustrojstva i interesu članstva te je bila i ostala od vitalnog značaja za kvalitetu i opseg sveukupnog rada Udruge u kojem je ključna njegova proaktivna uloga, inicijativa i angažman svih članova upravljačkog tijela

U DJELOVANJU UDRUGE PRSTEN

Anita IVKIĆ ZAVACKI

Proteklu godinu djelovanja Udruge Prsten, među velikim brojem aktivnosti sa svrhom ostvarenja ciljeva Udruge, obilježilo je i održavanje sjednica Upravnog odbora na kojem se do održavanja Skupštine donose najvažnije odluke i planovi aktivnosti za razdoblja između zasjedanja ovog važnog tijela upravljanja, a koje se sukladno odredbama Statuta sastaje svaka tri mjeseca.

PLAN RADA USMJEREN NA OSTVARIVANJE PRAVA HRVATA U BiH

Djelovanje Upravnog odbora u kalendarskoj godini počelo je usvajanjem Plana rada za 2016. godinu usmjerenog na rad u ostvarenju vizije i misije Udruge, osobito u praćenju aktivnosti međunarodnih, državnih i lokalnih vlasti u RH i BiH u svim pitanjima vezanim za ostvarivanje prava Hrvata u BiH: jednakopravnosti konstitutivnih i suverenih naroda BiH, praćenja ispunjavanja ustavnih i drugih preuzetih obveza RH prema Hrvatima u BiH i zauzimanje za poštivanje međunarodnih standarda u očuvanju temeljnih načela demokracije, zaštite ljudskih prava, sloboda i razvoja demokratskog društva u RH i BiH, ciljeva koji se aktivno zadnjih nekoliko godina ostvaruju suradnjom i održavanjem sastanaka s predstavnicima vlasti u RH i BiH na svim razinama, predsjednicima hrvatskih političkih stranaka i drugim čimbenicima u BiH na temu poboljšanja položaja Hrvata u BiH, promjene Ustava BiH, izbornih zakona, pripreme i provedbe lokalnih izbora u BiH i mnogih drugih segmenata koji pridonose realizaciji ove važne problematike Hrvata kao konstitutivnog naroda u BiH. Značajnu ulogu u ostvarenju plana djelovanja ima i odluka o nastavku suradnje i održavanja sastanaka s Predsjednicom RH, Hrvatskim saborom, Vladom RH i njezinim institucijama, sabor-

skim zastupnicima iz dijaspore te lokalnim vlastima u RH. Veliki naglasak stavljen je i na održavanje okruglih stolova o temama važnim za članstvo Udruge i Hrvate podrijetlom iz BiH te sudjelovanje na okruglim stolovima, predavanjima i konferencijama koje se odnose na Hrvate u BiH i Hrvate podrijetlom iz BiH, održavanje tribina, predstavljanje knjiga i drugih publikacija u organizaciji svih tijela i klubova koji koegzistiraju u okviru djelovanja Udruge.

SESTRINSKA UDRUGA I LOKALNI IZBORI U BiH

Druga ovogodišnja sjednica Upravnog odbora, održana u travnju 2016., donijela je mnoštvo važnih odluka od kojih se posebno ističe odluka o osnivanju Inicijativnog odbora za osnivanje sestrinske Udruge bosanskih Hrvata Prsten u BiH, koja će se zvati Udruga bosanskohercegovačkih Hrvata Prsten. Projekt koji je godinama čekao svoju realizaciju povjeren je skupini poduzetnika iz Viteza na čelu sa Zdenkom Vukićem, izvršnim direktorom Sveučilišta "Vitez", kao izabranim i imenovanim predsjednikom Inicijativnog odbora. Predsjedništvo UO UBH Prsten u suradnji s Inicijativnim odborom za osnivanje UBH Prsten u BiH i članovima UO UBH Prsten iz BiH, intenzivno je radilo na osnivanju Udruge u skladu sa zakonima BiH, a konačnu odluku o osnivanju, sukladno odredbama Statuta, donijela je Skupština UBH Prsten u listopadu 2016.

U listopadu 2016. održani su i Lokalni izbori u BiH koji su zauzeli jedno od prioritetnih mjesta u odlučivanju Upravnog odbora i davanju smjernica za djelovanje članovima tijela upravljanja, koji su se zajedno s vodstvom Udruge, a po ovlasti Upravnog odbora zalagali za zajedničke hrvatske liste u RS-u i u FBiH gdje su Hrvati majorizirani, te je donesena odluka o održavanju sastanaka

s predstavnicima udruga Hrvata iz BiH i zavičajnih klubova te pozivanju na animiranje članstva za izlazak na izbore. Također, donesena je odluka o aktivnom pozivanju Hrvata podrijetlom iz BiH da se registriraju u popis birača, poticanju i iniciranju djelovanja državnih institucija RH u pozivanju Hrvata podrijetlom iz BiH da iziđu na izbore, te organiziranju odlazaka glasača na dan izbora u suradnji sa zavičajnim klubovima, posebno za gradove i općine u srpskom entitetu i u općinama FBiH gdje su Hrvati u manjini. Među mnogobrojnim humanitarnim projektima, koji su obilježili 2016. godinu, jedan od važnijih projekata i ciljeva Udruge jest i kontinuirano djelovanje na poticanju obrazovanja mladih djelovanjem Zaklade "Prsten" koja stipendira učenike i studente Hrvate u BiH i Hrvate podrijetlom iz BiH koji žive u RH te je Upravni odbor kao nadležno tijelo zakladnika Zaklade "Prsten", a u svrhu prikupljanja sredstava za dodjelu stipendija, donio odluku o organizaciji humanitarnog koncerta za Zakladu koji je održanu svibnju 2016. Humanitarni je koncert zabilježio značajan odaziv donatora i prijatelja Udruge i Zaklade Prsten te je omogućeno školovanje novim generacijama stipendista u akademskoj 2016./2017. godini.

U lipnju 2016. Upravni odbor, na zamolbu gradonačelnika Grada Vukovara, odlučio je dati potporu obnovi Vukovarskog vodotornja kao simbola hrvatskog zajedništva s ciljem stvaranja memorijalnog centra. Projekt je pokrenut s namjerom očuvanja Vodotornja u aktualnom stanju kako bi bio trajni podsjetnik na ono što se dogodilo u Vukovaru, te da svim Hrvatima budi nadu da se u zajedništvu krije nada hrvatskog naroda. Počasni gost na sjednici bio je i gradonačelnik Vukovara Ivan Penava, koji je zahvalio članovima Udruge Prsten na potpori i pozvao na daljnju suradnju. Na istoj je sjednici za glavnog tajnika Udruge ponovno imenovan Marjan Biškić koji je svojim radom u proteklih nekoliko godina dao nemjerljiv doprinos organizaciji rada i usmjeravanju djelovanja Udruge te njezinu pozicioniranje kao važnog čimbenika gospodarskih, političkih i društvenih događanja.

NOVI ČLANOVI PREDSJEDNIŠTVA UO-A

Izborima u Udruzi Prsten, održanim u listopadu, prethodio je Upravni odbor u rujnu, na kojem su utvrđeni prijedlozi za članove tijela upravljanja odnosno prijedlozi za imenovanje predsjednika i zamjenika predsjednika Udruge, članova Upravnog odbora, Nadzornog odbora i Suda časti. Temeljem analize Statuta Upravni odbor je po prijedlogu Predsjedništva UO-a usvojio prijedlog za dopunu članka 24. Statuta, koji uređuje sastav UO-a na način da Upravni odbor, s obzirom na osnivanje novih podružnica i ogranaka, čine i predsjednici ogranka izvan područja djelovanja podružnica, te predsjednik i zamjenik predsjednika Udruge bosanskohercegovačkih Hrvata Prsten iz BiH, kao i povećanje ukupnog broja članova UO-a na 60 članova umjesto dosadašnjih 50. Predložena je i izmjena članka 30. Statuta povećanjem broja članova Predsjedništva UO-a s trenutačnih 8 na 12 članova kako bi se osigurali uvjeti za kvalitetniji linijski rad tako da bi

12 članova Predsjedništva UO-a zadužili za određeno područje djelovanja Udruge, a što bi poboljšalo rad klubova i podružnica. Svi su prijedlozi i usvojeni na sjednici Skupštine.

Nakon imenovanja na Izornoj skupštini Udruge održana je i prva sjednica Upravnog odbora u novom sazivu te su donesene smjernice o daljnjem djelovanju. U tim je smjericama stavljan naglasak na rad na terenu, podružnicama, ograncima i klubovima Udruge, izraženije predstavljanje Udruge javnosti, aktivno sudjelovanje na gospodarskim, znanstvenim, kulturnim, sportskim, povijesnim i drugim skupovima i manifestacijama na poziv članstva, drugih udruga i udruženja u BiH, RH i inozemstvu te iniciranje osnivanja ogranaka i podružnica Udruge u RH i izvan RH.

LINIJSKI RAD ČLANOVA PREDSJEDNIŠTVA

Na istoj sjednici izabrani su članovi Predsjedništva UO, užeg operativnog tijela koje provodi odluke UO između njegovih zasjedanja. Za članove Predsjedništva imenovani su: Svetlan Stanić, mr.sc. Ante Mandić, dr.sc. Vjekoslav Bratić, Draženko Mamić, dr. sc. Vjekoslav Jeleč, dr.sc. Ivan Tolić, dr. Ivan Marčeta, Gordana Jelavić, prof., dr.sc. Darko Tipurić, mr.sc. Ivica Nuić, dr.sc. Ivan Miloloža i Krunoslav Kapetanović. Svaki član Predsjedništva UO zadužen je za određenu organizacijsku cjelinu u djelovanju Udruge. Tako je Svetlan Stanić imenovan kao član Predsjedništva za segment praćenja i unapređenja sustava financiranja Udruge i Zaklade te pronalaženje novih izvora financiranja; Ante Mandić za predstavljanje rada Udruge putem društvenih mreža, praćenje i razvoj i izvješćivanje o online uslugama radi komunikacije s članovima, javnošću i prezentacije Udruge; Vjekoslav Bratić za praćenje, razvoj, koordinaciju i izvješćivanje o radu Kluba znanstvenika i poticanje suradnje sa sličnim udruženjima u RH, BiH i inozemstvu; Draženko Mamić za organizaciju, koordinaciju i izvješćivanje o događanjima i drugim okupljanjima Udruge i sudjelovanje Udruge na sličnim događanjima; Vjekoslav Jeleč za praćenje, koordinaciju i izvješćivanje o radu Zaklade Prsten, humanitarnim aktivnostima Udruge, pokroviteljstvima i sponzorstvima Udruge te poticanje suradnje sa sličnim udruženjima u RH, BiH i inozemstvu; Ivan Tolić za poticanje, koordinaciju i izvješćivanje o povećanju članstva Udruge (fizičkih i pravnih osoba) te osiguranje pogodnosti za članove Udruge; Ivan Marčeta za praćenje, razvoj i izvješćivanje o radu mladih i koordinaciju aktivnosti i projekata Foruma mladih s drugim tijelima Udruge te vanjskim organizacijama; Gordana Jelavić za praćenje, koordinaciju i izvješćivanje o ulozi i radu žena, koordinaciju aktivnosti i projekata Kluba žena s drugim tijelima Udruge i izvan Udruge, te lekturu svih službenih tekstova Udruge; Darko Tipurić za praćenje, razvoj, koordinaciju i izvješćivanje o radu Kluba poduzetnika i poticanje suradnje sa srodnim udruženjima u RH, BiH i inozemstvu; Ivica Nuić za poticanje osnivanja podružnica i ogranaka izvan RH; Ivan Miloloža za praćenje, razvoj, koordinaciju i izvješćivanje o radu Vijeća za medije, osmišljavanje i provedbu PR strategije Udruge i Zaklade te Kruno Kapetanović za praćenje, koordinaciju i izvješćivanje o radu podružnica, ogranaka i poticanje osnivanja novih podružnica i ogranaka u RH.

USKORO UDRUGA BOSANSKOHERCEGOVAČKIH HRVATA **PRSTEN U BiH**

Pripremio: **Marjan BIŠKIĆ**

Utemeljiteljska Skupština bit će održana na proljeće 2017. u Vitezu, a nakon osnivanja i početka djelovanja cilj je u svakoj županiji FBiH, u distriktu Brčko i u srpskom entitetu u BiH osnovati podružnice, a u gradovima i općinama ogranke

Sastanak izaslanstva Udruge s poduzetnicima Viteza

Unatoč velikom broju već osnovanih udruga, zavičajnih klubova i KUD-ova Hrvata u BiH, skupina zainteresiranih ljudi, poduzetnika, intelektualaca, kojima je stalo do Hrvata u BiH, tijekom 2015. godine razmišljali su kako napraviti iskorak u društvenu organizaciju, a ne u političku stranku, koja bi bila djelovala na cijelom području BiH, te bosanskohercegovačkoj, hrvatskoj i inoj javnosti na drukčiji način ukazati na položaj, ulogu i značenje Hrvata BiH u svekolikom razvoju BiH. Inicijativa se poklapa s dugogodišnjom težnjom i planovima razvoja UBH Prsten RH

Svečana akademija u povodu 20. obljetnice Poslovnog centra – PC 96.

jer već nekoliko godina planira osnivanje podružnice ili udruge Hrvata u BiH.

Važan iskorak dogodio se tijekom dvodnevno posjeta izaslanstva Udruge Prsten Bosni i Hercegovini. U sastavu izaslanstva bili su predsjednik Udruge Mijo Marić i njegov zamjenik Pavo Zubak, počasni predsjednik i predsjednik Kluba poduzetnika Marko Pipunić, član Predsjedništva Vjekoslav Jeleč i glavni tajnik Marjan Biškić. Sastali su se 27. veljače 2016. s poduzetnicima u Vitezu kako bi dogovorili nastavak i proširenje uspješne surad-

nje gospodarstvenika Lašvanske doline s Klubom poduzetnika UBH Prsten. Tom prigodom poduzetnici iz Viteza predložili su osnivanje Udruge Prsten u BiH, što su nazočni prihvatili s oduševljenjem i odmah je počela operacionalizacija ideje.

Upravni odbor UBH Prsten na sjednici održanoj 19. travnja 2016. donio je Odluku o formiranju Inicijativnog odbora za osnivanje sestrinske Udruge bosanskohercegovačkih Hrvata Prsten u BiH. Za predsjednika Inicijativnog odbora Upravni odbor imenuje Zdenka Vukića, izvršnog direktora Sveučilišta Vitez, a za članove poduzetnike Franju Rajkovića (Economic), Peru Gudelja (FIS), Dragu Kafadara (OvnaK), Antu Rajkovića (Ecos), Vlatka Kafadara (CM), Antu Šakića (Iva) i Boru Ramljaka (Voće), kao i Ivana Sajevića, zastupnika u SBK-u, te pravnika Tomislava Rajića i novinara Zvonimira Čilića.

INICIJATIVNI ODBOR ZA OSNIVANJE UDRUGE U BiH

U Vitezu je 23. travnja 2016. prigodom održavanja Svečane akademije u povodu 20. obljetnice Poslovnog centra – PC 96. glavni tajnik UBH Prsten Marjan Biškić pročitao i uručio Odluku o osnivanju Inicijativnog odbora za osnivanje sestrinske Udruge bosanskohercegovačkih Hrvata Prsten u BiH.

Prepuna Kongresna dvorana Franšiznog centra BiH pozdravila je početak osnivanja UBHH Prsten u BiH, a uz gospodarstvenike su nazočili i brojni uglednici iz svih područja života i rada te dužnosnici struktura vlasti sa svih razina u BiH, a predvodili su ih hrvatski član Predsjedništva BiH dr. Dragan Čović i predsjednik Federacije BiH Marinko Čavara. Među uzvanicima su bili i dužnosnici Vlade RH i Velesposlanstva RH u BiH koje su predvodili tadašnji ministar vanjskih poslova Miro Kovač i velesposlanik RH u BiH Ivan Del Vecho. Nakon osnivanja Inicijativni je odbor u suradnji s Predsjedništvom UO UBH Prsten izradio svu potrebnu dokumentaciju za osnivanje Udruge Prsten u BiH i sve uskladili sa zakonima u BiH, u suradnji s tamošnjim Ministarstvom pravde.

Na Skupštini UBH Prsten održanoj 15. listopada 2016. jednoglasno je donesena Odluka o osnivanju Udruge bosanskohercegovačkih Hrvata Prsten u BiH (UBHH Prsten), čije će sjedište biti u Vitezu, a djelovati će na cijelom području Bosne i Hercegovine.

Članovi Udruge bit će fizičke osobe, državljani BiH, kao i strani državljani koji imaju boravište u BiH, a koji prihvate Statut, ciljeve i djelatnosti Udruge. Članovi će biti i pravne osobe koje su registrirane u BiH. Udruga bosanskohercegovačkih Hrvata Prsten imat će sva tijela upravljanja kao i UBH Prsten u RH i to: Skupštinu, Upravni odbor, Nadzorni odbor, Sud časti, predsjednika i zamjenika predsjednika Udruge. Upravni odbor bit će izvršno tijelo Udruge i najviše tijelo upravljanja između dviju sjednica Skupštine, a činit će ga predstavnici Hrvata iz kantona odnosno županija u FBiH (gdje ima Hrvata), predstavnici Hrvata iz Distrikta Brčko i predstavnici Hrvata iz srpskog entiteta u BiH, a broj članova odredit će se sukladno broju Hrvata koji žive na tim područjima.

Utemeljiteljska Skupština bit će održana na proljeće 2017. u Vitezu, a nakon osnivanja i početka djelovanja cilj je u svakoj županiji FBiH, u distriktu Brčko i u srpskom entitetu u BiH osnovati podružnice, a u gradovima i općinama ogranke.

CILJEVI I DJELATNOSTI UDRUGE:

- okupljanje, međusobno povezivanje i pomaganje Hrvata i drugih građana Bosne i Hercegovine radi zaštite gospodarskih, informacijskih, znanstvenih, tradicijskih, kulturnih, povijesnih, etničkih, nacionalnih, ekoloških, humanitarnih, prosvjetnih, socijalnih, športskih i drugih vrijednosti;
- praćenje aktivnosti međunarodnih, državnih i lokalnih vlasti u BiH u svim pitanjima vezanim za ostvarivanje prava Hrvata BiH, glede jednakopravnosti konstitutivnih i suverenih naroda BiH;
- zauzimanje za pravo na povratak raseljenih i izbjeglih Hrvata iz BiH, te ostvarivanje prava na pravičnu i potpunu naknadu imovine koja im je tijekom rata (1992.-1995.) otuđena, oštećena ili uništena;
- zauzimanje za poštivanje međunarodnih standarda u očuvanju temeljnih načela demokracije, zaštite ljudskih prava, sloboda i razvitka demokratskog društva;
- zagovaranje interesa (lobiranje) pri domaćim i stranim pravnim osobama, tijelima i organizacijama (političkim, vjerskim, kulturnim, sportskim);
- poticanje članstva Udruge na gospodarsku, materijalnu, financijsku, kulturnu, medijsku, moralnu i svaku drugu potporu Hrvatima;
- sudjelovanje u pripremi i provedbi kulturnih, zabavnih, sportskih, obrazovnih, tradicijskih, vjerskih, ekoloških i humanitarnih aktivnosti i djelovanja Hrvata, napose mladih;
- povezivanje i suradnja sa srodnim udrugama i organizacijama u zemlji i inozemstvu;
- poticanje svih gospodarskih aktivnosti u cilju stvaranja boljeg gospodarskog okruženja i boljih uvjeta poslovanja;
- poticanje razvitka poljoprivredne proizvodnje, stavljanje u funkciju i obrada raspoloživih zemljišnih resursa u cilju proizvodnje hrane i na taj način poticati zapošljavanje i samozapošljavanje i
- izdavanje publikacija u svrhu ostvarivanja djelatnosti Udruge, sukladno zakonu.

O UTEMELJENJU UDRUGE BOSANSKOHERCEGOVAČKIH HRVATA **PRSTEN U BiH**

Dragan ČOVIĆ,
hrvatski član
Predsjedništva BiH

Udruga Prsten svojim je djelovanjem postigla izniman uspjeh u proteklih 11 godina, i u ograničacijskom smislu, kao i u operativnom. Uspjeli su ostvariti većinu ideja koje su se rađale kroz izrastanje Udruge, nastojeći pomoći Hrvatima BiH, ispočetka ponajprije Posavine, gdje je vrlo teško

nešto postići, napose da se naši ljudi vraćaju, a potom i Hrvatima u drugim krajevima BiH, kao i bosanskim Hrvatima u RH. Kvalitetan rad koji nema veze s politikom, ali ima izniman poticaj, i to ne samo za mlade. Druga je vrijednost Prstena ekonomski potencijal tvrtki koje su se uvezale u Udrugu, što se ne može usporediti ni s jednom drugom udrugom u RH.

Što se tiče ideje o utemeljenju Prstena u BiH, tome treba dosta pažljivo pristupiti jer ne smijemo ni na koji način obezvrijediti dosadašnje rezultate Prstena. Jednostavno treba napraviti novu pozitivnu sinergiju i ja sam uvjeren da će ona uspjeti, u mjeri u kojoj prepoznamo prave ljude, koji će na sličnoj koncepciji kako je dosad Udruga djelovala na neki način nadograditi se i proširiti i na druga područja BiH.

Važna je poruka kojom se ne isključuje nikoga iz hrvatskog korpusa na području BiH, što može pridonijeti i poboljšanju našeg statusa u pogledu ustavne i institucionalne jednakopravnosti, jer kao narod

moramo imati konstitutivnost i suverenost prepoznatu kroz čitavu BiH, u potpunosti ravnopravno s druga dva naroda.

Meni je prevažno kad je Udruga u pitanju to što nam daje golem poticaj da budemo predvodnici politike euroatlantskih integracija, kao i općenito vrijednosti demokratskog modernog svijeta koje želimo implementirati u BiH. Također, najvažnije je da politika nije ušla u Prsten ni na koji način, a to je najopasnije što se Udruzi može dogoditi jer se onda događaju unutarnje podjele. Udruga je uvijek bila iznad politike i to se mora i dalje očuvati, a svi mi koji smo u politici moramo to razumjeti i poštivati.

Ponosan sam što sam upoznao sve te divne ljude i hvala im na svemu što su dosad učinili, kao i na onome što namjeravaju raditi i u budućnosti. U više sam navrata razgovarao s ljudima u političkom vodstvu BiH, kao i RH, s Predsjednicom i premijerom, i svi su prepoznali vrijednost Udruge, a činjenica kako prate rad Udruge i u Saboru i Vladi pa i Ured Predsjednice najbolje pokazuju što znači Prsten u Hrvatskoj. Nadam se da će se tako realizirati i ideja o Prstenu u BiH, te da će se gospodarstvenici jednako tako umrežiti kako bi pojačali mogućnost investiranja u BiH i otvaranja novih radnih mjesta, jer Prsten im daje dodatnu snagu koju pojedinac ne može imati. Treba ih samo osnažiti i ja sam uvjeren da su na pravom putu.

Marija TROGRLIĆ

Zdenko VUKIĆ, izvršni direktor Sveučilišta Vitez
i predsjednik Inicijativnog odbora UBHH Prsten BiH

Osnivajući Udrugu bosanskohercegovačkih Hrvata Prsten u Bosni i Hercegovini, započinjemo priču koja se temelji na činjenici da je golemi broj Hrvata u RH podrijetlom iz BiH te da su Hrvati u BiH također vezani na razne načine uz Hrvatsku.

Uz to, duhovnost i kultura hrvatskog naroda ima svoje snažno izvorište u BiH te je svima nama zajednički interes sačuvati Hrvate u BiH. Stoga i kroz ovaj oblik djelovanja razvijamo i baštinimo te naše vrijednosti i potičemo zajedništvo među Hrvatima iz cijele BiH, njegujući duh i kulturu hrvatskog naroda u BiH. Smatram da je taj duh i kultura iz BiH pokretačka snaga i u Hrvatskoj.

Sjedište Udruge bit će u Vitezu jer tu imamo snažnu uporišnu točku, a potom planiramo utemeljiti podružnice i ogranke diljem BiH. Također, u tijelima Udruge bit će zastupljeni predstavnici hrvatskog naroda iz svih krajeva BiH, žene i muškarci, različiti generacijski i strukovno. Dakle, nastojat ćemo da Udruga odražava aktualno stanje u tom pogledu hrvatskog stanovništva u BiH. UBH Prsten je vrlo snažna nevladina udruga, prepoznata i uvažavana, što nama olakšava prve korake jer danas je teško nekoga animirati ako ne vidi neki motiv. To nije politička organizacija, nego nevladina udruga koja traži puno entuzijazma i rad za opće dobro. Trebamo njegovati svoje vrijednosti i razvijati dobre odnose sa svima, a i susjedi vas bolje uvažavaju kad vide da ste dobro organizirani.

**Franjo
RAJKOVIĆ,**
poduzetnik
i član
Inicijativnog
odbora UBHH
Prsten BiH

Smatram da je to izvanredna ideja, koja je u pripremi već nekoliko mjeseci i evo došlo je vrijeme da tu ideju i implementiramo. Vjerujem da će za Hrvate, prije svega u Bosni i Hercegovini, to značiti iznimno mnogo, a kad zaživi Prsten u BiH onda ćemo se umrežiti s Prstenom u RH. Smatram da ćemo znati animirati ljude na dobrobit hrvatskog korpusa, kako u srednjoj Bosni, tako i u Hercegovini i Posavini. Pokušat ćemo objediniti u Prstenu Hrvate iz cijele BiH, uključujući i iz Republike Srpske, a onda se povezati s našim narodom diljem Hrvatske pa i šire.

Premijer Andrej Plenković na sjednici Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH: "Za nas je vrlo važan položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini"

PREDSTAVNICI UBH PRSTEN NA SJEDNICI SAVJETA VLADE RH ZA HRVATE IZVAN RH

Marjan BIŠKIĆ

Na 3. sjednici Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan Republike Hrvatske, održanoj 9. prosinca 2016. u Vukovaru, razgovaralo se o prijedlozima izmjena i dopuna Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan RH te pripadajuće Strategije s naglaskom na predlaganje mjera i aktivnosti s ciljem poticanja povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka. Tijekom sjednice Savjeta predstavljeni su i rezultati rada te aktivnosti, programi i projekti koje provodi Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Sjednici su kao predstavnici nevladinih udruga koji u svojem djelovanju promiču razvijanje odnosa s Hrvatima izvan RH nazočili predsjednik UBH Prsten Mijo Marić i glavni tajnik Marjan Biškić. Sjednici je u ime HUP-a nazočio Ivan Miloloža, član Predsjedništva UO UBH Prsten.

PLENKOVIĆ: MORAMO PORADITI NA TEHNOLOŠKIM RJEŠENJIMA DA NA IZBORE IZIDE ŠTO VIŠE ISELJENIKA

Premijer Andrej Plenković poručio je sa sjednice Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH, kako je vrlo važno da Vlada, Hrvatski sabor i Predsjednica Republike, kao i sva ministarstva, vode računa o doprinosu iseljenika te perspektivama suradnje s iseljenom Hrvatskom.

"Ono što je za nas vrlo bitno, a to ste vidjeli i u programu Vlade, jest položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini. Ta politika podrške Bosni i Hercegovini na putu prema europskim integracijama bit će temeljna odrednica naših odnosa u iduće četiri godine," kazao je Plenković te izrazio nadu da će takvu politiku Hrvatske prema BiH podržati i niz hrvatskih partnera u okviru EU-a. Govoreći o položaju Hrvata u članicama EU-a, hrvatski je premijer najavio kako će se tijekom boravka u Njemačkoj susresti s hrvatskim iseljenicima u toj zemlji, o čijem će položaju razgovarati i s njemačkom kancelarkom Angelom Merkel.

"Svjesni smo svega onog što je hrvatsko iseljeničtvo dalo Hrvatskoj i u gospodarskom, humanitarnom i brojnim drugim pogledima. Važno je da u svojim sredinama ostvarujete kvalitetnu suradnju s diplomatskim predstavništvima Republike Hrvatske," poručio je Plenković hrvatskim iseljenicima. Podsjetio je kako je 90-ih godina u Saboru sjedilo 12 zastupnika iz hrvatskog iseljeničtva (dijaspora), ali je izmjenama Ustava iz 2010. taj broj ograničen na tri zastupnika.

Svjestan je, tvrdi, manjkavosti glasovanja u veleposlanstvima, najavivši da će se u budućnosti morati poraditi na tehnološkim rješenjima kako bi

"Ono što je za nas vrlo bitno, a to ste vidjeli i u programu Vlade, jest položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini. Ta politika podrške Bosni i Hercegovini na putu prema europskim integracijama bit će temeljna odrednica naših odnosa u iduće četiri godine," kazao je premijer Plenković te izrazio nadu da će takvu politiku Hrvatske prema BiH podržati i niz hrvatskih partnera u okviru EU-a

se u glasovanje uključio što veći broj iseljenika koji imaju pravo glasa. "Mislim da je to tema o kojoj treba raspraviti, jer ovako kako je danas po mojem je mišljenju nepravdedno. Premali je broj ljudi koji glasuju, a ne vjerujem da je toliki pad stvarnog interesa za sudjelovanje u političkom životu domovine," ocijenio je Plenković.

HERCEG: ISELJENICI NUDE, ALI I TRAŽE RAVNOPRAVNOST I PARTNERSTVO S DOMOVINSKOM HRVATSKOM

Predsjednik Savjeta Nevenko Herceg označio je nazočnost premijera Plenkovića na sjednici kao ohrabrenje jer ukazuje na novu, aktivniju suradnju domovinske i izvandomovinske Hrvatske. "Više od tri milijuna nas živi izvan Hrvatske. Mi smo živa zajednica i nudimo, ali i tražimo ravnopravnost i partnerstvo s domovinskom Hrvatskom," istaknuo je Herceg, te napomenuo kako je teško govoriti o zajedničkim interesima Hrvata u iseljeničtvu jer se nalaze u različitim položajima.

"Ono o čemu bismo mogli govoriti jest traženje da se ojača položaj Hrvata kao manjinskih naroda po načelu reciprociteta u susjednim zemljama, da se ostvari puna ravnopravnost hrvatskog naroda u BiH i da se riješe mnoga druga pitanja poput zastupljenosti u Saboru, načina glasovanja, mogućeg novog zakona o Hrvatima iseljenicima i drugih," poručio je. Za Hrvate izvan Hrvatske rekao je kako su najveći investitori u Hrvatskoj, budući da samo iznos deviznih doznaka Hrvata izvan Hrvatske na godišnjoj razini premašuje iznos od jedne milijarde američkih dolara. Predstavnik hrvatskih iseljenika u SAD-u Nenad Bach zauzeo se za izbjegavanje dvostrukog oporezivanja, uvođenje izravnih letova za Hrvatsku, povećanje broja iseljeničkih zastupnika u Hrvatskom saboru te stvaranje predujveta za gospodarska ulaganja iseljenika.

Razgovaralo se i o prijedlozima izmjena i dopuna Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, te pripadajuće Strategije s naglaskom na predlaganje mjera i aktivnosti s ciljem poticanja povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka. Tijekom sjednice Savjeta predstavljeni su i rezultati rada te aktivnosti, programi i projekti koje provodi Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Članovi Savjeta susreli su se i s predsjednicom Republike Kolindom Grabar-Kitarović koja je došla u Vukovar, a svečani prijam za članove Savjeta priredio je vukovarski gradonačelnik Ivan Penava.

Vukovarski branitelj i dugogodišnji saborski zastupnik Zvonko Milas imenovan je predstojnikom Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske na 12. sjednici Vlade RH te je 4. travnja 2016. preuzeo tu dužnost. U međuvremenu je Ured preimenovan u Središnji državni ured za Hrvate izvan RH, a na sjednici Vlade održanoj 17. studenog u Vukovaru Milas je imenovan državnim tajnikom

Kao novi čelnik, jeste li unijeli kakve novosti u rad Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH te kako ocjenjujete dosadašnju ulogu i rad Ureda?

Prije svega želio bih naglasiti kako mi je dužnost čelnog čovjeka Ureda koji ima zadaću povezati Hrvatsku i Hrvate u domovini s Hrvatima koji žive izvan granica Lijepa Naše iznimna čast. Svjestan sam odgovornosti, ali još više vidim golem potencijal, prije svega u našim ljudima, nažalost, raseljenim diljem svijeta. Kad kažem nažalost, mislim na misao pokojnog kardinala Kuharića koji je rekao da se domovina nikad ne napušta bez tuge. No, na sreću, svi ti Hrvati, kao i njihovi potomci i danas su snažno vezani za Hrvatsku. Stoga je moj cilj i želja da Ured postane i bude jaka institucionalna podrška u ostvarenju kvalitetnih i konstruktivnih ideja u cilju unapređenja naše suradnje, ali i da bude mjesto susreta domovine i svih Hrvata izvan Lijepa Naše.

Koje su ključne smjernice za rad Ureda u vašem mandatu?

Briga o Hrvatima u BiH, kao konstitutivnom i ravnopravnom narodu, skrb o hrvatskim manjinama u ostalim zemljama, afirmacija hrvatskog iseljeničtva te povratak iseljenika strateške su zadaće rada ove Vlade, koji su

Marija TROGRLIĆ

PRIPADNOST HRVATSKOM ZEMLJOPISNIM

”Sva potpora koja stiže iz Republike Hrvatske nije samo naša dužnost, zakonska ili ustavna obveza. Pripadnost hrvatskom narodu nije definirana zemljopisnim granicama. Dijelimo kulturu, baštinu, tradiciju, jezik, povijest, ali i budućnost. U svakom smo pogledu oslonjeni jedni na druge. I jedni bez drugih niti smijemo, niti možemo,” ističe Milas, poručivši da Vlada RH čvrsto stoji uz Hrvate u BiH

Zvonko MILAS,
državni tajnik Središnjeg
državnog ureda za
Hrvate izvan RH

kao takvi, za razliku od nekih prethodnih vlada, jasno definirani i naglašeni i u samom programu Vlade. Prepoznajući značaj, doprinos i potencijal Hrvata izvan Republike Hrvatske u gospodarskim, znanstvenim i kulturnim interesima, kao i u stvaranju i obrani naše domovine, ciljanim mjerama i proaktivnom politikom radit ćemo na boljem međusobnom povezivanju, produbljivanju veza te integraciji Hrvata izvan RH u hrvatski društveni i politički život, ali ćemo usporedno raditi i na podizanju svijesti među Hrvatima u RH i izvan RH o važnosti te suradnje, veza i kohezije.

Kako komentirate nedavna uhićenja desetorice pripadnika HVO-a u Orašju, kao i nagađanja o optužnicama koje, navodno, BiH podiže protiv više stotina pripadnika HV-a i HVO-a?

Želim vrlo jasno reći da je Hrvatsko vijeće obrane u teškim vremenima agresije na Bosnu i Hercegovinu osiguralo zaštitu Hrvata u toj zemlji te zaštitilo njezin suverenitet. Isto tako, poznato je da se neovisnost i teritorijalna cjelovitost naše domovine branila ne samo u Hrvatskoj, već i diljem Bosne i Herce-

NARODU NIJE DEFINIRANA GRANICAMA

govine. Stoga me, kao svakog dobronamjernog građanina Lijepa Naše i Bosne i Hercegovine ali i kao hrvatskog branitelja, uhićenje deseterice pripadnika HVO-a duboko pogađa. No, Hrvatska će učiniti i čini sve da zaštiti i obrani, još jedanput, istinu o Domovinskom ratu, ali i da pruži svu potrebnu potporu pritvorenim hrvatskim braniteljima i njihovim obiteljima, kao i svekolikom hrvatskom puku. Nemojmo zaboraviti da su uhićenja izazvala i određeni strah i uznemirenost među Hrvatima u BiH, koji posljedično mogu dovesti i do pojačanog iseljavanja. No, s druge strane, pokazalo se da možemo opet biti složni – vidjeli ste da su sve političke opcije i sve relevantne institucije u Republici Hrvatskoj poručile da trenutak, orkestriranje ili pak selektivan pristup optuženima i osumnjičenima za pojedina kaznena djela za Hrvatsku nisu prihvatljivi.

Koje je rješenje za o(p)stanak Hrvata u BiH?

Iako su Hrvati činjenično konstitutivni narod u Bosni i Hercegovini, niz prije svega političkih, ali i gospodarskih, socijalnih i drugih čimbenika utječe na nemogućnost ostvarivanja zajamčenih prava. Hrvati u BiH povijesno su, kulturno i civilizacijski vezani uz europski identitet. Stoga smatram da su euroatlantske integracije, koje će rezultirati potrebnim političkim i drugim reformama, jedini mogući i dugoročno održivi put za bolju i prosperitetniju budućnost cijele zemlje, posebice kad govorimo o Hrvatima u BiH.

**S ravnateljicom
bolnice u Orašju,
ravnateljicom
Doma zdravlja u
N.Travniku i časnim
sestrama iz Mostara**

U sklopu programa stipendiranja studenata pripadnika hrvatskog naroda izvan RH, uz stipendiste koji studiraju u Hrvatskoj ili drugdje, dodjeljuju se stipendije i za one koji studiraju u BiH, čime se želi potaknuti ostanak mladih. Postoje li kakvi uvjeti kojima se to osigurava barem na neko određeno vrijeme?

Gotovo je 63 % mladih u BiH bez posla, što zabrinjava. Nezaposlenost vuče za sobom i iseljavanje. Iako ne postoje službeni statistički podaci o tome, procjene su da je samo u posljednje dvije godine iselilo gotovo 25 000 Hrvata, što čini pet posto ukupnog broja Hrvata u BiH. Uglavnom je riječ o mladima od 20 do 35 godina. Stoga smo ove godine, kao prvu mjeru, povećali broj stipendija studentima koji studiraju u BiH te smo osigurali 150 stipendija više u odnosu na godinu prije. Na ovaj način prije svega potičemo mlade ljude da ostanu u svojoj domovini, Bosni i Hercegovini. Osim toga, osigurati mladima primjerene uvjete studiranja način je kako ih potaknuti na ostanak pa je ove godine putem Javnog natječaja za programe i projekte Hrvata u BiH dana potpora izgradnji i završetku studentskog doma za studente slabijeg imovinskog stanja u Mostaru. Već sljedeće akademske godine Dom će otvoriti vrata prvim korisnicima. Radit ćemo također i na jačanju suradnje u pripremi i izradi te implementaciji EU-ovih projekata prekogranične suradnje, što će otvoriti prostor za otvaranje novih radnih mjesta, posebice za mlade.

Hrvati u Bosni i Hercegovini mogu biti i jesu lideri i lokomotiva razvoja cijele zemlje. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i cijela hrvatska Vlada pružat će im maksimalnu potporu u tome

Izrazili ste uvjerenje kako će ovogodišnji potpomognuti projekti i programi polučiti svoj cilj – podizanje kvalitete života Hrvata u BiH, njihovu dobrobit i prosperitet te da se "hrvatski narod osjeća dobro i da bude ono što je uvijek bio – svoj na svome". Vjerujete li da je to moguće?

Apsolutno. No, na svima nama je da što više možemo, svatko u okviru svojih nadležnosti, po-

mognemo da Hrvati u BiH zaista budu svoji na svome – u punom smislu tih riječi – i što se tiče političkih prava, ali i svega ostalog. Mi u Uredu našim programima i projektima nastojimo pridonijeti unapređenju kvalitete života. Teško je, priznat ćete, očekivati od nekoga ostanak ako pritom njegovo dijete nema pristup zdravstvenom ili obrazovnom sustavu. Stoga pomažemo rad bolnica, domova zdravlja, izgradnju škola, cesta... Ključ ostanka i opstanka jesu i radna mjesta. Stoga smo ove godine dali značajniju potporu za pokretanje proizvodnje poljoprivrednih kultura poput meda, smilja, kao i standardnih kultura u cilju oživljavanja malih poljoprivrednih gospodarstava. Zaključno, programi i projekti koje provodimo u Bosni i Hercegovini imaju jasan cilj, a to je poboljšanje položaja hrvatskog naroda na svim razinama, kao jedan od načina da ostanu i opstanu u BiH.

Izjavili ste također da Hrvati u Bosni i Hercegovini jesu i trebaju biti lideri i lokomotiva razvoja cijele zemlje. Možete li to pojasniti s obzirom na činjenicu da su upravo Hrvati u BiH, iako jedan od tri konstitutivna naroda, entitetski najugroženiji?

Iako najmalobrojniji narod, ponosan sam što su upravo Hrvati u BiH lideri u brojnim područjima života – od gospodarstva, kulture, znanosti. Primjerice, samo u zadnjih nekoliko mjeseci mogli smo čuti da je učenik iz Posušja osvojio zlatnu medalju na svjetskom sajmu inovacija u Ženevi. Ili da su učenici Katoličkog školskog centra "Sv. Josip" iz Sarajeva bili drugi na svjetskom natjecanju mladih u Italiji. Mlada znanstvenica iz Ljubuškog dobitnica je prestižne nagrade Europskog centra za žene i tehnologiju. Modna dizajnerica iz Orašja proglašena je najboljom mladom dizajnericom u RH. Takvih primjera je puno. Potencijala ima – ima znanja, sposobnosti i volje. Ciljanim mjerama, proaktivnim djelovanjem te u suradnji s predstavnicima svih razina vlasti u BiH pomoći ćemo da se taj golemi potencijal ostvari. Hrvati u Bosni i Hercegovini mogu biti i jesu lideri i lokomotiva razvoja cijele zemlje. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i cijela hrvatska Vlada pružat će maksimalnu potporu u tome. Kako sam već napomenuo, povijesni opstanak i ostanak Hrvata u Bosni i Hercegovini uvjetovan je njezinim europskim identitetom, a u tome je ključ i hrvatske liderske pozicije. Plod zajedničkog djelovanja dviju domovina hrvatskog naroda, RH

i BiH, u tom, europskom, smjeru, siguran sam, ponovno će naglasiti lidersku ulogu Hrvata u BiH. S obzirom na okolnosti, svjestan sam da to neće biti lagan zadatak, ali uspjeli smo isti zadatak iznijeti i u težim okolnostima.

Za kraj, kako vidite ulogu Udruge bosanskih Hrvata Prsten te što biste poručili Hrvatima u i iz BiH?

Rezultati najbolje govore o svima nama. A rezultati rada Udruge Prsten uistinu su impresivni. Samo kroz rad Zaklade "Prsten", koja je do sada pomogla gotovo 100 (94) mladih Hrvatica i Hrvata iz Bosne i Hercegovine, vidi se i prepoznaje značaj Udruge. Tu su i klubovi znanstvenika, gospodarstvenika..., kontinuirano humanitarno djelovanje. Sav taj angažman pokazuje kakvu važnost svi vi, članice i članovi Udruge Prsten, pridajete svojim korijenima i budućnosti svojeg naroda i Bosne i Hercegovine. To je i jedna od naših zadaća u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Jer skrb, potpora povratku i održivom ostanaku te očuvanje pune jednakopravnosti Hrvata u Bosni i Hercegovini, kako sam već rekao, vitalni su i strateški ciljevi

S mladim Hrvatima iz BiH

Republike Hrvatske. A našem narodu u BiH mogu poručiti da Republika Hrvatska, ova vlada i svi mi čvrsto stojimo uz te ciljeve. Jednako tako važno je reći da sva potpora koja stiže iz Republike Hrvatske nije samo naša dužnost, zakonska ili ustavna obveza. Pripadnost hrvatskom narodu nije definirana zemljopisnim granicama. Dijelimo kulturu, baštinu, tradiciju, jezik, povijest, ali i budućnost. U svakom smo pogledu oslonjeni jedni na druge. I jedni bez drugih niti smijemo, niti možemo.

Večer članova i prijatelja UBH Prsten 2015.

**Predsjednica osječke
podružnice
Snježana Rebuš**

**U ime Osječko-baranjske županije svečani skup pozdravio je župan
Vladimir Šišljagić**

Tradicionalno adventsko druženje nazvano Večer članova i prijatelja UBH Prsten, deseto po redu, održano je 4. prosinca 2015., u Osijeku u organizaciji osječke podružnice.

U ugodnoj dvorani Kristal na početku svečanosti sve je nazočne, 420 članova i prijatelja Udruge, pozdravila predsjednica osječke podružnice Snježana Rebuš. "Ljubav i sjećanja, nostalgiju s kojom živimo, želju da ne zaboravimo rodni kraj, BiH i Hrvate koji u njoj žive, pretočili smo u Prsten. Članovi i prijatelji Prstena svakodnevnom suradnjom, druženjem i djelovanjem učinili su Udrugu snažnom i uzornom svima," istaknula je u pozdravu. Izrazila je također ponos i zadovoljstvo zbog niza aktivnosti koje provodi podružnica i želju za osnivanjem novih klubova te zahvalila svim sponzorima i donatorima svečane večeri.

U ime Osječko-baranjske županije svečani skup pozdravio je župan Vladimir Šišljagić, a u ime predsjednika Hrvatskog sabora Josipa Leke prstenovce i prstenovke pozdravio je član Udruge i predsjednik Odbora

za gospodarstvo Hrvatskog sabora Ivo Jelušić. Obojica su istaknuli važnost Udruge Prsten u javnom i društvenom životu. Predsjednik Udruge Mijo Marić u svojem je pozdravnom govoru posebno istaknuo humanitarni rad Udruge i Zakladu za stipendiranje učenika i studenata "Prsten".

I ove su godine dodijeljene stipendije za akademsku godinu 2015./2016., stipendistima Ivani Marelji, Ani Marković, Marini Jurišić, Danijeli Petričević, Klari Barišić, Stipi Dajakoviću, Edi Pleši, Mariji Perko, Martini Grgić, Slavki Mustapić. Ugovore o stipendiranju uručili su im predsjednik Udruge Mijo Marić, zamjenik predsjednika Pavo Zubak, predsjednik Upravnog odbora Zaklade Marko Pipunić i upravitelj Zaklade Vlado Guberac. U ime stipendista zahvalila je studentica Filozofskog fakulteta Klara Barišić koja je u emotivnoj zahvali prije svega naglasila da će studenti čim budu u mogućnosti "vratiti Udruzi i više no što su dobili". Na svečanoj večeri za dobro raspoloženje i zabavu pobrinuli su se KUD "Prsten" iz osječke podružnice, KUD "Tolisa" iz Tolise, bend Lira, a u zajedničkom pjevanju "okušali su se" muški band Osmorica mladih, i Klub žena iz Osijeka i Zagreba. U nastupu im se pjevajući pridružila i cijela dvorana...Bila je također organizirana i bogata tombola. Prvu nagradu, LG televizor dobio je član Foruma mladih Mario Stančin koji ga je velikodušno darovao jednom od domova za nezbrinutu djecu u BiH putem humanitarne akcije Foruma mladih "Mladi mladima".

Bilo je to još jedno izvrsno druženje Udruge Prsten u kojem se ogleda prijateljstvo, zajedništvo, radost druženja i poznavanja članova i prijatelja UBH Prsten iz RH i BiH.

M **Mega-Alfa**
samoposlužni aparati

www.mega-alfa.hr

PODRUŽNICA OSIJEK

POSAVSKE KULTURNE VEČERI

Pete posavske večeri održane su 24. rujna u Derventi, a Udruga Prsten je bila pokrovitelj večeri. U izaslanstvu Udruge bila je predsjednica Podružnice Osijek Snježana Rebuš. Tom prigodom Udruzi je dodijeljena zahvalnica za suradnju i potporu Posavskih kulturnih večeri u Derventi.

Glazbena skupina "Jaranice", koja djeluje pri Podružnici Osijek, sudjelovala je na Posavskim kulturnim večerima, a u prigodnom kulturno-umjetničkom programu u motelu Dvor sudjelo-

vali su i brojni drugi izvođači, Ivona i Slavko Guberac, Ivan i Marko Sedlič, Tamburaški sastav Rouge iz Mađarske, KUD Brodski Biseri iz Bosanskog Broda, Mateo Prgomet i drugi, dok su umjetnička djela izlagali Ivica Blaže-

vić i Stipo Mandir te Snježana Stjepanović. U nastupima su uživali brojni ljubitelji izvorne i narodne glazbe, kao i narodnih običaja, a uz bogatu trpezu domaćih proizvoda okupljeni su se družili do kasnih noćnih sati. Uz "Jaranice" je zapjevala i cijela dvorana te su obećale da će se i ubuduće odazvati na Posavske kulturne večeri, koje polako postaju tradicionalne, barem ako je suditi prema odazivu izvođača te uzvanika i gostiju kojima je zajedniča ljubav prema rodnom kraju i narodnim običajima.

IZASLANSTVO UDRUGE PRSTEN U ĐAKOVAČKO-OSJEČKOJ NADBISKUPIJI

Đakovačko-osječki nadbiskup mons. Đuro Hranić primio je u nadbiskupskom domu izaslanstvo Udruge Prsten predvođeno predsjednikom Mijom Marićem. Izaslanstvo je upoznao mons. Hranića s desetogodišnjim djelovanjem Udruge Prsten, kao i Podružnice Osijek te Ogranka Đakovo. Mons. Hranić je istaknuo izniman značaj Hrvata podrijetlom iz BiH na području Đakovačko-osječke nadbiskupije

te je rekao da su to iznimno vrijedni i poštenu ljudi, koji svojim radom osiguravaju egzistenciju obitelji i znatno pomažu u razvoju zajednice u kojoj žive. Također je rekao da iznimno cijeni Udrugu Prsten i njezine članove jer imaju hvalevrijedne i zapažene aktivnosti, a o poznatim poduzetnicima članovima Udruge Prsten koji djeluju na području Nadbiskupije čuje samo pohvale.

TRADICIONALNA SVEČANA VEČER PODRUŽNICE OSIJEK

Tradicionalno predblagdansko druženje u organizaciji Podružnice Osijek UBH Prsten održano je i ove godine, a tim povodom 19. studenog 2016. u dvorani osječkog hotela Kristal okupilo se oko 350 članova i prijatelja Udruge.

Na početku druženja minutom šutnje odana je počast gradu Vukovaru i svim njegovim žrtvama. U ime organizatora goste i uzvanike pozdravila je predsjednica osječke podružnice Snježana Rebuš. "Hvala vam što danas zajedno dijelimo i živimo ljubav prema Bosni i Hercegovini, što zajedno otimamo zaboravu bosanskohercegovačke običaje. Imamo zavidnu snagu, različitost koja nas spaja i čini jačima, imamo istu želju za boljim sutra," istaknula je tom prigodom. Izražavajući zadovoljstvo radom Podružnice koja je u protekloj godini provela niz aktivnosti, zahvalila je svim članovima na angažmanu

te svima koji podupiru rad Podružnice. U ime Predsjedništva Udruge okupljenima se obratio počasni predsjednik Marko Pipunić, koji je tom prigodom poručio: "Bosna je ostala iza nas, vjerojatno se mi pa ni naša djeca nećemo vratiti u Bosnu i Hercegovinu, ali Bosna je ostala u nama." I ove su godine prizvuke rodnog kraja dočarali mladi iz KUD-a Prsten Osijek, a zaigravši kolo iz Bosanske Posavine podsjetili su na svoje korijene i pokazali kako se čuvaju tradicija i običaji zavičaja njihovih djedova i baka. Dobru zabavu pripremio je i osječki bend Lira, a muški sastav iz redova Podružnice "Mladih 5" izveo je skladbu "Ljubim tebe, Slavonijo", pokazavši kako cijene sredinu u kojoj žive. Vrhunac večeri bio je nastup "Jaranica", glazbenog sastava Kluba žena iz Osijeka te je druženje trajalo do ranih jutarnjih sati uz pjesmu i ples, slavonska i bosanska kola.

HUMANITARNI MALONOGOMETNI TURNIR U ĐAKOVU

U Đakovu je 27. kolovoza 2016. održan humanitarni malonogometni turnir koji se organizira treću godinu zaredom pod pokroviteljstvom Udruge Prsten i Grada Đakovo. Turnir je održan u sklopu obilježavanja obljetnice oslobođenja tamošnje vojarnice, pod nazivom "Zvonila su zvona katedrale naše", a sav prihod namijenjen je KBC-u Osijek za saniranje šteta nastalih prilikom zadnjih vremenskih nepogoda.

Na turniru je sudjelovalo osam ekipa, od kojih je najbolja bila ekipa "3D" iz Đakova, koja je osvojila pobjednički prijelazni pehar, dok su drugo mjesto osvojila "Poplavljeni braća" iz Posavskih Podgajaca, a trećeplasirana je ekipa "Sičaja" iz Gašinaca. Uz pehare, osvojili su i novčane nagrade kojih su se nesebično odrekli u korist osječke bolnice. Zajedničko druženje svih sudionika i organizatora turnira te uzvanika i gostiju nastavljeno je uz prigodan program u prostorijama tvrtke Ancona, na čijem je igralištu i održan turnir.

DANI VELIKE GOSPE U ŽUPI BREŠKOJ

Udruga "Društvo Breščana" i Župa Breške organizirali su desetodnevnu manifestaciju "Dani Velike Gospe", koja iz godine u godinu privlači sve veći broj ljudi. Nakon mise, koju je predvodio gvardijan tuzlanski, uslijedilo je narodno veselje uz zvuke izvorne i tamburaške glazbe izvorne skupine Tradicija te tamburaških skupina iz Tuzle i Komletinaca. Ispred Doma kulture u Breškama posjetitelji su mogli su pratiti emisiju "Zavičajni mozaik" Zavičajnog radija Breške, koja se emitirala uživo. Gosti u emisiji bili su od putnika-namjernika iz inozemstva do državnih i gradskih čelnika. Gošća emisije bila je i predsjednica Podružnice Osijek Snježana Rebuš koja je predstavila Udrugu, njezino desetogodišnje djelovanje i aktivnosti. Posjetitelji su mogli u Domu kulture pogledati izložbu rukotvorina nastalih u projektu koje je podržalo Federalno Ministarstvo obrazovanja i nauke, ali i starih alata, kao i suvenira napravljenih na radionicama ranijih dana manifestacije.

IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA PODRUŽNICE OSIJEK

Izvještajna skupština Podružnice Osijek održana je 5. listopada 2016. u prostorijama tvrtke Žito u Čepinu s oko 120 nazočnih članova i prijatelja Udruge Prsten.

Predsjednica Podružnice Snježana Rebuš otvorila je Skupštinu te predstavila niz aktivnosti, od 13. lipnja 2015. do 5. listopada 2016. Održano je niz humanitarnih aktivnosti, vrijedno su radili Forum mladih, Klub žena, a izvrsno je organizirana Svečana večer Udruge u dvorani Kristal u Osijeku. Predstavljeno je i financijsko izvješće te nalaz i mišljenje Nadzornog odbora o radu izabranih tijela.

Skupu se obratio glavni tajnik Udruge Marjan Biškić istaknuvši iznimnu organizaciju različitih aktivnosti u Podružnici.

Na Skupštini je također predstavljen i plan djelovanja Podružnice Osijek za 2016. i 2017. godinu.

Skupu se na kraju Skupštine obratio počasni predsjednik Udruge Marko Pipunić koji je u svom nadahnutom govoru pozvao na veće javno djelovanje i zalaganje ljudi podrijetlom iz BiH u Hrvatskoj te na potrebu međusobne potpore. "Ako zbog niza okolnosti naš povratak u zavičaj nije moguć, onda barem u svojoj drugoj domovini, Hrvatskoj, svojom aktivnošću i zalaganjem možemo pridonijeti društvu u kojem živimo," rekao je, među ostalim, Pipunić. Nakon zaključenja Skupštine druženje je nastavljeno na domjenku u organizaciji tvrtke Žito. Posebno treba istaknuti Klub žena čije su članice za ovu prigodu ispekle više od 20 vrsta kolača.

NA SVEČANOJ VEČERI OGRANKA ĐAKOVO VIŠE OD 800 GOSTIJU I UZVANIKA

Vijest o đakovačkoj večeri priča je o ljudima koji stvaraju pozitivnu atmosferu, radost, o ljudima koji danima nesebično rade na organizaciji pa se svi te večeri osjećaju dobro, veselo i ostaju do ranih jutarnjih sati. Večer je to koja slavi zavičaj, podrijetlo, običaje koji su utkani još u djetinjstvu, ali iskazuje i pokazuje silnu ljubav prema sredini u kojoj žive, lijepoj ravnoj Slavoniji pa je i duša široka i u nju stane i slavonska ravnica i zelena bosanska brda i hercegovački krš.....

Večer je to u kojoj vidite i osjetite radost druženja i poznavanja jer se 6. veljače u Đakovu u dvorani Nikolina na večeri Udruge bosanskih Hrvata Prsten, Ogranka Đakovo osječke podružnice, okupilo ni manje ni više nego oko 830 ljudi. Mnogi nažalost nisu uspjeli dobiti ulaznicu.

Spojila se u pozdravnim govorima Bosna i Hercegovina sa Slavonijom pa je gradonačelnik Đakova Zoran Vinković zaželio Udruzi Prsten puno uspjeha u radu, rekao da će pomoći radu Udruge te istaknuo da osječki KUD Prsten ove godine nastupa na Đakovačkim vezovima. Snježana Rebuš i Anton Tubanović izrazili su zadovoljstvo odazivom i poželjeli svima ugodnu večer. "Hvala vam što danas zajedno dijelimo ljubav prema Bosni Hercegovini, prisjećamo se rodnog kraja, čuvamo tradiciju i uživamo običaje bosanskohercegovačkih Hrvata," rekla je predsjednica osječke podružnice. U ime predsjednika i zamjenika predsjednika Udruge počasni predsjednik Marko Pipunić istaknuo je ponos zbog podrijetla i njegovanja tradicije koju treba ostaviti u naslijeđe sljedećim generacijama.

Večera je počela na stari hrvatski način, molitvom, koju je vodio ravnatelj Zaklade "Prsten" Vlado Guberac. Za dobro raspoloženje pobrinuo se sastav Slavonski san, a posebno oduševljenije izazvali su novoosnovani sastavi Veseli Bosanci i ženski sastav Jaranice, pa je tako sa Slavkom, Markom, Antonom, Anom, Zrinkom, Ljubicom, Vladom i ostalima pjevala cijela dvorana. I nastup KUD-a Prsten Osijek bio je vrlo uspješan, a sredstva prikupljena od tombola namijenjena su za kupnju nošnji. Veselo je druženje nastavljeno slavonskim i bosanskim kolima, pjesmom u iznimnom raspoloženju....

PODRUŽNICA VARAŽDIN

Uz događaje koje donosimo u ovom broju časopisa "Prsten", članovi Podružnice Varaždin imali su i druge aktivnosti u protekloj godini. Donosimo ukratko ponešto i o tim aktivnostima:

Članovi Izvršnog odbora 28. su svibnja 2016. posjetili Komušinu i odali počast palim braniteljima HVO-a Komušina-Teslić u spomen-parku te su sudjelovali na 45. hodočašću mladih Vrhbosanske nadbiskupije procesijom na brdo Kondžilo. Svojim sudjelovanjem podržali su humanitarni turnir 6. i 7. kolovoza u općini Viškovo, gdje su prikupljena sredstva za obnovu Vukovarskog vodotorinja i Spomen-parka poginulim braniteljima HVO-a Komušina te obnovi svetišta u Komušini. KUD Prsten gostovao je 24. rujna 2016. u Slove-

niji (Medvode), gdje je uvećao 23. obljetnicu rada HKUD-a Komušina iz Škofja Loke, kao i na Izornoj skupštini UBH Prsten, na kojoj su sudjelovali i članovi Podružnice. Bio im je to 24. javni nastup. Od svojeg osnivanja svake nedjelje KUD Prsten ima probe u Društvenom domu Općine Gornji Kneginec.

Također, svake subote još od 2010. godine bez prekida članovi Podružnice okupljaju se i uz mali nogomet održavaju poznanstva i druže se u TTS sportskom centru Varaždin. Izvršni

odbor podružnice Varaždin također se redovito sastaje, podnosi izvješća o radu i planira buduće aktivnosti, a u protekloj su godini održali četiri sjednice.

Početkom studenog 2016. održana je 3. bosanska večer, a Forum mladih u baru Aquamarin okupio je mlade iz cijele Varaždinske županije. Članovi Podružnice redovito sudjeluju i na Upravnom odboru u središnjici u Zagrebu te na aktivnostima koje se održavaju u središnjici Udruge Prsten i ostalim podružnicama Udruge.

ČUVATI SVOJE VRIJEDNOSTI I POŠTIVATI OBIČAJE I SREDINU U KOJOJ SE GRADI BUDUĆNOST

Blagdano društvenje varaždinske podružnice, šesto po redu, održano je 2. siječnja u Donjem Knegincu. U prepunoj dvorani kneginečkog doma, gdje se okupilo oko 250 uzvanika i gostiju, nazočne članove i prijatelje Udruge Prsten pozdravio je predsjednik Podružnice Mario Paurević. U svoje ime i u ime Izvršnog odbora je pozdravio je glavni tajnika Udruge Marjana Biškića, zamjenika načelnika Općine Gornji Kneginec Roberta Đuranca, predsjednicu Kluba žena, predsjednika i zamjenika

predsjednika Foruma mladih, Gordanu Jelavić, Tončija Viskovića i Filipa Biškića, a poseban je pozdrav uputio predsjednici osječke podružnice Snježani Rebuš i predsjedniku riječke podružnice Jozi Staniću, koji su unatoč lošim vremenskim prilikama došli na druženje.

U svojem je kratkom obraćanju govorio o nizu uspješnih aktivnosti, posebice humanitarnim, koje je provela podružnica u prošloj godini. "Potrebni su nam novi ljudi i novi zamah," rekao je Paurević. Dodijeljena je zahvala tvrtki Bomark koja snažno podržava aktivnosti podružnice, a zahvalu je primio Ivica Andrić.

Druženje bosanskih Hrvata pozdravio je i Robert Đuranec koji je zahvalio na pozivu i u svoje ime i u ime Gorana Kanišića, načelnika Općine Gornji Kneginec zaželio svima dobru godinu.

U ime predsjednika i zamjenika predsjednika Udruge Prsten, Mije Marića i Pave Zubaka sku-

pu se obratio glavni tajnik Marjan Biškić koji se osvrnuo na desetogodišnje djelovanje Udruge te postignute zavidne rezultate. Posebno je istaknuo Zakladu "Prsten" koja stipendira učenike i studente jer je "obrazovanje temelj razvoja."

"Jedna od temeljnih uloga Udruge jest da djeci u zalag ostavimo svoje vrijednosti i povežemo ih sa zavičajem. Okupljanje i druženje vrlo je bitna dimenzija Udruge Prsten koja ima budućnost, a svoje vrijednosti i običaje treba čuvati uz poštovanje sredine u kojoj se živi, radi i gradi budućnost," rekao je glavni tajnik.

U kulturno-zabavnom programu nastupili su: izvorna grupa Cerovečki izvor i grupa Otkriće, Plesni studio Takt iz Varaždina, KUD Prsten varaždinske podružnice te braća Yurk. Organizirana je i bogata tombola, a druženje uz pjesmu, ples i narodna kola nastavljeno je do kasno u noć.

PODRUŽNICA VARAŽDIN PROMOVIRA HUMANITARNI I SPORTSKI DUH

Malonogometna ekipa varaždinske podružnice odigrala je 12. ožujka 2016. prijateljsku utakmicu u TTS sportskom centru i ugostila ekipu Sočke (Socijalna samoposluga "Kruh sv. Antuna" Varaždin) te dala svoj obol humanitarnom djelovanju i pomoći najpotrebitijima.

Socijalna samoposluga volonterski je projekt Franjevačkog svjetovnog reda (OFS) i Franjevačke mladeži (FRAMA) u Varaždinu, koji su se okupili kako bi po uzoru na svetog Franju pomagali najsi-

romašnjima. Projekt je organiziran tako da građani daruju trajne živežne namirnice, higijenske potrepštine i druge potrebne artikle (dječja hrana, dječje pelene, konzerve) koji se u obliku paketa uručuju socijalno najugroženijim pojedincima i obiteljima. Sam rezultat utakmice nije bio bitan, ali valja naglasiti da su gosti bili uspješniji te su slavili rezultatom 8:6. Druženje je nastavljeno u Marascino baru, gdje je dogovorena i buduća suradnja dviju neprofitnih organizacija.

PRSTENOVCI IZ VARAŽDINA U DOMU ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE

Podružnica Varaždin UBH Prsten posjetila je 23. travnja 2016. Dom za starije i nemoćne osobe "Matija" u Babincu, općina Cestica, u kojem živi 30 osoba podrijetlom iz BiH od kojih čak njih 15 nema zdravstveno osiguranje u RH. Tom prigodom predsjednik Podružnice Mario Paurević i zamjenik predsjednika Ivica Andrić uručili su prigodne darove i dogovorili daljnju pomoć osobama i suradnju s domom "Matija" i Franjevačkim svjetovnim redom iz Varaždina koji je s pjesmama i molitvom uvećao ovaj posjet.

VARAŽDINSKI KUD PRSTEN NA ĐAKOVAČKIM VEZOVIMA

Đakovački vezovi, manifestacija koja već 50 godina njeguje i održava tradiciju i izvornost toga kraja kao i ostalih krajeva Hrvatske i inozemstva, održani su od 4. lipnja do 3. srpnja, a na završnoj svečanosti jubilarnog izdanja nastupilo je i Kulturno-umjetničko društvo Prsten iz Varaždina.

Narodno ruho i narodni ples, tradicijsko češljanje, konjogojstvo, gastronomija i još mnogo toga pokazali su brojni sudionici Đakovačkih vezova, a KUD Prsten i ovom je prigodom pjesmom i plesom u narodnim nošnjama i uz zvuke šargije pokazao kako se čuvaju i njeguju narodni običaji. Svi članovi KUD-a žive i rade u Varaždinskoj županiji te im je interes upoznati i domaće stanovništvo sa svojim plesovima i običajima. "Eto, ništa ih ne može spriječiti da od zaborava čuvaju pjesme, plesove i običaje kraja iz kojega su potekli," rekao je voditelj

jubilarne manifestacije prilikom predstavljanja KUD-a Prsten, na koji svi članovi UBH Prsten mogu biti ponosni.

Na osobni poziv gradonačelnika Đakova na svečanom prijemu i otvorenju Đakovačkih vezova bilo je i izaslanstvo Udruge Prsten, Snježana Rebuš i Slavko Lozić. Dokaz je to prepoznatljivosti rada i aktivnosti Udruge na tom području.

PROSLAVA 5. OBLJETNICE KUD-a PRSTEN VARAŽDIN

Kulturno-umjetničko društvo Prsten, koje djeluje u sklopu Podružnice Varaždin, obilježilo je pet godina svojeg djelovanja. Prigodna proslava održana je 12. studenog 2106. u Društvenom domu u Turčinu. Predsjednik varaždinske podružnice Mario Paurević čestitao je obljetnicu te uručio priznanja zaslužena za doprinos u

radu i očuvanju kulturne baštine Hrvata iz Bosne, kao i promociji Udruge Prsten, čije ime KUD s ponosom nosi.

U proteklih pet godina KUD Prsten imao je 24 zapažena javna nastupa u zemlji i inozemstvu, a svoj doprinos tome dalo je 37 članova KUD-a svih uzrasta.

PIKNIK NA VARAŽDINSKIM BREGIMA

Piknik Podružnice Varaždin Udruge Prsten za članove Udruge, njihove obitelji i prijatelje koji je postao neizbježna i lijepa tradicija održan je 10. srpnja 2016. godine.

Sada već 7. po redu druženje članova na pitoreskim varaždinskim bregima otvorilo je srca i razveselilo mnogobrojne posjetitelje koji su se okušali i u starim hrvatskim narodnim igrama poput bacanja kamena s ramena, skakanje u vrecama, igra klisa i potezanje ruke. Malono-

gometni timovi odigrali su revijalne utakmice uz zdušno navijanje posebno velikog broja mladih članova. Sam rezultat bio je u drugom planu te se s radošću iščekuje ponovni susret dragih prijatelja.

Stalni gosti iz središnjice Udruge, glavni tajnik Marjan Biškić, članice Kluba žena i velik broj članova Foruma mladih svojom su nazočnošću podržali iznimno ugodno ljetno druženje varaždinske podružnice.

SUSRET PODUZETNIKA PODRUŽNICE VARAŽDIN

Poduzetnici Podružnice UBH Prsten Varaždin okupili su se 29. rujna 2016. u poslovnom centru Auto Stanić d.o.o u Bartolovcu kako bi se bolje međusobno upoznali i poslovno povezali. Bilo je to treće okupljanje predstavnika Kluba poduzetnika iz varaždinske podružnice, koje je potvrdilo zajedništvo članova Udruge Prsten s tog područja.

UTEMELJEN OGRANAK UBH PRSTEN SVETA NEDELJA

Na temelju Odluke Upravnog odbora Udruge Prsten, a na inicijativu dijela članstva s prebivalištem na području Svete Nedelje, u Rakitju pokraj Samobora 28. lipnja 2016. utemeljen je novi ogranak UBH Prsten - Sveta Nedelja. Za prvog predsjednika Ogranka jednoglasno je izabran Pavo Čorluka, vlasnik Zdravstvene ustanove Čorluka, a za njegovu zamjenicu dr. sc. Vera Rede, izvanredna profesorica na Fakultetu strojarstva i brodogradnje.

Utemeljiteljska skupština održana je u Župi Blaženog Alojzija Stepinca, koja okuplja vjernike s područja Bestovja i Novaka te Rakitja, a na kojem žive i brojni Hrvati iz BiH. Tim je povodom služena misa, koju je predvodio velečasni Josip Batinić iz Župe Krista Kralja iz Cera u Bosni i Hercegovini, a misno slavlje za Hrvate iz BiH završio je prigodnom porukom: "Teško kući bez ljubavi bratske, a i Bosni bez zemlje Hrvatske!" Predsjednik UBH Prsten Mijo Marić izrazio je zadovoljstvo što će Udruga biti bogatija za novih oko 150 članova s područja Svete Nedelje i okolice, zaključivši kako se UBH Prsten, uz ogranke i podružnice na sjeveru i jugu te istoku, s novoutemeljenim Ogrankom Sveta Nedelja proširila i na krajnji zapad Hrvatske. "Imamo razvojnu strategiju i u Prstenu ima mjesta za sve koji nam se žele pridružiti", poručio je te ujedno najavio

širenje Udruge "preko granice", najprije u BiH, a potom i u Austriju. Skupštini su nazočili i potpredsjednik UBH Prsten Pavo Zubak te glavni tajnik Marjan Biškić.

U ime domaćina obratio se župnik, vlč. Božidar Cindori, izrazivši pritom nadu da će i ubuduće dobro surađivati s novoutemeljenim ogranakom. Riječi potpore uputio je i gradonačelnik Svete Nedelje Drago Prahin, koji je također izrazio nadu da će uspješno surađivati i uzajamno se pomagati. Okupljene je pozdravio i predstavnik gradišćanskih Hrvata Franjo Pajrić, a posebno oduševljenje izazvalo je spontano obraćanje župnika iz zapadnoafričke države Benin fra Odilona Singboa, koji je godinama službovao u toj župi. "Nemojte misliti da sam došao ovdje bezveze, došao sam s razlogom, jer sam jedan od vas," poručio je "fra Jozo", kako su ga prozvali župljani iz BiH.

Novoizabrani čelnik Ogranka Pavo Čorluka zahvalio je svima koji su mu ukazali povjerenje. "Veseli nas uspjeh naših ljudi, to nam je motivirajući faktor," poručio je, obećavši da će raditi na zblizavanju bosanskih Hrvata kako bi si uzajamno pomagali i družili se. I ovom prilikom upriličeno druženje članova UBH Prsten i gostiju uz prigodan domjenak i kulturno-umjetnički program.

PODRUŽNICA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

SVEČANO OTVORENJE NOVIH PROSTORIJA RIJEČKE PODRUŽNICE

Podružnica UBH Prsten PGŽ-a za svoje je članstvo i goste sredinom prosinca 2015. priredila božićni domjenak povodom otvorenja novih poslovnih prostorija. Osim članova riječke podružnice Prstena na svečanosti je bio velik broj gostiju, župan PGŽ-a Zlatko Komadina, predsjednik UBH Prsten Mijo Marić, glavni tajnik Marjan Biškić, predsjednica Kluba žena Gordana Jelavić, izaslanik načelnice Općine Viškovo Denis Mladenić, pročelnica Odjela pulmologije KBC-a Rijeka doc. dr. Ljiljana Bulat Kardum, pročelnik Odjela pedijatrije KBC-a Rijeka prof. dr. Goran Palčevski, izaslanstvo Podružnice Krk UBH Prsten te predstavnici lokalnih medija, radija, televizije i Novog lista.

Članove i uzvanike pozdravio je predsjednik Podružnice Jozo Stanić, osvrnuvši se na rad Podružnice. Osim niza različitih aktivnosti, posebno je istaknuo humanitarne akcije Podružnice namijenjene KBC-u Rijeka, među kojima je i već tradicionalni humanitarni malonogometni turnir

s kulturno-zabavnim programom u SRC-u Ronjgi pod nazivom "Za još jedan dječji osmijeh".

Župan PGŽ-a Zlatko Komadina rekao je da je upoznat s radom i djelovanjem Udruge Prsten na području PGŽ-a. I sam čin dodjele donacija Udruge Prsten zdravstvenim ustanovama na riječkom području govori da su Hrvati podrijetlom iz BiH, a koji su našli svoj novi dom u Rijeci i okolici, postali integrativni dio društva i da zajedno dijelimo našu trenutnačnu društvenu i ekonomsku stvarnost.

Stotinjak članova Podružnice PGŽ-a UBH Prsten 19. je veljače 2016. nazočilo Izvještajnoj skupštini. Bila je to prigoda sagledati jednogodišnji rezultat rada i aktivnosti koje su provedene u ovoj Podružnici. Osim članova Podružnice na sjednici su bili i predsjednik UBH Prsten Mijo

IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA PODRUŽNICE PGŽ-a UBH PRSTEN

Marić, glavni tajnik Marjan Biškić te počasni i prvi predsjednik Udruge Ilija Tolić.

Sjednicu Skupštine otvorio je predsjednik Podružnice Jozo Stanić, koji je ujedno podnio izvješće o radu u proteklom razdoblju. Podružnica trenutačno broji oko 300 fizičkih članova i 22 pravna subjekta s tendencijom priljeva novih članova. Ova podružnica posebno je ponosna na svoje humanitarne aktivnosti. U godini 2015. podijeljeno je nekoliko značajnih donacija socijalno ugroženim članovima i donacije KBC-u Rijeka Odjel pedijatrije (Dječja bolnica Kantrida) i Odjelu pulmologije na Sušaku. U prošloj godini osiguran je i poslovni prostor Podružnici koji

je opremljen te su stvorene pretpostavke za još bolji i uspješniji rad. Značajno je i to da su sve aktivnosti Podružnice bile veoma dobro medijski praćene što je sigurno pridonijelo boljoj promidžbi Udruge Prsten.

Skupština je izabrala novog člana NO Podružnice, umjesto dosadašnjeg Ljubomira Jelića koji je tražio da ga se razriješi zbog zauzetosti. Za novog člana NO jednoglasno je izabran Ilija Beljan. Skupu se obratio i predsjednik UBH Prsten Mijo Marić koji je članovima Podružnice čestitao na radu i rezultatima u protekloj godini te napomenuo da Udruga već deset godina djeluje u RH i da je ostvarila glavne ciljeve, zamisao rada i postojanja.

HUMANITARNI TURNIR "SPOMENICI BUDUĆNOSTI" U RIJECI

U sklopu programa obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja Podružnica Udruge bosanskih Hrvata Prsten Primorsko-goranske županije i Humanitarno-organizacijski odbor Komušina iz Viškova, uz suorganizaciju Grada Rijeka i gradonačelnika Vojka Obersnela, Župe sv. Mateja Viškovo i KUD-a "Izvor" Viškovo, organizirali su 6. i 7. kolovoza 2016. u sportskom parku Ronjgi tradicionalni humanitarni malonogometni turnir, ove godine pod nazivom "Spomenici budućnosti". Župan PGŽ-a Zlatko Komadina bio je pokrovitelj dvodnevnog sportskog natjecanja i druženja.

Humanitarni malonogometni turnir u natjecateljskom je dijelu okupio 20 ekipa iz Primorsko-goranske županije i ekipu Foruma mladih UBH Prsten iz Zagreba i Varaždina.

POSJET PREDSTAVNIKA UBH PRSTEN PRIMORSKO-GORANSKOJ ŽUPANIJI

Izaslanstvo Podružnice Udruge bosanskih Hrvata Prsten Primorsko-goranske županije 3. listopada 2016. primio je primorsko-goranski župan Zlatko Komadina. Uz predsjednika Podružnice Jozu Stanića u sjedištu PGŽ-a bila je i predstavnica Kluba žena Ana Babić. Povod susreta bio je razgovor o dosadašnjim i budućim aktivnostima Udruge među kojima se posebno ističu aktivnosti Zaklade "Prsten" koja stipendira učenike i studente bez jednog ili obaju roditelja te socijalno ugrožene i nadarene učenike, kao i djecu hrvatskih branitelja.

Bila je to ujedno prigoda za zahvalu županu Komadini za pokroviteljstvo Primorsko-goranske županije nad tradicionalnom humanitarnom akcijom Udruge. Naglašeno je kako se time na humanitarno djelovanje potiču ponajprije mladi članovi Udruge. Prošle su

godine prikupljena sredstva donirana Dječjoj bolnici Kantrida u Rijeci, dok će se ove godine više od 40.000,00 kuna donirati za obnovu Vukovarskog vodotornja i za izgradnju spomen-parka poginulim hrvatskim braniteljima Komušine i Teslića te svetišta Gospe od Konđžila u Komušini.

Izrazivši zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom župan Komadina pohvalio je humanitarne aktivnosti Udruge te istaknuo kako je Primorsko-goranska županija uvijek spremna podržati takve hvalevrijedne aktivnosti Udruge.

Klub znanstvenika i u 2016. godini djelovao je u skladu sa svojim općim programskim ciljem, a to je "povezivanje i suradnja znanstvenika i članova Udruge Prsten u svrhu promicanja, razvoja i očuvanja prosvjetnih, znanstvenih, kulturnih, gospodarskih, informacijskih i povijesnih

vrednota i postignuća Hrvata i drugih građana iz Bosne i Hercegovine". Tako su u protekloj godini organizirali više tribina o raznim temama, koje ukratko donosimo u časopisu, a opširnije na internetskoj stranici Udruge www.udruga-prsten.hr

SUVREMENE POLITIČKE IDEOLOGIJE

U organizaciji Kluba znanstvenika UBH Prsten i Hrvatske Paneuropske unije 5. je studenog 2015. održana VIII. tribina u dvorani HPEU-a u Zagrebu.

Novi jesenski ciklus rada Kluba znanstvenika započeo je tribinom pod nazivom Suvremene političke ideologije izv. prof. dr. sc. Berte Šalaja s Fakultetu političkih znanosti. Voditelj tribine bio je dr. sc. Vjekoslav Bratić, član Predsjedništva UBH Prsten.

Na početku predavanja u ime UBH Prsten i Kluba znanstvenika prisutnima se obratio prof. dr. sc. Ivo Grgić, a u ime HPEU-a sve je pozdravio novoizabrani glavni tajnik Hrvatske Paneuropske unije Ljudevit Fran Ježić.

POLITIČKI SMJER? - 21 GODINA POSLIJE DAYTONSKOG SPORAZUMA

U organizaciji Hrvatske Paneuropske unije i u suorganizaciji s Hrvatskim kulturnim društvom Napredak i Klubom znanstvenika UBH Prsten 28. siječnja u dvorani HPEU-a održana je tribina "Bosna i Hercegovina između Daytona i Bruxellesa".

Brojne zainteresirane sudionike tribine pozdravio je domaćin, predsjednik HPEU-a i član Upravnog odbora UBH Prsten prof. dr. sc. Pavo Barišić. U uvodnom je govoru prenio pozdrave tadašnjeg ministra vanjskih i europskih poslova RH dr. Mire Kovača koji je pozdravio održavanje tribine, ali nije mogao nazočiti zbog prvog ovogodišnjeg službenog posjeta BiH. Istaknuo je da su danas, nakon što je prošle godine obilježena dvadeseta obljetnica sporazuma, sazreli uvjeti da Daytonski sporazum treba mijenjati. Nužno je iznaći pravedno rješenje za BiH, koja za njim traga već 130 godina, još od Berlinskog mirovnog kongresa kada je Austro-Ugarska Monarhija dobila zadatak pacifikacije i stabilizacije BiH. Predsjednik UBH Prsten Mijo Marić kazao je da bosanskohercegovački Hrvati imaju dvije domovine, a u

Prstenu su odlučili biti most koji povezuje dvije zemlje kroz pomaganje, ulaganje, stipendiranje mladih. Podsjetio je da su HKD Napredak, HPEU, Paneuropska unija BiH i UBH Prsten već organizirali zapažene zajedničke međunarodne konferencije u BiH.

Klub poduzetnika

Vijesti

O nama

Kontakt

Ponuda

Potražnja

Registracija

Prijava

PORTAL KLUBA PODUZETNIKA UBH PRSTEN
centralno mjesto razmjene informacija,
dobara i usluga

Saznajte više »

<http://poduzetnik.udruga-prsten.hr/>

ČEKA LI HRVATSKU I BOSNU I HERCEGOVINU GRČKI SCENARIJ?

Čeka li Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu grčki scenarij - pitanje je na koje su pokušali odgovoriti sudionici istoimene tribine, koju je organizirao Klub znanstvenika UBH Prsten u suradnji s Hrvatskom Paneuropskom unijom, a sudeći prema zaključcima crni ćemo scenarij ipak izbjeći. Sudionike tribine, održane 16. ožujka u prostorijama Hrvatske Paneuropske unije, u ime domaćina pozdravio je glavni tajnik HPEU-a Ljudevit

Ježić, a potom i predsjednik Kluba znanstvenika UBH Prsten dr. sc. Viktor Milardić, koji je ujedno bio voditelj tribine. Među okupljenima su bili i počasni predsjednik UBH Prsten Ilija Tolić, glavni tajnik UBH Prsten Marjan Bišić te članice Kluba žena, a predavanje na temu Javni dug Hrvatske i Bosne i Hercegovine održao je dr. sc. Anto Bajo, stručnjak iz područja javnih financija.

GOVEDARSTVO HRVATSKE NA PREKRETNICI

"Govedarstvo Hrvatske na prekretnici" naziv je tribine koju je organizirao Klub znanstvenika Udruge Prsten u suradnji s Odjelom za poljodjelstvo Matice hrvatske i Hrvatskim agroekonomskim društvom. Tribina je održana 12. travnja u Matici hrvatskoj, a cilj je bio pokušati odgovoriti na neka od pitanja koja se tiču ne samo hrvatskih govodara i mljekara, nego i cijele nacije. Zašto je hrvatsko govedarstvo u krizi, što ugro-

žava domaću proizvodnju mlijeka i jesu li "mali" proizvođači osuđeni na nestajanje te kakve su prognoze za proizvodnju mlijeka do 2020. godine, samo su neka od pitanja na koja su pokušali odgovoriti eminentni izlagači - Ivan Marohnić, dipl. ing. agr., umirovljeni agronom i vlasnik OPG-a, Anka Mužinić, ing. prehr. teh., (su)vlasnica OPG-a "Zlatko Mužinić", i Magdalena Zrakić, mag. ing. agr., asistentica na Agronomskom fakultetu u Zagrebu.

KOMASACIJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

U dvorani Matice hrvatske održana je IX. tribina Kluba znanstvenika UBH Prsten u suradnji s Hrvatskim agroekonomskim društvom te prvi put i Odjelom za poljodjelstvo Matice hrvatske na temu Komasa-

cijske poljoprivrednog zemljišta u RH - nove mogućnosti za Hrvatsku. Voditelj tribine bio je prof. dr. sc. Ivo Grgić, a o temi je govorila ravnateljica Agencije za poljoprivredno zemljište mr. sc. Blaženka Mičević.

KONJI: OD RATA DO SVĀTA

"Ako je pas najbolji, onda je konj, sve do izuma parnog stroja, bio i ostao čovjekov najkorisniji prijatelj, bez koga je, u davna vremena, ljudski život bio jednostavno nezamisliv," istaknuto je na tribini Kluba znanstvenika UBH Prsten.

Na tribini "Konji: od rata do svāta" koju je organizirao Klub znanstvenika Udruge Prsten u suradnji s Odjelom za poljodjelstvo Matice hrvatske i Hrvatskim agroekonomskim društvom 31. svibnja 2106. u Matici hrvatskoj govorio je dr. sc. Mato Čačić.

Od svojeg osnutka prije pet godina klubovi žena Udruge Prsten ostvarili su niz zapaženih aktivnosti, o kojima su vijesti bile na web-stranici Udruge i u časopisu "Prsten". Ono što nije posebno zabilježeno, a vrlo je vrijedno, jest školovanje dviju studentica koje su se prije nekoliko godina obratile Klubu žena Zagreb i zatražile pomoć. Ružica Džoić uspješna je studentica integriranog studija Religiozne pedagogije i

katehizike na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu s prosjekom 4,5. Ostao joj je samo završni rad. Ana Čović uspješno je diplomirala na preddiplomskom studiju filozofije i religijskih znanosti na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove. O njima su se brinule i školovale ih naše članice Anda Mandić i Verica Biškić. Klub žena Zagreb ponosan je zbog njihova uspjeha i vrlo aktivnog doprinosa u aktivnostima Udruge.

RAK DOJKE - predavanje u osječkom Klubu žena

Povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv raka dojke članice Kluba žena Podružnice Osijek sastale su se 12. listopada 2015. u prostorijama Udruge radi edukativnog predavanja koje je održala Dragica Pavlović, mag. med. techn. s ciljem širenja svijesti o prevenciji, te ranom suzbijanju te zloćudne bolesti od koje godišnje u Hrvatskoj oboli oko 2500 žena, a gotovo ih 1000 izgubi bitku. Rak dojke najučestaliji je tumor u žena u Hrvatskoj i drugi najučestaliji tumor uopće i ne bira dob.

Radionica iz davnina

Pod motom "Kad se mnoge ruke slože, sve se može, sve se može", 6. studenog 2015. sastale su se članice Kluba žena Podružnice Osijek da bi pokrenule radionicu i naučile nešto novo. Manda Jelčić Bliznac i Gordana Vučemilović imale su dosta strpljenja da bi naša htijenja postala stvarnost. I tako krenusmo u avanturu kreativne radionice pa su neke od nas prvi put otkrile "malog umjetnika" u sebi. Ushiće i u iščekivanju što će nastati kao posljedica rada naših vrijednih ruku svaka od nas bijaše nestrpljiva. A kako je to bilo nekada davno? Uz svjetlost svijeća, uz pjesmu i sijelo (prelo), vrijedne ruke naših baka prele bi, tkale, plele i snivale i svoje snove. A nas tempo života nosi i donosi drugačije prilike te mi odlučismo našu radionicu prilagoditi našim snovima. Tako nastadoše lutke od kumušine, šticle, oslikane boce, kićurice. Dva sata prekrasnog druženja brzo prođe pa smo odlučili ponovno se sastati na istoj adresi svakog prvog petka u mjesecu.

Susret stipendista s Klubom žena i Forumom mladih

Klub žena i Forum mladih organizirao je 15. listopada 2015. susret sa stipendistima Zaklade Prsten u prostorijama Udruge.

Sastanak je otvorila predsjednica Kluba žena Gordana Jelavić, pozdravila sve nazočne, a osobito stipendiste Zaklade. Izrazila je zadovoljstvo odazivom stipendista od kojih šestoro zbog dislociranosti nisu bili u mogućnosti nazočiti sastanku, ali su u pisanoj formi prenijeli svoje pozitivne dojmove i izraze zahvalnosti na pruženoj prilici i dodijeljenoj stipendiji u prethodnoj akademskoj godini. Studenti su upoznati s raspisivanjem natječaja za ak. god. 2015./2016. te obilježavanjem 10. obljetnice Udruge. Posebno je istaknuta točka osam u natječaju, kojom je propisana obveza sudjelovanja studenata u aktivnostima Udruge. Aktivnosti u kojima

studenti vrlo brzo mogu sudjelovati jesu obilježavanje obljetnice Udruge i akcija FM-a "Mladi mladima" uoči Božića. Nazočni studenti izjavili su da će vrlo rado sudjelovati u ovim akcijama. Na sastanku je jednoglasno odlučeno da se studentima izvan Zagreba osigura smještaj i plate putni troškovi za dolazak u Zagreb na obilježavanje jubilarne obljetnice.

Radionica tkanja Kluba žena

Dugo u noć, u zimsku gluhu noć
Moja mati bijelo platno tka...

(D. Tadijanović)

Tkanje je jedan od najstarijih zanata i ima dugi povijesni razvoj. No, malo-pomalo u ovo moderno doba pada u zaborav jer svi negdje žure, sve se obavlja brzo i tko bi uopće danas imao vremena "otkati šal za zimu". A nekada se tkalo, mirnije živjelo, družilo, bilo je i smijeha više. Upravo zbog toga članice Kluba žena organizirale su radionicu tkanja, 17. i 19. listopada 2015. u prostorijama Udruge. Odražilo se nas nekoliko starijih, a što je najvažnije i onih mladih, uhvatiti u koštac s tkalačkim stanom, snovanjem, čunkom, potkom, "češljem"...

Vodile su nas spretnne ruke naše članice, dr. sc. Vere Rede, koja kad ne predaje na Fakultetu strojarstva i brodogradnje, pokušava otići od zaborava ono što je nekad bilo uobičajeno, tkati, plesti... Velika joj hvala za trud i strpljivost sa svim našim nespretnostima.

Od početnog biranja i kombiniranja boja, brojenja niti vune, rezanja i umetanja u "češalji", stvaranja potke, navikavanja na mali tkalački stan, riječ po riječ, nit po nit, nespretnost, ali i izražena spretnost, i u jednom se trenutku "ukazao" dio šala, u nijansama sive, ljubičaste i drugih boja... Radionica je bila dobra prigoda i za duže druženje i bolje upoznavanje. Šalovi čekaju zimu, a dogodine se nadamo da će radionice privući više zainteresiranih kako bismo sačuvali "vještinu iz davnina".

Prsten za Vukovarski vodotoranj

Forum mladih i Klub žena UBH Prsten organizirali su 8. i 9. lipnja 2016. u prostorijama Udruge središnju akciju prikupljanja donacija za obnovu Vukovarskog vodotoranja, svehrvatskog simbola otpora i hrabrosti.

"Vukovarski vodotoranj - simbol hrvatskog zajedništva" naziv je projekta pokrenutog na inicijativu gradonačelnika Vukovara Ivana Penave, a pokroviteljica je predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović. Projekt je osmišljen tako da se najprepoznatljiviji simbol Domovinskog rata u Vukovaru i u Hrvatskoj sačuva svakim kakav je sada, kao i da se učini dostupnim široj javnosti, a za njegovu realizaciju potrebno je oko 16.700.000,00 kn te je svaka kuna dobrodošla.

Klub žena Osijek u realizaciji projekta "Poboljšanje kvalitete života"

Povodom Međunarodnog dana šećerne bolesti 11. studenog 2015. u Domu za odgoj djece i mladeži u Osijeku provedena je akcija mjerenja šećera u krvi i krvnog tlaka. Akciju je uspješno provela članica Kluba žena Osijek Dragica Pavlović, mag. med. techn., voditeljica Patronažne službe. Poveznica s domom članovi su Udruge Prsten, a djelatnici su doma: Mato Bičvić, Davor Ravnjak, Luca Jelečević. Ravnatelj Mato Lukić (Kladari) simpatizer je Udruge i izrazio je zahvalnost i zadovoljstvo provedenom akcijom, a predsjednica Kluba žena Osijek Ana Stanić najavila je sljedeću radionicu pružanja prve pomoći za korisnike doma u suradnji s Crvenim križem.

Radionica pružanja prve pomoći

U organizaciji Kluba žena Osijek i Gradskog društva Crvenog križa te Doma za odgoj djece i mladeži iz Osijeka 17. ožujka 2016. u Domu je održana radionica pružanja prve pomoći.

Radionica je bila namijenjena djeci i mladima, štice-nicima Doma, kao edukacija pružanja prve pomoći. Uz voditelja radionice dr. Marinka Jelečevića sudjelovali su i volonteri Gradskog društva Crvenog križa, koji su osposobljeni za pružanje prve pomoći. Mladima je prikazano pružanje prve pomoći u situaciji nesreće s više ozlijeđenih osoba te praktična vježba primjene neodgodivih postupaka prve pomoći kao što su: postupak oživljavanja, besvjesno stanje i zaustavljanje krvarenja. Održavanje radionice inicirao je Klub žena Osijek u sklopu projekta Poboljšanje kvalitete života.

Bonton za XXI. stoljeće

Pristojnost je kao zrak u gumama: ne vidi se, ali ublažava udarce.

U organizaciji Kluba žena i Foruma mladih 25. je veljače u prostorijama Udruge, održano predavanje na temu **Bonton za XXI. stoljeće**. Predavanje s prezentacijom održala je voditeljica Kluba žena Gordana Jelavić.

Uz članove Foruma mladih, članice Kluba žena, na predavanju su bili zamjenik predsjednika Udruge Pavo Zubak i glavni tajnik Marjan Biškić.

Što se to kroz stoljeća promijenilo u pravilima lijepog ponašanja? Zašto se sve češće "naglas razmišlja" o uvođenju bontona u školski plan i program? Koje su pozitivne i negativne navike i obrasce ponašanja donijele moderne tehnologije i kako se ponašamo na društvenim mrežama, kako komuniciramo...Ovo su samo neka od pitanja na kojima je u predavanju bio naglasak.

Tema je podijeljena na nekoliko cjelina pa je bilo riječi o osnovama lijepog ponašanja, pravilima koja uvijek vrijede, bontonu jučer, danas, sutra, pozdravljanju i oslovljavanju, ponašanju za stolom, bontonu u odijevanju, pravilima ponašanja na internetu te o pravilima ponašanja diljem svijeta. Svaka od cjelina bila je popraćena praktičnim primjerima i fotografijama.

Promocija knjige "Kako me spasio Werther"

"Svaki dan bismo trebali poslušati barem jednu pjesmu, pročitati jednu dobru poemu, vidjeti lijepu sliku te, ako je to moguće, izgovoriti nekoliko smislenih riječi," zapisao je Johan Wolfgang Goethe, a tim je citatom 22. ožujka 2016. otpočela promocija knjige Sanje Babić-Đulvat "Kako me spasio Werther".

Kreativna radionica Kluba žena Podružnice Prsten PGŽ-a

U organizaciji Kluba žena u Rijeci je 16. lipnja 2016. održana radionica oslikavanja dekupaž tehnikom na raznim predmetima. Bio je to zapravo povod

za druženje i okupljanje članica podružnice Primorsko-goranske županije. Osim radne atmosfere bilo je iznimno zabavno, inspirativno i relaksirajuće.

Izvrstan uspjeh stipendista Zaklade "Prsten"

Članice Kluba žena i članovi Foruma mladih UBH Prsten sastali su se 7. studenog 2016. u prostorijama Udruge sa stipendistima Zaklade Prsten. Razgovaralo se o njihovu uspjehu u protekloj akademskoj godini, kao i o natječaju za stipendije za akademsku godinu 2016/2017.

Okupljenima se obratila predsjednica Kluba žena Gordana Jelavić te ih je pozvala da se pridruže Forumu mladih i aktivno uključe u rad Udruge. Nakon što su stipendisti rekli ponešto o svojem studiranju, pohvalila je njihov uspjeh izrazivši zadovoljstvo što su sve prošlogodišnje stipendije dospjele u "prave ruke". Naime, svih desetero stipendista

postigli su izvrsne rezultate, s ukupnim prosječkom ocjena višim od 4, a neki su se već i zaposlili.

Tako je nekadašnja studentica medicine Ivana Marelja na pripravničkom liječničkom stažu u Općoj bolnici Varaždin, Marija Perko je pak na 6. godini Medicinskog fakulteta i priprema diplomski na kirurgiji, dok je Marini Jurišić ostao još samo diplomski rad na Akademiji dramskih umjetnosti, smjer produkcija. Marina je svoje znanje i umijeće već iskušala u praksi, a jedan od rezultata jest i spot Zaklade "Prsten", koji se može vidjeti na našoj web-stranici. Klara Barišić na 4. je godini studija hebrejskog jezika i filozofije, Slavka Mu-

stapić studira za civilnog pilota. Edo Pleše je 3. godina na studiju politologije, a Stipo Dajaković na 5. godini Kineziološkog fakulteta te planira upisati i doktorat, što je za svaku pohvalu jer je Stipo i otac četverogodišnjih blizanki. Osim njih, koji su bili na sastanku, među stipendistima iz prošle akademske godine su Ana Marković i Danijela Petričević te Martina Grgić. Neki od njih natjecali su se i za ovogodišnju stipendiju Zaklade Prsten, a rezultati natječaja bit će objavljeni 15. studenog. Zaklada "Prsten" može biti ponosna zbog uspjeha svojih studenata, a svi koji izdvajaju sredstva za njihovo školovanje motivirani da to čine i u budućnosti.

AFTERPARTY U BOOKCAFEU NAKON SVEČANE AKADEMIJE UDRUGE PRSTEN

Nakon Svečane akademije, kojom je Udruga bosanskih Hrvata Prsten proslavila 10 godina postojanja, Forum mladih organizirao je proslavu za mlađe članove i sve one koji se tako osjećaju u *Bookcafeu* u podrumu Nacionalne sveučilišne knjižnice. Okupilo se više od 250 ljudi, a za dobru

zabavu pobrinuli su se domaćini, Forum mladih i osoblje *Bookcafe*. Rijedak je prizor zabava u popodnevnom satima u Zagrebu, ali veseli i u slavljeničkoj atmosferi okupljeni članovi Udruge Prsten uživali su do ranih večernjih sati u dobroj glazbi, plesu i druženju.

DONACIJA GKM-u VITEZ ZA OBNOVU KAZALIŠNE DVORANE

Na inicijativu Foruma mladih, Gradskom kazalištu mladih iz Viteza dodijeljena je donacija u iznosu od deset tisuća kuna za obnovu kazališne dvorane u Hrvatskom domu u Vitezu. Donacija im je uručena na proslavi 20. obljetnice Poslovnog centra u Vitezu PC96, kojoj su u punoj dvorani nazočili član Predsjedništva BiH Dragan Čović i

tadašnji ministar vanjskih poslova u Vladi RH Miro Kovač te predstavnici lokalne vlasti u BiH. Donaciju su uručili čelnici Foruma mladih Tonči Visković i Filip Biškić u pratnji glavnog tajnika Udruge Marjana Biškića, a u ime GKM-a zahvalio im je voditelj kazališta Ivan Sajević te pozvao na daljnju suradnju Foruma mladih i GKM-a Vitez.

TEAMBUILDING FORUMA MLADIH ZAGREBA I VARAŽDINA

Predivan proljetni vikend i dobra lokacija Lovачkog doma Pleterac pokraj Čazme bili su izvrstan preduvjet za okupljanje mladih članova Prstena iz varaždinske podružnice i zagrebačke središnjice. Okupilo se oko 25 članova kako bi se kroz zajednički boravak i druženje još bolje povezali i upoznali. Sklopila su se nova prijateljstva, obnovila stara iz studentskih dana, a pale su i neke nove ljubavi. Dva dana bez mobitela i moderne tehnologije pomogla su članovima Foruma mladih da raščiste mlade umove i još više se fokusiraju na rad u Udruzi, a neformalni razgovori iznjedrili su nove planove i akcije.

NOVO VODSTVO FORUMA MLADIH

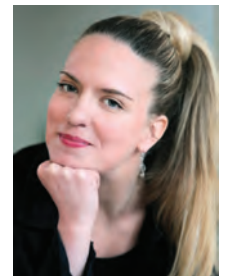
Nakon izborne Skupštine UBH Prsten u prostorijama tvrtke M San d.o.o. u Buzinu, održana je i Skupština Foruma mladih na kojoj je izabrano novo vodstvo. U nazočnosti mladih članova Udruge iz svih podružnica za predsjednika Foruma mladih izabran je Filip Biškić, a za njegovu zamjenika Ivanko Zekić. Biškić je bio zamjenik dotadašnjeg predsjednika FM-a Tončija Viskovića, koji se nakon dvije i pol godine veoma uspješnog mandata oprostio od vodeće pozicije FM-a. Novoizabrani predsjednik Foruma mladih Filip Biškić rođen je u Zagrebu 1993. godine, a podrijetlom je iz Dervente u Bosanskoj Posavini. Član je Udruge Prsten od listopada 2011. te je posljednje dvije i pol godine bio zamjenik predsjednika Foruma mladih i po dužnosti član Upravnog odbora Udruge Prsten. Student je Ekonomskog fakulteta u Zagrebu. Zamjenik Ivanko Zekić rođen je 1989. godine u Žepču. Član je Udruge Prsten od studenog 2015. te je u proteklih godinu dana veoma aktivno djelovao unutar Foruma mladih i stekao povjerenje članova, koji su ga izabrali za zamjenika predsjednika FM-a. Diplomirao je na Fakultetu za organizaciju i informatiku u Varaždinu te je trenutno zaposlen u IN2.

Katarina Braovac

Tamara Gal

Petra Gudelj

SERIJA PREDAVANJA - "VIŠE OD USPJEHA"

U mjesecu studenom 2016. godine Forum mladih UBH Prsten, u suradnji s Katarinom Braovac, članicom Udruge, vlasnicom pravne članice Udruge "Klijent" d.o.o. - računovodstvenog servisa, humanitarkom i iznad svega pozitivnom i uspješnom ženom, organizirao je seriju predavanja u kojima su mladi članovi Udruge, a i svi ostali, imali priliku naučiti više o uspjehu i što je sve za njega potrebno. Čast nam je bila ugostiti predavače poput Tamare Gal, koncertne pijanistice i humanitarke koja svojom životnom pričom nadahnjuje i motivira sve koji su je upoznali, Katarine Brao-

vac i njezinih djelatnika koji su nam prenijeli iskustva rada u Klijentu d.o.o., odnosno u tvrtki koja u prvi plan stavlja zadovoljstvo klijenata i zaposlenika, vraćanje društvu i tek onda profitabilno poslovanje te Petre Gudelj, utemeljiteljice glazbene škole Glazbaonice Ljubav, edukativnog centra umjetničkog profila koji se bavi podučavanjem glazbe i glazbenog izričaja na drugačiji, inovativniji i ljubavljivi ispunjen način.

Tamara Gal predavala je o stavovima i kako oni mijenjaju život. Kroz svoje iskustvo prenijela je viziju kako formirati stav da bi bili

uspješni u životu. Katarina Braovac predavala je o hrabrosti i viziji koju je potrebno imati da se počne s vlastitim tvrtkom uz naglasak na humanitaran rad i vraćanje društvu kao fundamentima uspješnog poslovanja. Petra Gudelj govorila je o svojem teškom životnom putu na kojem nikad nije odustajala od tri načela - obitelj, ljubav i dostojanstvo, tri načela koji su je danas doveli do uspjeha. Iskustva ovih uspješnih žena motivirajuća su i veoma poučna i ponosni smo što je Udruge bila domaćin i mjesto za ova inspirativna predavanja.

SPORT U FORUMU MLADIH

Momčad Forum mladih Zagreb

NOGOMETNI TURNIR POVODOM MEĐUNARODNOG DANA SPORTA ZA RAZVOJ I MIR

U rujnu 2015. godine u Ujedinjenim narodima prihvaćena je Rezolucija Program za održivi razvoj 2030, u kojoj se nalazi akcijski plan za globalni prosperitet, planet i čovječanstvo. Uloga sporta opisana je kao ključna u ostvarivanju razvoja i mira, promicanju tolerancije i poštovanja, osnaživanju žena i mladih te pojedinaca i društva u cijelini.

Tim je povodom obilježavanjem 3. međunarodnog dana sporta za razvoj i mir na Zagrebačkom velesajmu održan malonogometni turnir u organizaciji Hrvatske olimpijske akademije, Hrvatskog olimpijskog odbora i Hrvatskog društva za Ujedinjene narode. Na

turniru je sudjelovalo 14 ekipa predstavljajući različite institucije i organizacije, s ciljem međusobnog povezivanja i slanja poruke zajedništva u ostvarivanju boljeg društva, a među njima i Forum mladih Udruge Prsten. Prije početka turnira svi su kapetani ekipa svečano potpisali Certifikate obećanja za stvaranje partnerstva u postizanju Ciljeva održivog razvoja. Za momčad Forum mladih nastupili su Tonči Visković, Filip Biškić, stipendist Stipo Dajaković, Juro Šokčević i Ivan Šošić. Nakon tri pobjede, u finalu ih je dočekala odlična i uigrana momčad Fakulteta političkih znanosti, koji su i pobijedili.

PRIJATELJSKA UTAKMICA FORUMA MLADIH IZ VARAŽDINA I ZAGREBA

Članovi Forum mladih iz Zagreba boravili su 19. kolovoza 2016. u Varaždinu, gdje su odigrali prijateljsku utakmicu s mladima iz varaždinske podružnice. Prijateljsko ozračje prije i poslije utakmice prekinuto je samo tijekom "otvorene bitke" na terenu, gdje su pobijedili domaćini. Nakon utakmice nastavilo se druženje na 18. Špancifestu, koji je otvoren tog dana.

MI SMO TU DA TI POMOGNEMO RASTI!

Zaklada "Prsten" osnovana je 2007. godine sa svrhom stipendiranja učenika i studenata Hrvata u Bosni i Hercegovini, kao i onih podrijetlom iz BiH koji žive u Hrvatskoj. Do sada je stipendirala 94 studenta i učenika slabijeg imovinskog statusa tijekom cijelog školovanja te dijelom oko stotinu, za

što su članovi i prijatelji UBH Prsten osigurali oko tri milijuna kuna. Sa svrhom prikupljanja sredstava za daljnji rad Zaklade do sada je održano pet humanitarnih koncerata, od kojih tri u realizaciji poznatih glazbenika i supružnika Sandre Bagarić i Darka Domitrovića, članova i zakladnika Udruge Prsten.

Humanitarnim koncertom pod nazivom "Ja ljubim" u izvedbi sopranistice Sandre Bagarić i mezzosopranistice Matrine Tomčić te pijanista Darka Domitrovića obilježena je deveta obljetnica Zaklade

U maestralnom nastupu troje vrsnih umjetnika uživali su brojni gosti i uzvanici, članovi i prijatelji Udruge Prsten te donatori Zaklade

Koncert je održan pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović, a u njezino je ime okupljene pozdravio izaslanik Tomislav Madžar

HUMANITARNIM KONCERTOM PRIKUPLJENA SREDSTVA ZA ZAKLADU "PRSTEN"

Humanitarnim koncertom pod nazivom "Ja ljubim" u izvedbi sopranistice Sandre Bagarić i mezzosopranistice Matrine Tomčić te pijanista Darka Domitrovića, održanim 12. svibnja 2016. u Muzeju Mimara, obilježena je deveta obljetnica Zaklade "Prsten".

U maestralnom nastupu troje vrsnih umjetnika uživali su brojni gosti i uzvanici, članovi i prijatelji Udruge Prsten te donatori Zaklade, a sredstva prikupljena organizacijom koncerta namijenjena su fondu za stipendiranje studenata i učenika, sadašnjih i budućih stipendista Zaklade.

Koncert je održan pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović, a u njezino je ime okupljene pozdravio izaslanik Tomislav Madžar. Istaknuvši da su Hrvati iz dijaspore odigrali ključnu ulogu u stvaranju slobodne i neovisne Hrvatske, zaključio je da je opstojnost Hrvata u Bosni i Hercegovini od iznimne važnosti te da je stoga važno poticati napredak u obrazovanju i znanosti. "Predsjednica Republike iznimno cijeni i poštuje vaš trud i zalaganje u tom pogledu," poručio je, dodavši kako je važno prepoznati u današnje krizno vrijeme ovakve hvalevrijedne inicijative i napore.

Organizatorima je čestitao i predsjednik saborskog Odbora za Hrvate izvan RH Božo Ljubić, koji se obratio u ime predsjednika Hrvatskog sabora Željka Reintera, ali ujedno pozdravio sve i u ime Hrvatskog narodnog sabora BiH. Istaknuo je stratešku važnost položaja Hrvata u BiH, zaključivši da BiH može biti funkcionalna i stabilna samo kroz dijalog triju konstitutivnih naroda. "Obveza Hrvatske jest da pomogne očuvanju hrvatskog identiteta u BiH te u tom pogledu očekujemo i dalje potporu RH," rekao je Ljubić, izrazivši ujedno nadu da će UBH Prsten i ovaj put pomoći potencijalnim glasačima iz RH u izlasku na izbore u BiH, poručivši im: "Znanja imate, iskustva imate, a i ljubavi imate za vaš rodni kraj, što pokazuje i ovaj koncert."

Okupljene je pozdravio i novoimenovani tada predstojnik Državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas, koji je tom prigodom istaknuo: "Kažu da

iza čovjeka stoje rezultati njegova rada, a iza vas su veliki rezultati. Ovo što činite najbolje je za budućnost jer na mladima je budućnost i zato je ulaganje u njihovo znanje najisplativije, a naš ured će vam biti punopravan partner u tome." U ime gradonačelnika grada Zagreba Milana Bandića obratio se Ivan Tolić, koji je također istaknuo potporu Grada i spremnost na suradnju i daljnju pomoć, a kao član Udruge izrazio je ponos što je i sam "kotačić u ovom Prstenu.

Prigodan program vodili su stipendisti Zaklade "Prsten" Klara Barišić i Tonči Visković, koji su i u svoje ime zahvalili na potpori svim donatorima Zaklade. U ime UBH Prsten okupljene je pozdravio predsjednik Udruge Mijo Marić, koji je prenio pozdrave i svoga zamjenika Pave Zubaka. "Ovo dvoje voditelja potvrđuje da sve što smo radili i što radimo ima smisla," rekao je, dodavši kako je pomaganje drugima najbolji osjećaj. Zahvalio je izvođačima koji su i ovaj koncert održali besplatno, u korist Zaklade, kao i svim sponzorima i donatorima koji su svojim političkim, javnim i medijskim djelovanjem pomogli i pomažu rad Zaklade. "Djelovanje naše udruge iznimno je široko, no Zaklada je svojevrсни ukras svemu što radimo, a radimo mnogo," zaključio je Marić, poručivši svima da je Udruga otvorena za sve te su svi pozvani i dobrodošli.

Predsjednik Upravnog odbora Zaklade "Prsten" i počasni predsjednik Udruge Marko Pipunić poručio je pak stipendistima da o njima sve ovisi: "Na vama je da učite, a mi ćemo se potruditi da vas u tome još više podupiremo." To je obećao i kao predsjednik Kluba poduzetnika UBH Prsten, također zahvalivši svim sponzorima i donatorima.

Upravitelj Zaklade Vlado Guberac zaključio je kako je ovo sigurno važan dan u životu gotovo stotinu dosadašnjih stipendista te napose onih budućih, te je ujedno naglasio kako gotovo svi oni brinu ne samo o sebi, nego i o članovima svojih obitelji, a uz to su mahom izvrsni studenti i učenici.

POTPISANI NOVI UGOVORI SA STIPENDISTIMA ZAKLADJE "PRSTEN"

Biti stipendist Zaklade "Prsten" ne znači samo financijsku potporu tijekom studiranja. Biti stipendist Zaklade znači prijateljstvo, suradnju, iskustvo i otvaranje vrata budućnosti gdje su mogućnosti beskrajne.

Upravni odbor Zaklade raspisao je natječaj za dodjelu novih deset stipendija studentima Hrvatima u Bosni i Hercegovini i Hrvatima iz Bosne i Hercegovine koji žive u Republici Hrvatskoj za akademsku 2016./2017. godinu.

Na natječaj, koji je bio otvoren od 25. listopada do 7. studenoga, prijavilo se 20 kandidata. Nakon razmatranja svih potpunih i pravodobnih prijava, uvida u dokumentaciju i provjere koji su kandidati ispunili mjerila za odabir stipendista, kao i sve ostale uvjete na-

tječaja, donesena je odluka o dodjeli stipendija koje su dobili studenti: Klara Barišić, Ilijana Čović, Stipo Dajaković, Josip Grančić, Ana Marković, Slavka Mustapić, Marija Perko, Danijela Petričević, Edo Pleše i Ivana Tokić.

Na svečanoj večeri Udruge Prsten uručeni su ugovori novim stipendistima Zaklade, koje je supotpisao upravitelj Zaklade prof. dr. sc. Vlado Guberac, a u ime njih desetero zahvalio je student Edo Pleše, izrazivši nadu da će opravdati ukazano im povjerenje.

SAJAM STIPENDIJA

U atriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 11. listopada 2016. godine održan je u organizaciji Instituta za razvoj obrazovanja (IRO) 12. Sajam stipendija i visokog obrazovanja. Ove godine zemlja partner bila je Savezna Republika Njemačka, a prvi na put svoje mjesto na sajmu dobile i neprofitne organizacije koje stipendiraju studente.

Zaklada "Prsten", najveći simbol društvene od-

govornosti i humanosti Udruge Prsten, imala je svoj štand na kojem su članovi Foruma mladih uz stipendiste Udruge prezentirali Zakladu ali i cjelokupnu Udrugu i njen rad zainteresiranim posjetiteljima. Svi letci i časopisi *nestali su* sa štanda, a u osam sati trajanja sajma nebrojeno mnoštvo je prošlo pored štanda Zaklade Prsten. U isto vrijeme, prije izlaska natječaja za akademsku godinu 2016./2017., Forum mladih je u

suradnji s našom stipendisticom, na što smo iznimno ponosni, snimio promotivni video kojim se pozivaju mladi da se prijave na stipendiju, a istodobno i promovira rad Zaklade, Udruge, Foruma mladih i svih tih mladih i lijepih lica koji čine našu Udrugu. U malo više od tjedan dana prikazivanja više od 50 000 ljudi vidjelo je objavu na službenoj Facebook stranici te su korisnici s oduševljenjem prihvatili video.

Goran NIKOLIĆ, direktor prodaje za Nestlé u Bosni i Hercegovini

"Zaklada 'Prsten' pomogla mi je ne samo u materijalnom smislu, nego i u pogledu pripadnosti nekoj zajednici i osjećaju da sam dio nečeg važnog, dio jedne zajednice ljudi koji dolaze iz iste zemlje i u istoj su situaciji kao i moja obitelj i ja," istaknuo je Goran Nikolić

"Radio sam na šest različitih pozicija i u tri zemlje, tako da možda po godinama jesam mlad, ali po radnom iskustvu baš i nisam," kaže Goran Nikolić, najmlađi Nestléov zaposlenik na tako visokoj poziciji u regiji

Marija TROGRLIĆ

NEKADAŠNJI STIPENDIST DANAS USPJEŠAN

Goran Nikolić novi je direktor prodaje kompanije Nestlé u Bosni i Hercegovini, a tijekom studija u Hrvatskoj bio je stipendist Zaklade "Prsten". Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, smjer financije, a kompaniji Nestlé Adriatic pridružio se 2005. godine. Devet godina obnašao je brojne visoke funkcije unutar odjela prodaje, a dvije godine bio je na specijalizaciji u sklopu Nestléova međunarodnog razvojnog programa u središtu kompanije u švicarskom Veveyu i engleskom Yorku, gdje je bio zadužen za razvoj kanala i kategorije prodaje. Inače, Nikolić je najmlađi Nestléov zaposlenik na tako visokoj poziciji u regiji.

Bili ste stipendist Zaklade UBH "Prsten", a od ovog ljeta ste na jednoj od najviših pozicija u svjetski poznatoj kompaniji Nestlé u Bosni i Hercegovini. Kakav je bio vaš put do uspjeha i koliko vam je u tome pomogla Zaklada?

Da, bio sam stipendist UBH Prsten i lijepo je bilo imati podršku Udruge za vrijeme studija. Mi smo bili izbjeglice iz BiH u Zagrebu i svaka nam je pomoć bila dobrodošla u tom trenutku. Zaklada mi je pomogla ne samo u materijalnom smislu, nego i u pogledu pripadnosti nekoj zajednici i osjećaju

da sam dio nečeg važnog, dio jedne zajednice ljudi koji dolaze iz iste zemlje i u istoj su situaciji kao i moja obitelj i ja. U kompaniji sam više od deset godina, a počeo sam raditi još za vrijeme studiranja, tu sam svojim radom i rezultatima, ali i podrškom kompanije dobio priliku za napredovanjem i usavršavanjem.

Školovali ste se u Hrvatskoj, a nakon zapošljavanja osposobljavali i u inozemstvu. Koliko ste zadovoljni izobrazbom koju ste stekli na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, a koliko specijalizacijom u Engleskoj i Švicarskoj?

Ekonomski fakultet u Zagreb pripremio me djelomično za tržište rada, naučio me gdje potražiti informacije koje su mi potrebne za uspjeh i ohrabrio me da se borim za sebe. No, na EFZG-u nedostaje praktični dio ekonomskog posla. Uz nekoliko iznimaka, većina je kolegija bila orijentirana na teorijski dio obrazovanja, a vrlo malo na praktični, što je prema mojem mišljenju prilika za poboljšanje. Taj dio praktičnog iskustva i rada u dinamičnom okruženju dobio sam u kompaniji Nestlé u Hrvatskoj, ali i u inozemstvu, na čemu sam iznimno zahvalan.

Najmlađi ste zaposlenik u regiji na tako visokoj poziciji u Nestléu, kompaniji za koju radite više od deset godina. Je li to prednost ili otegotna okolnost u radu i odnosu sa suradnicima?

Vrlo često ljudi se iznenade kad im kažem koliko imam godina, ali nakon što saznaju da imam višegodišnje iskustvo i što sam sve prošao u kompaniji onda nekako to postane logično. Radio sam na šest različitih pozicija i u tri zemlje, tako da možda po godinama jesam mlad, ali po radnom iskustvu baš i nisam. Nije otegotna okolnost jer vi sebe najbolje predstavljate svojim radom i rezultatima, a to je dio koji kompanija za koju radim najviše cijeni – rezultate. Stoga, unatoč godinama, uspjeh u radu pripisujem svojim rezultatima i ozbiljnom pristupu poslu.

Prije odlaska u Bosnu i Hercegovinu radili ste za Nestlé u Hrvatskoj. Kako ste se odlučili za odlazak odnosno povratak u BiH, je li bila presudna isključivo poslovna ponuda ili je prevagnula i želja za povratkom u domovinu?

Nakon više od sedam godina provedenih u kompaniji Nestléu Hrvatskoj dobio sam priliku za međunarodni razvojni program i rad u Švicarskoj i Engleskoj, na što sam se prijavio te sam odabran kao jedan od sudionika programa. Nakon završetka programa ponudena mi je trenutačna pozicija u BiH, što je bilo veliko priznanje

Najradije bih živio i radio u Zagrebu jer je kvaliteta života i omjera rada i socijalnog aspekta za mene najbolji. Zagreb je dovoljno velik, a i dovoljno mali, s brojnim sadržajima i dobrom povezanošću s ostatkom Europe.

Kako ocjenjujete poduzetničku i općenito poslovnu klimu u BiH te kakva je izvaše perspektive u usporedbi s Hrvatskom?

Prerano mi je dati kvalitetan odgovor na ovo pitanje, jer sam tek dva i pol mjeseca na novoj poziciji i još uvijek sam u procesu upoznavanja tržišta i poslovne klime u BiH. Ali i dosad sam uspio uvidjeti da BiH ima itekako kvalitetnih ljudi s odličnim znanjem i pozitivnim duhom, što je po meni ključ za uspjeh, tako da sam

Danas ne postoji siguran posao, jedini način da budete uspješni jest da unapređujete svoje znanje i razvijate se, da stalno učite te iz dana u dan radite na osobnom razvoju. Najveći kapital koji pojedinac ima jest njegovo znanje koje mu nitko ne može uzeti.

ZAKLADE "PRSTEN", POSLOVNI ČOVJEK

i izazov za mene, a činjenica da je ta pozicija ujedno i u mojoj domovini sigurno je bio bonus.

Kad ste otišli iz BiH u RH i vežu li vas korijeni?

Iz BiH smo izbjegli 1992. godine, vezan sam emotivno za BiH jer ipak je to moja domovina i vrlo rado sam se vraćao ovdje i prije. Imam širok krug rodbine i prijatelja tu, tako da sam vrlo sretan što sam opet u BiH.

Kakvi su planovi za budućnost? Možete li se zamisliti i za deset godina tuili se nadate nekoj novoj poslovnoj prilici koja će vas odvesti negdje dalje?

Ne bih o planovima za budućnost jer trenutačno uživam u ovom što radim i fokusiran sam na rezultate kompanije u idućem razdoblju. Mogu se zamisliti na ovoj poziciji i lokaciji, ali isto tako se mogu zamisliti i negdje drugdje, jer je ipak život moje obitelji i moj najviše vezan uz Zagreb i Hrvatsku.

Radili ste za istu tvrtku u više zemalja. Da možete birati, gdje biste najradije živjeli i radili i zašto?

nekako sklon vjerovati da će i poslovna klima biti sve bolja i da će se cjelokupno gospodarstvo ubrzati.

Što biste poručili sadašnjim i budućim stipendistima Zaklade "Prsten", kojima svojom karijerom možete biti ne samo dobar primjer nego i uzor?

Poručio bih im da za vrijeme studiranja ili još i prije pokušaju otkriti što vole raditi i što ih čini sretnima, odnosno čime se žele baviti dugoročno u životu, a to se jedino može tako da se neke stvari probaju, vide i dožive. Da dio života za vrijeme studija iskoriste na putovanja (mala, velika, bilo kakva) i da što više različitih iskustava skupe preko praktičnog rada, volontiranja, druženja i kroz stvarno iskustvo, a ne kroz teoretiziranje. Nakon što otkriju što vole raditi, neka svu svoju snagu i vrijeme usmjere na taj jedan cilj, neka se fokusiraju na osobni razvoj i neka objeručke prihvaćaju nepoznate i teške poslove i situacije jer se iz takvih situacija najviše nauči i tako vi kao pojedinac rastete. Danas ne postoji siguran posao, jedini način da budete uspješni jest da unapređujete svoje znanje i razvijate se, da stalno učite te iz dana u dan radite na osobnom razvoju. Najveći kapital koji pojedinac ima jest njegovo znanje koje mu nitko ne može uzeti.

dr. Ivana MARELJA, bivša stipendistica Zaklade "Prsten"

OD SNOVA DO STVARNOSTI UZ POMOĆ PRSTENA

"Kad sam u prosincu 2014. godine potpisala ugovor za stipendiju Zaklade 'Prsten', nisam mogla ni pretpostaviti da ću uz novčani iznos, koji je bio olakšavajući faktor ponajprije za moju obitelj, dobiti široki krug nove 'obitelji' na koju i dalje mogu računati, svaki put kad zatreba. Novi prijatelji, sva pažnja i ljubav koju sam osjetila u Udruzi dodatno su me motivirali za fakultetski napredak, ali i za ponosno predstavljanje naših bosanskih korijena," istaknula je Ivana Marelja

Prije petnaestak godina jedna mala djevojčica izrazila je želju da će studirati medicinu i većina njezine okoline bila je uvjeren da je to samo prolazna faza dječje fantazije. No, uz puno truda, rada i odricanja nekadašnji je san danas postao stvarnost.

Moje je ime Ivana Marelja i u srpnju ove godine stekla sam akademski naziv doktorica medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Trenutačno sam na pripravničkom stažu u Općoj bolnici u Varaždinu. Svima je čudno kako sam iz tople Dalmacije završila na sjeveru Hrvatske. Jedan od krivaca za to jest moj avanturistički duh, a drugi krivac koji je utjecao na izbor grada za stažiranje je Udruga Prsten. Naime, kao stipendistica Zaklade "Prsten" upoznala sam se s organizacijskom strukturom Udruge i, među ostalim, saznala da u Varaždinu imaju svoju podružnicu. Stoga sam odlučila izabrati Varaždin jer sam znala da su ondje ljudi koji neće dopustiti da se osjećam kao stranac u tom gradu. I nisam se prevarila. Kad sam u prosincu 2014. godine potpisala ugovor za stipendiju Zaklade "Prsten", nisam mogla ni pretpostaviti da ću uz novčani iznos, koji je bio olakšavajući faktor ponajprije za moju obitelj, dobiti široki krug nove "obitelji" na koju i dalje mogu računati, svaki put kad zatreba. Novi prijatelji, sva pažnja i ljubav koju sam osjetila u Udruzi dodatno su me motivirali za fakultetski napredak, ali i za ponosno predstavljanje naših bosanskih korijena.

VRIJEDILO JE SVEGA...

Budući da sam tek nedavno prestala biti student i službeno ušla u "svijet odraslih", evo mojeg kratkog osvrt na studentski život:

Iako je bilo prije šest godina, još uvijek se sjećam treme oko iščekivanja rezultata državne mature i upisa na fakultet, zatim šoka oko odlaska od kuće te prilagodbe jedne Livanjke na studentski život u Dalmaciji. Neću vas zavaravati i pričati o tome kako je lako studirati, bez obzira na to koji fakultet izabrali, no moram reći da je razdoblje studentskog života iskustvo koje ne bih ni za što mijenjala. Studentski život je vrijeme odrastanja, osamostaljenja, sazrijevanja i mijenjanja stavova, isprobavanje novih stvari i pronalaženje vlastitog mjesta pod suncem. Vjerojatno ovo zvuči kao kliše koji ste sigurno čuli, no sve to iskusite u tom razdoblju. Novi ljudi koje upoznate ostave trag u vašem životu, prijatelji koji vas guraju kad se čini da sve lađe tonu, obitelj koja vjeruje u vas bez obzira na sve - sve je to potrebno osjetiti na vlastitim "ramenima". Bilo je tu mnogo rada, neprospavanih noći i druženja s knjigom, mnogo odricanja te propuštenih rođendana i zabava, ali onaj svečani trenutak proglašenja doktoricom vrijedio je svega. No,

nemojte svoj studentski život potrošiti samo na učenje i zabavljanje, napravite nešto društveno korisno, volontirajte, isprobajte nove stvari, upoznajte ljude drukčijih svjetonazora i pogleda na svijet, sudjelujte na edukacijama izvan fakulteta, okušajte se u organizaciji raznih događaja... Bezbroj je mogućnosti koje je šteta ne iskoristiti, a znate zašto? Jer sve to omogućuje vam da dodatno rastete, razvijate svoje stavove, ali i jačate samopouzdanje. Griješit ćete, ali na vlastitim se pogreškama najviše uči. Jednako tako naučit ćete tražiti pomoć i saznati koje su vrijednosti timskog rada. Možda ćete se zavaravati da nemate dovoljno vremena za sve te aktivnosti, no kad imate želju i cilj, onda se nađe i način. To vam mogu potvrditi iz vlastitog iskustva jer bez obzira na to

"Znam da živimo u vremenu koje nama mladima baš i ne ulijeva povjerenje u bolju budućnost, kad gotovo pa svakodnevno ispraćamo prijatelje i rodbinu koji odlaze izvan domovine 'trbuhom za kruhom', razočarani smo sustavom, ali nije sve tako crno kako se čini. (...) Mnogo je neiskorištenih prilika, mnogo je mjesta za poboljšanje, na tebi je samo da vidiš priliku, zgrabiš je i zavrneš rukave te pođeš svojim primjerom mijenjati ovaj svijet," poručuje mladima Ivana Marelja.

koliko je medicina težak fakultet i koliko je potrebno učiti, imala sam dovoljno vremena za sve nabrojene aktivnosti. Naime, već nakon prve godine faksa shvatila sam da ne želim samo studirati - sjediti, štrebati, i družiti se samo s medicinarima - trebala mi je neka aktivnost, nešto što će mi donijeti promjene u životu. I tako sam na drugoj godini postala demonstrator, na toj sam godini s kolegama s faksa prvi put sudjelovala na Festivalu znanosti - imali smo radionicu o DNK-u za srednjoškolce - i od tada smo svake godine spremali radionice za Festival znanosti, koje su osim teorije obuhvaćale i neki praktični rad. Osim DNK, bavili smo se mozgom i srcem. I tako je došla i treća godina, kad sam odlučila učlaniti se u neku studentsku udruhu. Dvije akademske godine bila sam

Jelena STIPOVIĆ, bivša stipendistica Zaklade "Prsten"

TRUD I RAD UVIJEK SE PREPOZNAJU

u udruzi Studenti za studente - S4S, koja je snažno utjecala ne samo na moje stavove i mišljenja, već mi je omogućila da upoznam brojne ljude, steknem korisne kontakte, pohađam različite edukacije. Upoznala sam ljude koji su me dodatno motivirali za rad i koji su mi dokazali da i mladi mogu raditi velike promjene u društvu. Zadnje dvije godine faksa bila sam voditeljica odbora za spolno i reproduktivno zdravlje u udruzi studenata medicine - CroMSIC. Koordinirala sam i vodila akcije koje za cilj imaju podići razinu svjesnosti o spolno prenosivim bolestima, kontracepciji i ostalim problemima na koje nailaze mladi u pogledu spolnog i reproduktivnog zdravlja. No, područja mojeg djelovanja bile su i druge teme iz medicine kao što su hipertenzija, dijabetes, Down sindrom, epilepsija i slično. S kolegicom s fakulteta i u suradnji s Klubom mladih Split organizirali smo znanstveni kutak - predavanja profesora i studenata o znanosti i znanstvenim temama - koji je imao za cilj popularizaciju znanosti i razbijanje predrasuda da je znanost zatvorena samo u laboratorije i da su znanstvenici čudaci koji se ne znaju družiti s običnim ljudima. Moje djelovanje nije bilo rezervirano samo na područje Splita, preko ljetnih praznika trudila sam se uljepšati dane osobama u Livnu. Stoga sam u suradnji s udrugom Koraci (udruga roditelja djece s poteškoćama u razvoju) pokrenula intenzivnija ljetna druženja s djecom i mladima s poteškoćama u razvoju. Družili smo se, gledali crtane i filmove, crtali, izrađivali čestitke za obitelj, pa čak i kuhali... Uglavnom, ne znam jeste li ikad bili u dodiru s tom djecom - oni stvarno ne traže previše, njima je i jedan osmijeh i više nego dovoljno, neiskvarena su i potpuno nevina dječica, uzet će malo vašeg vremena, ali će vam zato srce ispuniti ljubavlju i pozitivom. Znam da živimo u vremenu koje nama mladima baš i ne ulijeva povjerenje u bolju budućnost, kad gotovo pa svakodnevno ispraćamo prijatelje i rodbinu koji odlaze izvan domovine "trbuhom za kruhom", razočarani smo sustavom, ali nije sve tako crno kako se čini. Inače, moj je stav - čak i da jest sve tako crno, pokušaj i pronađi način da ti pak budeš svjetlo. Jer mnogo je neiskorištenih prilika, mnogo je mjesta za poboljšanje, na tebi je samo da vidiš priliku, zgrabiš je i zavrneš rukave te pođeš svojim primjerom mijenjati ovaj svijet.

"Kao bivša stipendistica Zaklade 'Prsten' ponosna sam što sam imala priliku i čast dobiti stipendiju od Udruge koja okuplja, povezuje i, što je najvažnije, pomaže ljudima iz Bosne i Hercegovine. Stipendija mi je bila potvrda da se trud i rad, učenje i upornost uvijek prepoznaju, a u mojem slučaju i nagrade," posvjedočila je Jelena Stipović

U sedmom mjesecu ove godine uspješno sam magistrirala na Fakultetu političkih znanosti, a samo dva dana prije obrane rada dobila sam e-mail da sam primljena na staž u komunikacijskom odjelu u jednoj od europskih institucija u Bruxellesu. Kao i mnogi drugi mladi ljudi, prije završetka fakulteta počela sam sve više razmišljati o tome hoću li uspjeti pronaći posao i iskreno sam se bojala činjenice da je sav trud, rad, dugogodišnje zalaganje i učenje bilo uzaludno.

Ali ipak, znala sam da se ništa neće samo od sebe dogoditi. Znala sam da nitko neće doći do mene ili me nazvati i reći: "Evo ti posao." Na vrijeme sam postala svjesna te činjenice i pola godine prije završetka studija počela sam slati prijave za stažiranje. Vrata su se otvorila točno kad su se druga zatvorila: dobila sam staž u struci odmah nakon završetka fakulteta.

Kao bivša stipendistica Zaklade "Prsten" ponosna sam što sam imala priliku i čast dobiti stipendiju od Udruge koja okuplja, povezuje i, što je najvažnije, pomaže ljudima iz Bosne i Hercegovine. Stipendija mi je bila potvrda da se trud i rad, učenje i upornost uvijek prepoznaju, a u mojem slučaju i nagrade. Sretna sam jer radim posao koji volim i posao za koji sam se školovala sve ove godine. Sretna sam jer imam priliku učiti od ljudi koji su vrhunski stručnjaci u svojem poslu, radim u multinacionalnom okruženju, svaki dan

upoznajem nove ljude koji me inspiriraju i motiviraju da budem još bolja, da se još više trudim, radim i napredujem.

Mladim ljudima, pogotovo studentima savjetujem da tijekom studija što više volontiraju i stažiraju po različitim udrugama,

"Sretna sam jer radim posao koji volim i posao za koji sam se školovala sve ove godine. Sretna sam jer imam priliku učiti od ljudi koji su vrhunski stručnjaci u svojem poslu, radim u multinacionalnom okruženju, svaki dan upoznajem nove ljude koji me inspiriraju i motiviraju da budem još bolja, da se još više trudim, radim i napredujem."

kompanijama i institucijama. Smatram da je važno što ranije početi kako bi stekli što više iskustva te lakše našli posao odmah nakon završetka fakulteta. Pitajte, tražite, *guglajte*. Iskoristite sve prilike koje vam se pružaju jer kao što kaže jedna izreka: *In the end, we only regret the chances we didn't take* ("U konačnici, žalimo samo za propuštenim prilikama").

Juicy®

100% TVOJ DOŽIVLJAJ!

PORUKA I DOMETI LOKALNIH IZBORA U

Vladimir MILINOVIĆ

Početak listopada održani su lokalni izbori za općinske načelnike i gradonačelnike u Bosni i Hercegovini, na kojima su građani po sedmi put birali lokalnu vlast. Na izborima je pravo glasa imalo tri milijuna i 144 tisuće građana, a izlaznost na izbore bila je vrlo dobra, čak 53,88 posto jer je glasalo ukupno 1 723 140 birača. Građani BiH glasali su na 5469 biračkih mjesta u BiH te nekoliko desetaka mjesta u dijaspori, osobito u Austriji.

Rezultati općinskih izbora u Bosni i Hercegovini pokazali su jačanje utjecaja najvećih nacionalnih stranaka, a velika razjedinjenost stranaka ljevice u Federaciji BiH marginalizirala njihov utjecaj, iako je Socijaldemokratska partija uspjela očuvati Tuzlu kao svoju tradicionalnu utvrdu te čak proglasiti izborni uspjeh, iako je o njemu teško govoriti kad je riječ o apsolutnim brojkama.

Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) Milorada Dodika nadmoćno je pobijedio u Republici Srpskoj, a u hrvatskom korpusu dominantna je pozicija Hrvatske demokratske zajednice (HDZ) BiH koja je osvojila načelničke pozicije u 18 općina, odnosno u četiri više nego na izborima 2012. godine. Važni su izborni uspjesi pobjede te stranke u Usori, Odžaku, Vitezu i Varešu, općinama s mješovitim stanovništvom u kojima HDZ na prošlim izborima nije osvojio načelnika.

Koalicija koju čine Stranka demokratske akcije (SDA) i Savez za bolju budućnost (SBB) uspjela se izboriti za uvjerljivu naklonost bošnjačkog biračkog tijela i te su dvije stranke uspjele osvojiti vlast u više od 34 općine, ali su lideri tih stranaka Bakir Izetbegović i Fahrudin Radončić različito ocijenili taj rezultat jer su njihova očekivanja bila još veća. Izetbegović je izjavio kako je riječ o pobjedi "koja i nije velika", dok je Radončić to nazvao "sjajnim rezultatom".

Lideru SDA jasno je kako je ipak riječ o padu jer je ta stranka samostalno 2012. godine osvojila čak 37 općina, dok je SBB tada dobio vlast u samo dvije općine pa je očigledno kako je uz ovu koaliciju profitirao jedino Radončić, kao i nezavisni kandidati u Zenici, Visokom i sarajevskoj općini Stari Grad te u Bihaću, gdje je pobijedila nova stranka Građanski savez. Vrlo neugodno iznenađenje za SDA jest i pobjeda stranke nekadašnjeg direktora Agrokomerca Fikreta Abdića u Velikoj Kladuši. Tako je SDA izgubio vlast u tri najvažnija grada Unsko-sanskog kantona - Bihaću, koji je osvojio Građanski savez, Velikoj Kladuši, koju je nakon 25 godina natrag pridobio "Babo" Abdić, te Krupi, u kojoj je pobijedila Socijalde-

Osim izbornih rezultata, najvažnija vijest bila je prekid izbora u Stocu zbog fizičkog napada članova SDA na izbornu povjerenstvo. Hrvatski narodni sabor BiH oštro je osudio uznemiravajuća događanja u toj općini koja su na zlokoban način nagovijestila i trenutačna previranja - selektivno uhićenje hrvatskih časnika u Orašju

BiH

mokratska partija. Lider SDA Izetbegović opisao je Abdićevu pobjedu teškim riječima: "On je jedan ratni zločinac, potrošeni političar i starac. Depresivno je to."

Za koaliciju SDA-SBB najvažnije je postignuće uspostava gotovo apsolutne vlasti nad Sarajevskom županijom, jer su u osam od devet njezinih općina u utrci za načelnike pobijedili kandidati SDA i SBB, uključujući općinu Centar u kojoj je godinama bio na vlasti SDP BiH.

Znakovito je da Demokratska fronta (DF) Željka Komšića nije dobila načelnika ni u jednoj općini, što se može protumačiti i kao svojevrsna kazna biračkog tijela. Priznajući neuspjeh u izbornoj noći, Komšić je pak kazao kako su rezultati jasna poruka birača da se ljevica mora ujediniti želi li dobiti njihovu jasniju potporu.

"Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine zadovoljna je rezultatima lokalnih izbora. U odnosu na rezultate lokalnih izbora od prije četiri godine mi imamo sad više načelnika. Imamo načelnika u općini Usora, dobili smo Odžak, Vitez i dobili smo Vareš. Nažalost, moram naglasiti da mi je žao što smo izgubili općinu Kupres," kazala je Borjana Krišto, potpredsjednica HDZ-a BiH u izbornoj noći, te zahvalila svima koji su izišli na izbore. HDZ 1990. uspio je ipak dobiti vlast u tri općine - Domaljevac-Šamcu, Prozor-Rami i Kupresu.

Osim izbornih rezultata, najvažnija vijest bila je prekid izbora u Stocu zbog fizičkog napada članova SDA na izbornu povjerenstvo. Hrvatski narodni sabor (HNS) BiH oštro je osudio uznemiravajuća događanja u toj općini. "Stranke HNS-a osuđuju ovaj čin gdje se na brutalan način pokušava primijeniti sila kako bi se promijenila volja građana općine Stolac na demokratski vođenim izborima," navodi se u priopćenju HNS-a BiH, uz napomenu da je napad na predsjednika Općinskog izbornog povjerenstva "napad na državnu instituciju": "Hrvatska demokratska zajednica BiH i stranke okupljene u Hrvatski narodni sabor traže od mjerodavnih institucija da osobe koje su prouzročile takvo ponašanje napadajući predsjednika Općinskog izbornog povjerenstva, a samim time i državu BiH, snose posljedice predviđene zakonom, a sve hrvatske građane u općini Stolac na staloženost i hrvatski odgovor političkim i demokratskim sredstvima." Prekid izbora u Stocu na zlokoban je način nagovijestio i trenutačna previranja - selektivno uhićenje hrvatskih časnika u Orašju.

Rješenje za pravednu Bosnu i Hercegovinu postoji, ali njegova realizacija ovisi o političkoj situaciji u regiji, konkretno od napretka u EU integracijama Republike Srbije. Kad se Srbija približi dovoljno blizu članstvu u EU-u, svaka će fantazmagorija o odcjepljenju Republike Srpske biti najodlučnije odbačena. Tad će se moći pokrenuti spomenuti model uređenja države i društva koji će konačno okončati i majorizaciju Hrvata u BiH i time stvoriti pravednu BiH

BOSNA I HERCEGOVINA: OD DRUŠTVA NERAVNOPRAVNOSTI

dr. sc. **Tado JURIĆ**

U Bosni i Hercegovini postojali su određeni strukturni sociopolitički razlozi koji su doveli do rata. Rat je zaustavljen, ali strukturni uzroci koji su do njega doveli još nisu riješeni. Suština problema leži u tome da nema minimalne suglasnosti Bošnjaka, Srba i Hrvata o ustrojstvu države i raspodjeli moći u njoj pa samim tim niti o vrijednostima i normama zajedničkog života. Upravo te okolnosti proizvode čitav niz specifičnih problema koji sprečavaju funkcionalnu organizaciju države i društva (politički sustav ustrojen je prema 14 ustava u kojemu se odluke donose u 14 zakonodavnih tijela, u 14 vlada i u više od 200 ministarstava na pet razina organizacije).

Upravo te okolnosti proizvode čitav niz specifičnih problema koji sprečavaju funkcionalnu organizaciju države i društva (politički sustav ustrojen je prema 14 ustava u kojemu se odluke donose u 14 zakonodavnih tijela, u 14 vlada i u više od 200 ministarstava na pet razina organizacije).

TRI NACIJE ZA RAZLIČITE OPCIJE

Glavni je protivnik postojećeg ustavnog modela države i demokracije bošnjačka politička i društvena elita čije je temeljno ideološko polazište "moderna građanska država" iza kojeg se zapravo krije unitarna građanska država u kojoj bi bila institucionalizirana politička prevlast bošnjačke nacije kao najbrojnije zajednice. Opravdanje tog polazišta traže u postavi o bosanskom ili bošnjačkom narodu kao jedinom suverenu jer su navodno samo Bošnjaci lojalni bosanskoj državi, dok Srbi i Hrvati doživljavaju kao svoje države Srbiju i Hrvatsku.

"Srpska nacionalna država" unutar BiH legitimirana je plebiscitom Srba, a stvorena je na temeljima etničkog čišćenja i drugim političkim akcijama tijekom rata. Ključna teza srpske političke

elite jest da je Republika Srpska stekla i održala teritorijalni i legalni kontinuitet od proklamiranja 9. siječnja 1992. do danas, time ona nije nastala Daytonskim mirovnim sporazumom, pa se ne može ni ukinuti revizijom tog sporazuma. Realno rješenje svojeg pitanja vide u očuvanju svojeg entiteta jer je srpska politika od svih ciljeva ostvarila samo taj jedan – i taj je podjela BiH, a konačno u odcjepljenju i nadi za pripojenjem Srbiji.

U Bosni i Hercegovini najteže je rekonstruirati nacionalnu ideologiju i politički program hrvatske političke elite zbog lutanja i "dvostruke politike" prouzročeni vanjskim ograničenjima i vlastitim nesposobnostima i nedoumicama (Kasapović, 2005., 175). Ona se najprije uključila u procese "fragmentacije", a potom je pristala na proces rekonstrukcije bosanske države. Ta su lutanja naposljetku dovela do stvaranja bošnjačko-hrvatske Federacije i konačno do teme koju danas nazivamo neriješeno hrvatsko nacionalno pitanje u Bosni i Hercegovini.

LICEMJERNA POLITIKA MEĐUNARODNE ZAJEDNICE

Bošnjačko-hrvatska Federacija uspostavljena je na najnepovoljnijim strukturnim pretpostavkama. Čine je dva segmenta vrlo različite veličine, u kojem Bošnjaci s 2/3 potpuno dominiraju. U takvim je uvjetima hrvatska zajednica objektivno izložena pokušajima asimilacije ili marginaliziranja. Stoga se hrvatska politička elita zauzima za stvaranje hrvatskog entiteta i rekonstrukciju cijele države u savez nacionalnih entiteta ili republika. Međutim, taj pokušaj da osnuje treći entitet povezivanjem kantona s hrvatskom etničkom većinom u jednu političku cjelinu već je jednom osujetila međunarodna zajednica u jesen 2001. godine. Od te godine međunarodna zajednica počinje otvoreno

samo dva od sedam hrvatskih zastupnika. U oba je slučaja na dvostruk način narušeno demokratsko načelo o ustrojstvu Predsjedništva države: član nije izabran općim i izravnim izborima te ga nije izabralo hrvatsko biračko tijelo pa su novi članovi među onima koje su trebali predstavljati doživljavani kao potpuno nelegitimne političke figure (Kasapović, 2005, 179...). Takav se trend nastavio i na općim izborima 2006. i 2010. godine, kad je Željko Komšić izabran za hrvatskog člana Predsjedništva glasovima Bošnjaka. Bizaran je podatak da je na predsjedničkim izborima 2010. ukupan broj ljudi koji su glasovali za hrvatskog člana Predsjedništva bio viši od ukupnog broja Hrvata s pravom glasa u BiH. Ostali ozbiljni vidovi majorizacije ogledaju se u nepostojanju javne televizije na hrvatskom jeziku te nazivanju obrazovnog sustava po hrvatskom planu i programu segregacijom. Drastičan je primjer i način uhićenja desetorice predstavnika hrvatskog naroda ponosne Posavine, pripadnika HVO-a u Orašju u listopadu 2016. godine.

Bosna i Hercegovina, prema svim kriterijima političkih znanosti, tipično je podijeljeno društvo te nikada nije bila idilični prostor suživota tri nacije i tri vjere. Njezini su društveni, vjerski i etnički rascjepi duboko ukorijenjeni u njezinoj povijesti. (...) Tijekom više od pet stoljeća povijesti pripadnici triju glavnih vjerskih i etničkih zajednica nikad nisu trajno, zajedno i masovno imali istu orijentaciju i viziju države

DO ZAJEDNICE RAVNOPRAVNOSTI

diskriminirati hrvatski položaj u BiH. Tako je primjerice demokratsko načelo o ustrojstvu Predsjedništva države više puta bilo narušeno na štetu Hrvata. Najdrastičniji slučaj zbio se kad je, nakon političkog sukoba oko uspostave hrvatske samouprave, visoki predstavnik smijenio hrvatskog člana Predsjedništva BiH Antu Jelavića. Zamijenio ga je politički potpuno nepoznati Hrvat iz SDP-a koji je izabran u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH sa šest glasova zastupnika: pet bošnjačkih i jednim srpskim. Sličan se scenarij ponovio i nakon što je novi visoki predstavnik 2005. godine smijenio Dragana Čovića s mjesta hrvatskog člana Predsjedništva BiH zbog sumnji u upletenost u korupcijske aфере. Na njegovo je mjesto ponovno izabran kandidat glasovima devet bošnjačkih zastupnika i

Lako je zaključiti da problemi u zemlji ne dolaze samo sa strana različitih nacionalnih političkih elita, nego i međunarodne zajednice. Najveći paradoks djelovanja međunarodne zajednice u BiH ogleda se u činjenici da Europska unija Bosni i Hercegovini uvjetuje primanje u članstvo samo u slučaju snažne državnosti, ali različite, odnosno ne sve aktere u zemlji, ne želi primorati u tom nastojanju. Tako dolazi do apsurdne situacije da cijela zemlja, a najčešće hrvatska zajednica, biva kažnjena u slučaju nepoštivanja zahtjeva međunarodne zajednice dok Republika Srpska, koja u najvećem broju slučajeva ignorira te zahtjeve, obično ne snosi ozbiljne posljedice. Takvom je licemjernom politikom zapravo cijela zemlja postala taocem Republike Srpske i zajednicom neravnopravnosti.

BIH JE MEĐUNARODNO ZADANA I ČUVANA DRŽAVNA ZAJEDNICA

Nažalost, niti novija politološka istraživanja (Wolfgang Merkel; ClausOffe, 2010.) ne idu u prilog stabilnoj budućnosti zemlje, koja pokazuju da se multietničke države znatno teže konsolidiraju kao demokracije te pokazuju da su one povijesne iznimke, a nikad trajne vrijednosti.

Prema Erichu Reiteru (2005.) središnje pitanje za trajno rješavanje sukoba u BiH glasi: je li trajni mir bez mijenjanja granica moguć? Jer trenutne granice i teritorijalna situacija bili su uzrok sukoba, a to su očito još uvijek. Na pitanje zašto međunarodna zajednica nije pokušala pregovorima sa zainteresiranim stranama izmijeniti granice i podijeliti teritorij BiH, kako bi potencijal za sukob bio ublažen i time spriječen rat, Reite daje sljedeće objašnjenje: Od strane međunarodne zajednice

U Bosni i Hercegovini najteže je rekonstruirati nacionalnu ideologiju i politički program hrvatske političke elite zbog lutanja i "dvostruke politike" uzrokovanih vanjskim ograničenjima i vlastitim nesposobnostima i nedoumicama

prvi je prigovor promjeni granica i ostvarenju prava naroda na samoodređenje bio temeljne prirode: multietnički koncept za BiH mora se održati jer je nacionalistička politika dovela do rata i etničkog čišćenja te se stoga ona ne smije legitimirati. Ovaj ideološki argument pratio je pragmatično-politički argument. Takav čin bi predstavljao "sklizak teren" za cijelu međunarodnu zajednicu. Želja za izmjenama granica i odcjepljenjima dobila bi poleta te se vrlo vjerojatno prelila i na Zapadnu Europu te bi se Versajski mirovni sporazum, na kojem počiva moderna Europa, mogao urušiti. Argumentacija, dakle, ukratko glasi: ako se jedan međunarodni ugovor kakav je Daytonski mirovni sporazum revidira, to može dovesti do revizije i drugih međunarodnih ugovora te dekonstrukciji granica u cijeloj Europi.

Ti su strahovi doveli do moralno-političke trgovine pa se legalizacija Republike Srpske ne može shvatiti nikako drukčije nego kao ustupak međunarodne zajednice bosanskohercegovačkim Srbima zbog izvanjski nametnutog prihvaćanja odluke njihovih vođa da Srbi ostanu živjeti u granicama BiH protivno političkoj volji većine. Legalizacija Federacije bila je manji ustupak međunarodne zajednice Hrvatima kako bi ostali živjeti u Bosni i Hercegovini, unatoč tome što je tijekom rata bilo očito da su i oni većinom "povukli" svoj pristanak na život unutar granica BiH dan na referendumu 1992. godine. Te oscilacije objašnjavaju zašto se međunarodna zajednica ne usuđuje radikalnije mijenjati postojeću državnu strukturu Bosne i Hercegovine. To ujedno objašnjava i činjenicu što državni ustav Bosne i Hercegovine

ne sadržava tradicionalno pravo naroda na samoodređenje, čime je Bošnjacima, Hrvatima i Srbima u Bosni i Hercegovini uskraćeno pravo na odcjepljenje. BiH je, dakle, međunarodno zadana i čuvana državna zajednica, pa je svaki pokušaj da se to stanje promijeni u sadašnjoj konstelaciji međunarodnih odnosa uzaludan i besmislen.

RJEŠENJE ZA PRAVEDNU BIH

Prema tome, glavnim političkim i društvenim akterima u Bosni i Hercegovini preostaje da prihvate stvarnost - život u podijeljenom društvu. Potrebno je napomenuti da je Bosna i Hercegovina prema svim kriterijima političkih znanosti tipično podijeljeno društvo te da ona nikada nije bila idilični prostor suživota tri nacije i tri vjere (iako se to nekome sredinom osamdesetih zbog snažne komunističke represije moglo tako činiti). Njezini su društveni, vjerski i etnički rascjepi duboko ukorijenjeni u njezinoj povijesti, te nisu nastali ni 1990., ni 1995. godine izvanjskim putem, kako se to često tvrdi. Ukratko, od triju država što su vladale Bosnom od polovine XIV. do kraja XX. stoljeća, Muslimani su se masovno vjerski i politički vezali samo uz Osmansko Carstvo, Hrvati su masovnije bili naklonjeni samo Austro-Ugarskoj, a Srbi Jugoslaviji (Kasapović, 2005.). Dakle, tijekom više od pet stoljeća povijesti pripadnici triju glavnih vjerskih i etničkih zajednica nikad nisu trajno, zajedno i masovno imali istu orijentaciju i viziju države.

Kako bi život u podijeljenom društvu bio moguć, državu treba dosljedno urediti kao konsocijacijsku demokraciju (model je razradila M. Kasapović, 2005.). Bosna i Hercegovina također nije održiva kao neetnička ili "upravno-teritorijalna" federacija po uzoru na Sjedinjene Države ili Njemačku, a njezine se okolnosti bitno razlikuju od okolnosti koje su dovele do stvaranja Švicarske Konfederacije. Niti se njezine etničke zajednice mogu zadovoljiti nekom vrstom "neemocionalnog regionalizma" svojstvena zapadnim nacionalnim državama. Dakle, prvi uvjet stvaranja samoodržive demokratske države jest slobodno teritorijalno-političko organiziranje triju glavnih nacionalnih zajednica.

Od srpske se strane ne može očekivati odustajanje od koncepta nacionalnog teritorijalno-političkog organiziranja pa bi bilo uzaludno inzistirati na tome. Srbima bi se zato moglo predložiti preuređenje sadašnje Republike Srpske u dva ili tri kantona u kojima bi Srbi bili većina. Federacija bi se mogla teritorijalno-politički preurediti tako da se od sadašnjih deset stvori četiri ili pet kantona s hrvatskim i bošnjačkim većinama. Svi kantoni

Najveći paradoks djelovanja međunarodne zajednice u BiH ogleda se u činjenici da Europska unija Bosni i Hercegovini uvjetuje primanje u članstvo samo u slučaju snažne državnosti, ali različite, odnosno ne sve aktere u zemlji, ne želi primorati u tom nastojanju. (...) Takvom je licemjernom politikom zapravo cijela zemlja postala taocem Republike Srpske i zajednicom neravnopravnosti

činili bi federalne jedinice Bosne i Hercegovine kao etničke savezne države. Time bi prestale postojati i Republika Srpska i Federacija BiH kao zasebne državopolitičke cjeline. Istodobno, etničkim kantonima bili bi normativno dopušteni različiti oblici kulturne, privredne i političke suradnje i povezivanja. Etničke zajednice sada su uglavnom jasno zemljopisno koncentrirane i među njima nije više teško povući teritorijalne granice te je upravo ta okolnost glavna posljedica rata. A sadašnje stanje namjerno kreiranih umjetnih administrativnih granica među kantonima i davanje administrativnih imena federalnim kantonima/županijama samo prikriva činjenicu kako je na djelu zapravo etnička teritorijalno-politička samouprava.

Ovim bi rješenjem sve strane nešto izgubile i nešto dobile. Čini se, dakako, da bi srpska strana izgubila najviše jer bi ostala bez vlastite "države u državi". No, to bi bilo nadoknađeno bošnjačkim i hrvatskim pristajanjem na teritorijalno-političko organiziranje Srba u etničkim federalnim jedinicama - i to, nažalost, bez mogućnosti revidiranja granica područja koja su nasilno zauzeta u ratu etničkim progonima i zločinima - pod uvjetom sankcioniranja zločina. Bošnjaci bi dobili integriraniju bosansku državu od dejtonske, a Hrvati nacionalnu teritorijalno-političku samoupravu u postojećim državnim okvirima.

Drugi je uvjet da glavne političke institucije moraju biti ustrojene sukladno načelima razmjernosti i paritetnosti, kao što bi morale biti i jasno utvrđene ustavne veto točke u političkom sustavu i jasno određeni ustavni veto akteri. U mješovitim etničkim kantonima morala bi biti zajamčena veća prava malobrojnijoj zajednici u vidu prednosti pri zapošljavanju te sva normirana prava propisana međunarodnim konvencijama o zaštiti manjina. Time bi unutar jedne države konačno sve tri zajednice stekle sva objektivna obilježja prema kojima se mogu identificirati kao moderne nacije: teritorij, autonomni politički status, jezik, kultura, povijest. U takvim bi se uvjetima etnički nacionalizam mogao napokon pretvoriti u etnički regionalizam koji ne bi dovodio u pitanje granice države i ne bi stvarao nepremostive prepreke istodobnom razvoju dvostruke lojalnosti građana: prema vlastitoj naciji i prema zajedničkoj državi (vidi detaljno u: M. Kasapović, Bosna i Hercegovina - podijeljeno društvo i nestabilna država, Zagreb, 2005.).

Uporište navedenim tvrdnjama u ovom tekstu daje i Rezolucija Europskog parlamenta od 6. veljače 2014. o izvješću o napretku

Bosne i Hercegovine (2013/2884(RSP)) koja navodi da je "ustavna reforma ključna za preobrazbu Bosne i Hercegovine u djelotvornu i potpuno funkcionalnu državu; ...uključujući spajanje nekih kantona i preraspodjelu nadležnosti radi pojednostavljenja njezine složene institucionalne strukture, osiguravanja uravnotežene zastupljenosti svih konstitutivnih naroda i građana, suzbijanja etničke diskriminacije i kako bi državni aparat postao funkcionalniji...". U daljnjem tekstu Europski parlament navodi da su složene i neučinkovite institucije i pasivnost političkog vrha BiH te njihova nemogućnost da postignu kompromis ključni uzrok zastoja države na putu prema EU-u te ponovno naglašava da su izgledi za članstvom ponuđeni Bosni i Hercegovini isključivo kao jedinstvenoj državi.

Zaključak je da je za BiH u postojećem ustavnom okviru i geopolitičkoj situaciji ispunjavanje kriterija iz Kopenhagena i time pridruživanje EU-u praktički nemoguće izvedivo. Rješenje za pravednu Bosnu i Hercegovinu postoji, ali njegova realizacija ovisi o političkoj situaciji u regiji, konkretno od napretka u EU integracijama Republike Srbije. Kad se Srbija približi dovoljno blizu članstvu u EU-u, svaka će fantazmagorija o odcjepljenju Republike Srpske biti najodlučnije odbačena. Tad će se moći pokrenuti spomenuti model uređenja države i društva koji će konačno okončati i majorizaciju Hrvata u BiH i time stvoriti pravednu BiH. Svi drugi modeli i politike koji Bosnu i Hercegovinu žele rascijepiti i spojiti susjednim zemljama, kao i oni koji je predstavljaju kao zemlju samo jednog naroda neprihvatljivi su, jer na duge staze rade zapravo protiv te iste zemlje. Jer čvrsta i stabilna Bosna i Hercegovina moguća je jedino kao zemlja tri konstitutivna i ravnopravna naroda i svih njezinih građana. Svako rješenje koje ne prihvaća tu činjenicu dovest će, kako je to Kasapović ispravno dijagnosticirala, do stoljeća tenzija, ratova i revanšizma.

(Tekst izražava stajališta autora, a ne Udruge Prsten)

Svi drugi modeli i politike koji Bosnu i Hercegovinu žele rascijepiti i spojiti susjednim zemljama, kao i oni koji je predstavljaju kao zemlju samo jednog naroda neprihvatljivi su jer na duge staze rade zapravo protiv te iste zemlje. Jer čvrsta i stabilna Bosna i Hercegovina moguća je jedino kao država tri konstitutivna i ravnopravna naroda i svih njezinih građana

beograd
bratislava
brno
budapest
linz
ljubljana
praha
salzburg
sarajevo
wien
zagreb
zurich
bucuresti
praha
sofia
warszawa

naša usluga vaša prednost

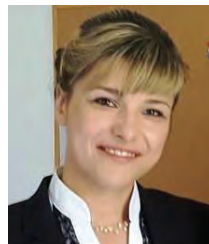
LeitnerLeitner grupa je jedno od vodećih društava u centralnoj i istočnoj Europi s ukupno 650 zaposlenih, a u Hrvatskoj je prisutna od 2006. godine. LeitnerLeitner se etablirao na tržištu kao pouzdan partner na polju poreznog savjetovanja, revizije i knjigovodstvenih usluga. Naš tim visokokvalificiranih stručnjaka uspješno rješava najsloženije zadatke kako s aspekta tuzemnih tako i s aspekta međunarodnih propisa. Radujemo se novim izazovima. Stoga nam se obratite s punim povjerenjem.

LeitnerLeitner d.o.o.
Heinzelova 70
HR 10000 Zagreb
t +385 1 606 44-00
e office@leitnerleitner.hr

leitnerleitner
tax audit advisory

www.leitnerleitner.com

Poplava na kraju dođe kao čistište nečistih savjesti, dođe kao dar svima, osim onima koji kod prvih kapi kiše pogledaše u nebo i rekoše: "Neće valjda opet!" A očito je da hoće. Čovjek je jači od kamena, ali priroda... E, tada smo tako mali. I tako ponizni, shvaćajući svoju ranjivost

Pišu:

prof. dr. sc. **Ivo GRGIĆ**, Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet, predsjednik Hrvatskog agroekonomskog društva i zamjenik predsjednika Kluba znanstvenika UBH Prsten

dr. sc. **Magdalena ZRAKIĆ**, Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet, članica Kluba znanstvenika UBH Prsten

DVIJE GODINE OD

U časopisu "Prsten" iz 2014. godine, koji je većim dijelom posvećen jednoj od većih prirodnih katastrofa koji pogodiše Bosnu i Hercegovinu, prilog "Zašto nam se dogodila poplava" završava riječima: "I kad se 'ugase reflektori' nad nebom napaćene Bosne ne smijemo zaboraviti da po tko zna koji puta u mrklom mraku, teško dižući ruku da se prije spavanja prekriži, on/ona iznova pita: 'O Bože, je li sada kraj' i tiho brišući oči, kao da nekoga uopće ima u blizini, promrmlja: 'Ne daj, Bože, goreg zla.'" Pamćenje traje onoliko dugo koliko zadnji to spominje te stoga za početak mali podsjetnik na događanja iz te - za mnoge daleke, a za njih *dole* - jučer godine.

POPLAVA KAO INTEGRACIJSKI FAKTOR

S odmakom od dvije godine, nakon nezapamćene prirodne katastrofe i velikih materijalnih

šteta u slivu Save i njezinih pritoka, posljedice se i dalje saniraju. Materijalne vjerojatno lakše i već su pri kraju, nego one koje su ostale u čovjekovoj svijesti koje bude strah od svake malo jače kiše koja od Božje milosti za nesrećene postade Božja upozorba ili, još više, Božja kazna.

Poplava - kao i njezina suprotnost, suša, koja se iskazuje u požarima - ne bira. Za nju ne postoje granice, kako one iscrtane na ozemlju, tako i one u ljudskim glavama i dušama. Zakonom "spojenih posuda" ona u svojoj strahoti postade veći integracijski faktor u napaćenoj Bosni i Hercegovini od bilo kojih ljudskih sporazuma i potpisanih deklaracija. Ali, sve to traje toliko dugo dok se rijeke ne vrte u svoja korita, zaboravlja se opasnost, malo se čini da se ne opetuje.

Suvisli pregled učinjenog, posebice danog i

S odmakom od dvije godine, nakon nezapamćene prirodne katastrofe i velikih materijalnih šteta u slivu Save i njezinih pritoka, posljedice se i dalje saniraju

POPLAVA U BiH

utrošenog, teško je sastaviti i u bolje uređenim zemljama, zemljama gdje se također susrećemo s "atomiziranim nadležnostima", ali gdje se mnoštvo informacija ipak "slijeva" u jedno središte. Ovo se posebno odnosi na dio neregistriranih ulaganja koje se kao donacije, darovi ili vlastita sredstva ulažu odnosno koriste u popravljajući šteta.

Kao najteže pogođeni privredni sektori procijenjeni su poljoprivreda i promet te proizvodne djelatnosti. Tako je neposredno nakon poplave zabilježeno sljedeće: "Kada je riječ o štetama u poljoprivredi, koja je i dalje jedna od najvažnijih gospodarskih grana u BiH, poplavama je pogođeno oko 70.000 hektara obradivog zemljišta i usjeva koji su zahvaćeni u različitim stupnjevima razvoja, a za 25.000 domaćinstava trajno je promijenjena struktura prihoda i egzistencije. Ratarski sektor trpi najveći dio šteta i gubitaka, dok je stočarstvo drugi najviše pogođeni podsektor, a u manjoj mjeri pogođeni su ribarstvo i šumarstvo. Ukupne štete procjenjuju se u iznosu od 204,09 miliona KM, od čega 91,74 miliona FBiH, 105,55 miliona Republika Srpska i 6,8 miliona Brčko distrikt, ne uključujući štete na poljoprivrednim gospodarstvima,

stanovanju, navodnjavanju i agro-prerađivačkoj industriji. Kada je riječ o štetama u obrazovanju, procjenjuje se da je izravno pogođeno 60.000 djece i da je infrastruktura u obrazovnom sektoru pretrpjela štete na 121 objektu, od kojih je 13 dječjih vrtića, 81 osnovna škola, 22 srednje škole, jedna škola s učeničkim domom i četiri visokoškolske ustanove. U dokumentu koji je objavila Delegacija EU u BiH se, između ostalog, procjenjuje da se ukupni troškovi za aktivnosti obnove iznose 27,7 miliona KM, te naglašava da je faza rekonstrukcije u kratkoročnom periodu od presudne važnosti i da treba biti dovršena prije početka ove školske godine. Kada je riječ o stambenom sektoru, naglašava se da je teško procijeniti uništenje domaćinstava i vrijednih predmeta poput dokumentacije, porodičnog nasljeđa i drugih dragocjenosti, kao i da je poplavljeno više od 43.000 kuća i stanova, te da su 1.952 kuće uništene u klizištima. Ukupan obim štete i gubitaka iznosi 886,40 miliona KM, od čega 424,9 miliona u FBiH, u Republici Srpskoj 443,3 miliona KM, te 18,2 miliona KM Brčko distrikt. U 81 općini pogođenoj poplavama i klizištima, bilo je zaposleno 466.000 ljudi, a u vrijeme procjene više od 3.000 ljudi izgubilo je

posao, a ocjenjuje se da za 13.500 ljudi prijeti visoki rizik od gubitka radnog mjesta, odnosno niski i srednji rizik za 50.171 ljudi.¹ Oko 45.000 ljudi nije moglo koristiti električnu energiju zbog oštećenja na opskrbenj mreži ili iz preventivnih razloga. Stradala je i mreža željezničkih pruga. Tako je, primjerice, oko 200 m pruge Sarajevo – Doboj nestalo, a na istom je potezu (magistralni put M-17) čak 100 m ceste odneseno. Tijekom poplava stradali su i neki mostovi (Banja Luka, Zavidovići). Osim infrastrukture, značajne štete evidentirane su i u poljoprivrednoj proizvodnji, u biljnoj i u stočnoj².

POMOĆ I DONACIJE SA SVIH STRANA

I dvije godine nakon toga pitamo se kolika je stvarno bila šteta i je li dovoljno učinjeno? Ili, još bolje, jesu li svi u svojim nadležnostima učinili dovoljno da se nesreća ne dogodi? Jer mnoštvo toga je izvan ljudskog predviđanja i rezultat je nesretnih podudarnosti, koje se neće ili neće ikada više desiti. Ali, i koliko su učinili da se nastale posljedice otklone odnosno ublaže?

U jeku katastrofe zabilježen je velik interes javnosti i medija, domaće i inozemne. Tražio se krivac – je li on uopće postoji ili samo trebamo istinu? Istinu zaslužuju svi, i oni koji poplavu nisu osjetili i oni koji su u poplavi izgubili sve. Istina je relativno jednostavna. Poplavljeno područje snašao je neočekivani hidrološki događaj. Na relativno saturirano tlo Bosne i Hercegovine u kratkom vremenu pale su neuobičajeno velike količine kiše. One su uzrokovale veliku količinu protoka vode mnogim rijekama iz sliva rijeke Save. Količine su bile tolike da je u svemu zlu bilo dobro da nasipi nisu pucali na više mjesta. Činjenica jest da su vodostaji rijeka bili toliki da su sve rezerve (veliki kanali, akumulacije itd.) prema inženjerskim proračunima koje su trebale/mogle amortizirati ili "progutati" te količine vode bile nedovoljne. Ljudska nemoć bila je evidentna. Najmanje 21 osoba je poginula, dvije se smatraju nestalima, a tisuće osoba evakuirano je iz svojih domova³.

U saniranje štete uključile su se mnoge institucije, iz BiH i iz inozemstva. Značajan je bio doprinos Caritasa, Merhameta i drugih vjerskih organizacija, a apel za pomoć uputile su i mnoge svjetski poznate osobe, osvjedočeni prijatelji BiH kao što su Angelina Jolie, Zlatan Ibrahimović i mnogi drugi.

Vrlo žurno reagirale su udruge koje okupljaju osobe podrijetlom iz BiH, na nacionalnoj ili interesnoj osnovi organizirani. Od drugoga koje okupljaju Hrvate posebno treba istaknuti UBH Prsten koji je prikupio značajnu novčanu i nenovčanu pomoć, zatim HKD Napredak i drugi. Uključile su se i udruge i zavičajni klubovi koji djeluju u zemljama zapadne Europe, a o ukupnim iznosima ne postoje na jednom mjestu vjerodostojni podaci. Prema svjedočanstvima sa stradalih područja golemu

pomoć, posebice u naravi, dostavili su pojedinci ili hotimice organizirane skupine izvan BiH koje su najčešće bile aktivne po zavičajnoj pripadnosti. U vrlo često od lokalne samouprave kaotičnoj situaciji vjerojatno je dio pomoći i zlorabljen, ali, kako reče jedan od organizatora pomoći, "ako je i toga bilo, služilo na čast takvima jer ostade dovoljno i za potrebite".

PROGRAM EU-A ZA OPORAVAK OD POPLAVA U BiH

Žurno je reagirala i međunarodna zajednica te je u srpnju 2014. u Bruxellesu održana donatorska konferencija s ciljem prikupljanja sredstava za pomoć BiH i Srbiji na kojoj je prikupljeno oko 1,8 milijarde eura, pri čemu je za pomoć BiH bilo namijenjeno 810 mil., a za Srbiju 910 mil. eura. Veći dio (60 %) odnosio se na povoljne kredite te manji (40 %) na nepovratna sredstva.

Kao posebna aktivnost u kolovozu iste godine pokrenut je Program EU-a za oporavak od poplava u BiH u vrijednosti od 43,52 milijuna eura. Program je bio usmjeren na brzo djelovanje u 24 najugroženije općine u kojima bi se obnovila vitalna javna infrastruktura i službe, lokalna privreda i poljoprivredna proizvodnja te osnovna komunalna infrastruktura te osposobile kuće najugroženijih i najsiriromašnijih. U ovaj su se projekt uključili UNDP i UNICEF te IOM, a trajao je do početka 2016. godine. Cilj Programa bila je rekonstrukcija ukupno 4922 objekata, čime bi se očuvalo i otvorilo što više radnih mjesta u malim i srednjim poduzećima i u sektoru poljoprivrede.

Uz mnogo poteškoća, ovim je programom putem javnih poziva stambeno zbrinuto tj. omogućio se povratak 16 240 ljudi svojim domovima, a obnovom vodoopskrbe uspostavljeni su normalni životni uvjeti za više od pola milijuna ljudi. Zatim, sanirane su i obnovljene škole i vrtići za oko 72 tisuće djece i učenika te obnovljene oštećene zdravstvene ustanove. Pomoć u opremi, materijalu i drugom dobilo je više od stotinu malih i srednjih poduzeća te se sačuvalo nešto manje od 4 tisuće, ali i otvorilo oko 500 novih radnih mjesta, a značajnu pomoć dobilo je oko 1 300 poljoprivrednih proizvođača.

Iako je saniranjem šteta učinjen kratkoročno velik posao, opasnost novih poplava te pojavnost i snaga ostaju i dalje kao velika nepoznanica. Zbog toga je EU-ov Program za oporavak od poplava na temelju očekivanih klimatskih promjena omogućio izradu prve procjene rizika od višestrukih opasnosti za stambeni sektor u Bosni i Hercegovini. U obzir su uzete klimatske promjene te mjesta identificirana kao rizična zbog potencijalnih poplava i klizišta, ali su sagledana i iz područja prostornog planiranja. "Studija je utvrdila da 283.777 ljudi živi u područjima koja su izložena velikom riziku od poplava, dok 260.731 ljudi živi u područjima izloženim velikom riziku od klizišta. Procjenjuje se da bi visina potencijalne štete od budućih poplava i klizišta mogla doseći 7, 8 milijardi BAM⁴. U Studiji se

1 <http://www.capital.ba/ukupne-ekonomske-posljedice-poplava-u-bih-398-milijardi-km/>

2 https://bs.wikipedia.org/wiki/Poplave_u_Bosni_i_Hercegovini_2014.

3 https://bs.wikipedia.org/wiki/Poplave_u_Bosni_i_Hercegovini_2014.

4 http://europa.ba/wp-content/uploads/2016/02/EUFRP_Monografija-bh-web.pdf

naglašava potreba ranog upozorenja, kao i efikasnih planova pripravnosti kod poplava, regulacija korištenja zemljišta zbog pojave klizišta, potreba izgradnja zaštitnih zidova i brana, ali i da se usklade i provedu zakoni o prostornom uređenju i gradnji uvažavajući dosadašnja i buduća geološka istraživanjima u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu, a sve radi smanjenja rizika od poplava i klizišta.

ČISTILIŠTE NEČISTIH SAVJESTI

Ali, nakon svega postavlja se pitanje jesmo li u budućnosti sigurni od poplava i hoće li se slični scenariji događati u budućnosti? Odgovor je da vjerojatno hoće. Što onda učiniti? Graditi pouzdanije nasipe ili žrtvovati veće površine koje će se prenamijeniti u retencijska područja? Ta pitanja treba ostaviti struci i ne miješati političke stavove, koji se ponovno potenciraju u specifičnoj političkoj atmosferi BiH, i u ova područja ljudske egzistencije jer je u pozadini uvijek i pitanje novca te tko će od toga profitirati na ovaj ili onaj način.

I, na kraju, kakvo je stanje na stradalom području Bosne i Hercegovine nakon poplave 2014. godine? Jednostavno pitanje s teškim i različitim odgovorom s obzirom na one kojima je upućeno.

Stanovnici tih područja, koji u kratkom razdoblju prije poplava

doživješe katastrofe materijalne, ljudske i duhovne mnogostruko veće, tiho će izreći neodređeno "jah", slegnuti ramenima i, sjećajući se "onih vremena", reći da "uvijek može biti gore i, da, dobro je".

Lokalna politkrajica, koja se kao dermatofit najčešće hrani na tragediji vlastitog naroda, iznova će kuknjavom pokušati sitno *uščariti* za sljedeće izbore ili, ne daj Bože, prikriti nepodopštine kod utrošenih sredstava koja nepravilno odoše tamo gdje nisu trebale. Središnje vlasti iskoristit će nesreću za svoju "sreću". Pojedinci i udruge, koji čista srca priskočiše koliko su i kad mogli, nerijetko će zavrtiti glavom sumnjajući je li pomoć bila dovoljna i/ili dobro uporabljena, ali će zaključiti da su dovoljno učinili, ne priznajući da su ipak malo prali savjest zbog propusta od prije i vraćali dug svojim i svojem kraju.

Međunarodna zajednica, kojoj ne nedostaje viška - i to od novca, roba pa do sitnih profitera, hvalit će se učinjenim, skrivajući svoje "prste od krvave prošlosti".

I gotovo da zgriješimo smisleno, poplava na kraju dođe kao čistilište nečistih savjesti, dođe kao dar svima osim onima koji kod prvih kapi kiše pogledaše u nebo i rekoše: "Neće valjda opet." A očito je da hoće. Čovjek je jači od kamena, ali priroda, e tada smo tako mali. I tako ponizni, shvaćajući svoju ranjivost.

CENTAR

FASADA - SUHE GRADNJE - IZOLACIJA

BIT PROMET

www.bitpromet.hr info@bitpromet.hr
SJEDIŠTE: VELIKA CESTA 39, ODRA

ZAGREB - SESVETE - ODRA - BJELOVAR - KOPRIVNICA - SISAK - KARLOVAC - RIJEKA - OMIŠALJ

Podizanje nasada smilja dosta je skupo, a prinosi se očekuju između treće i osme godine, tako da proizvodnja postaje ekonomski opravdana tek nakon treće godine uzgoja. Budući da postoje ograničenja skupljanja smilja iz prirode, a zahtjevi su tržišta znatni, smilje postaje sve zanimljivije u suvremenoj proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja

PROIZVODNJA SMILJA SKUPO, ALI DUGOROČNO ISPLATIVO

prof. dr. sc. **Vlado GUBERAC** i doc. dr. sc. **Tomislav VINKOVIĆ**
s Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku

Suvremeni tržišni trendovi sve veće potražnje ljekovitog i aromatičnog bilja često imaju za posljedicu nekontrolirano branje i skupljanje, čime se utječe na postupni izostanak dragocjenih vrsta samoniklog bilja na njegovim prirodnim staništima. Svjesni tih činjenica, poljoprivredni proizvođači u zadnjih desetak godina uz pomoć stručnjaka iz sezone u sezonu uvode sve veći broj samoniklih ljekovitih i aromatičnih biljaka u poljoprivrednu proizvodnju.

OD ADMINISTRACIJE DO SADNJE

Kako je nepravilno branje i skupljanje smilja u kopnenom dijelu Dalmacije i na otocima (Pag, Krk) dovelo do katastrofalnih posljedica, od posebne je važnosti razmotriti mogućnost uvođenja ove biljke u poljoprivrednu proizvodnju. Smilje pripada kategoriji zaštićenih biljaka NN (7/06 i 99/09) te je za njegovo skupljanje potrebno ishoditi odgovarajuće dopuštenje, koje izdaje Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. Dozvola se može dobiti samo za lokacije na kojima nisu ugrožene biljne vrste koje se namjeravaju skupljati (Pohajda i sur., 2011.). Prilikom skupljanja samoniklog bilja, a posebice zaštićenih vrsta, obvezno je sakupiti najviše dvije trećine biljnog fonda. Također, biljke se ne smiju vaditi zajedno s korijenom nego rezati, kako se ne bi oštećivala njihova prirodna staništa. Budući da postoje

Slika 1. **Primorsko smilje (*Helichrysum italicum* L.)**
Izvor: <http://www.abcpportal.info>

ograničenja skupljanja smilja iz prirode, a zahtjevi su tržišta znatni, smilje sve više postaje zanimljivo u suvremenoj proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja (Pohajda i sur., 2015.) Za uvođenje u poljoprivrednu proizvodnju od posebnog je značaja vrsta *Helichrysum italicum* L. (Slika 1.). To je niži grm koji svojim sitnim cvjetovima žute boje i specifičnim ugodnim, blago oporim mirisom daje obilježja dalmatinskog i istarskog krša. Primorsko smilje neizostavna je vrsta kamenjarskih pašnjaka (Britvec i sur., 2013) i ostalih područja hrvatskog priobalja. Smilje se razmnožava generativno sjemenom i vegetativno reznicama ili dijeljenjem busena. Kako se izravna sjetva sjemena

ne preporučuje, važno je proizvesti kvalitetne presadnice (Slika 2.) (Pohajda i Žutić, 2014).

Proizvodnja presadnica iz sjemena uključuje njihov uzgoj tijekom ljeta u hladnim kljalištima. Proizvođači presadnica smilja trebaju se registrirati putem Fitoupisnika, koji vodi Ministarstvo poljoprivrede, Odjel zdravstvene zaštite bilja u okviru Fitosanitarnog informacijskog sustava. Nakon upisa u Fitoupisnik proizvođači presadnica smilja dalje su obvezni svake godine prijavljivati godišnju proizvodnju reprodukcijskog materijala, i to mjesec dana prije početka proizvodnog ciklusa. Kad se provjerom zdravstvenog stanja presadnica smilja utvrdi da su zadovoljeni svi propisani uvjeti na mjestu njihove proizvodnje, izdaje se biljna putovnica. Ona je prateća isprava i/ili etiketa

Slika 2. **Presadnice smilja**
Izvor: www.smilje.hr

prilikom prodaje presadnica smilja, ne samo između zemalja članica Europske unije nego i unutar Republike Hrvatske (Pohajda i sur., 2015.).

SMILJE – BILJKA JUGA I KAMENA

Smilje je termofilna i fotofilna biljna vrsta koja voli kamenita tla (Slika 3.) te se uspješno može uzgajati na višim nadmorskim visinama. Što se tiče tla, kod proizvodnje smilja treba izbjegavati teška tla s puno vlage i niskom pH vrijednosti. Prema tome, smilje je idealna vrsta za proizvodnju u gotovo cijeloj Istri, Dalmaciji i Hercegovini osim područja s prekomjerno vlažnim tlom. Smilje se proizvodi i eksploatira tijekom tri do pet godina. Najbolji su predusjevi smilju kulture koje ostavljaju tlo nezakorovljeno tj. kulture gustog sklopa. Priprema tla za smilje uključuje jesensko duboko oranje, što ovisi o dubini tla te kultivaciju prije sadnje. Nakon analize tla provodi se optimalna gnojidba, što je vrlo važno na svakom skeletnom tlu koje je podložno ispiranju hraniva. Sadnju presadnica treba obaviti strojno te se prema postojećoj mehanizaciji prilagođava sadnja.

Što se tiče prinosa smilja, oni se očekuju između treće i osme godine. Tako proizvodnja smilja postaje ekonomski opravdana tek nakon treće godine uzgoja (Gulin, 2014). U prvoj sezoni uzgoja

Slika 3. **Proizvodnja smilja na kamenitom tlu**
Izvor: www.gospodarski.hr

važno je orezivanjem jačati bazne dijelove grmova, čime će se u sljedećim sezonama potaknuti bujnost i kvaliteta nasada, koja određuje željene prinose. Prinosi smilja vežu se za proizvodnju sušenog cvijeta i proizvodnju eteričnog ulja. Prilikom proizvodnje sušenog cvijeta, košnja cvasti obavlja se kad je trećina cvjetova u punoj cvatnji. Prinosi variraju ovisno o starosti nasada i ekološkim uvjetima mikrolokaliteta. Tako prinosi svježeg cvijeta u punoj zrelosti nasada variraju od 7 do 8 t/ha, od kojih će se dobiti od 3,5 do 4 t/ha suhog cvijeta (Stepanović i sur., 2009; Gulin, 2014; USAID i SIDA, 2014.).

Postupak sušenja smilja kojim se cvijet konzervira dehidracijom, može se obavljati prirodnim putem ili u sušarama. Očekivani prinosi eteričnog ulja variraju od 8 do 12 kg/ha, a od približno 750 kg smilja u svježem stanju može se dobiti kilogram destilata eteričnog ulja. Podizanje nasada smilja je dosta skupo ponajviše zbog cijene i količine presadnica koje se preporučuje razmnožiti na svojem OPG-u, za što je prethodno potrebno ishoditi dozvolu kako je opisano ranije u tekstu. Svi izračuni troškova i podizanja nasada varijabilni su te strogo ovise o cijenama naftnih derivata, vrsti tla, načinu sušenja i prerade te načinu berbe tj. žetve.

Slika 4. **Berba smilja**
Izvor: www.smilje.hr

MALINA

U usporedbi s mnogim drugim voćnim vrstama, malina ima više prednosti: može se uzgajati na siromašnijem tlu, nema posebnih klimatskih zahtjeva, brzo dostiže plodnost, omogućava brz obrt kapitala, rizik proizvodnje je nizak, a tehnologija proizvodnje jednostavna...

IDEALNA ZA UZGOJ I PROIZVODNJU

Malina (*Rubusidaeus L.*) višegodišnji je grm iz porodice ruža (*Rosaceae*) (Slika 5.). Rodi odmah poslije sadnje, a punu rodnost doseže u trećoj godini. Rodi jednom ili više puta u godini, živi u prosjeku 12-15 godina, a može postići starost i do 20 godina. Raste u obliku grma visine i do 3,5 m. Razdoblje ekonomski opravdane eksploatacije kreće se od 10-12 godina nakon čega je potrebno pomladiti nasad ili podići drugi malinjak. Do danas je poznato oko 195 vrsta malina, među kojima su najvažnije: Europska malina (*RubusidaeusbatuoidesL.*) te Crvena malina (*RubusidaeusstrigosusMichx. - Michx.*) i Crna malina (*Rubusidaeusocci-*

kontinuiranim sazrijevanjem te spada u proizvode koji su traženi na tržištu kao svježe voće i kao sirovina za preradu.

Malinjak se preporučuje podići na višim nadmorskim visinama do 1000 m.n.v., najpovoljnije od 500-800 m.n.v., iako se nasadi maline mogu naći i na višim predjelima do 2000 m.n.v. Najpovoljnija područja za proizvodnju maline umjereno su kontinentalne klime s prosječnom godišnjom temperaturom od 10°C i ukupnom količinom oborina od oko 800 mm. Idealni položaj malinjaka na sjeveroistočnoj je ili sjeverozapadnoj padini s nagibom od 10%.

Slika 5. **Nasad maline**
Izvor: <http://hhf.heko.ba>

dentalisL.). Sorte malina, prema sortnoj listi RH 2016, jesu Fertodska aromatična, Mallinexploit, Meeker, Sugana i Willamette.

NEZAHTJEVAN UZGOJ I JEDNOSTAVNA PROIZVODNJA

U usporedbi s mnogim drugim voćnim vrstama, malina ima više prednosti: može se uzgajati na siromašnijem tlu, nema posebnih klimatskih zahtjeva, brzo dostiže plodnost, omogućuju brz obrt kapitala, rizik proizvodnje je nizak, a tehnologija proizvodnje jednostavna. Uz to, intenzivna je kultura koja omogućava zaposlenje velikog broja ljudi, daje plodove s visokom hranjivom vrijednosti i ima ljekovita svojstva jer plodovi maline imaju antikancerogeno djelovanje, a odlikuje se

Slika 6. **Izdanci maline pred zimu kao zaštita od smrzavanja**
Izvor: Jelešković, 2014.

Zimski odmor maline počinje vrlo rano, još za jesenjih toplih dana, ali i duboki zimski odmor ne može se završiti bez niskih temperatura (oko -7 °C i niže). Proljetni mrazovi gotovo i ne štete jer malina kasno cvate. Osjetljivost na mraz i niske temperature sortno je svojstvo ili je posljedica prekomjerne gnojidbe dušikom, napada bolesti i štetnika te naglih kolebanja temperature. Dobra je zaštita od smrzavanja maline pustiti rast izdanaka koji se ne vežu za armaturu nego se objese te su pokriveni snježnim pokrivačem i na taj način zaštićeni od izmrzavanja (Slika 6.)

PROIZVODNJA SADNICA I RAZMNOŽAVANJE

Malina se može razmnožavati vegetativnim putem, i to reznicama korijena te zrelim izdancima i zelenim izdancima. Razmnožavanje reznicama korijena obavlja se tako da se dijelovi korijena režu na duljinu tako da sadrže barem dva do tri aktivna podzemna pupa te da imaju dobro razvijen korijen sustav oko njih. Zelenim i zrelim reznicama razmnožava se crvena malina, za što je potrebno izabrati odgovarajuće matične biljke. Razmnožavanje korijenovim reznicama obavlja se tako da se izdanci vade sa što više žila koje se poslije odrežu i skrate na reznice dužine 5-6 cm. Svaka reznica mora imati barem jedan pup. Reznice se poliježu u pripremljeno tlo na razmak

od 8-10 cm u redu, a razmak redova je 40-50 cm. Prekriju se smjesom zemlje, komposta ili zrelog stajnjaka u debljini od 5-6 cm. Maticnjak za proizvodnju sadnog materijala treba biti udaljen od proizvodnih nasada malina te podijeljen na blokove i pri tome se mora voditi računa o tome jesu li sorte otporne, tolerantne ili osjetljive prema viroznim oboljenjima. Najbolji su predusjevi za malinu mahunarka i pojedine žitarice, a treba izbjegavati predusjeve kao što su rajčica, krumpir, jagoda, patlidžan, paprika i malina jer ove vrste iza sebe mogu ostaviti tlo zaraženo gljivicom *Verticilium*.

Prije samog odabira, tlo je potrebno prethodno analizirati te obaviti sve potrebne meliorativne zahvate koje se preporučuju kako bi tlo doveli u stanje koje je povoljno za malinu koja na njemu ostaje do 15 godina. Također, bilo bi dobro analizirati stupanj infekcije tla s nematodama koje napadaju korijen maline te ako im je broj veći od 500 jedinki po 1 kg tla nije preporučljivo saditi maline na tom tlu jer ne postoji efikasna metoda smanjenja populacije nematoda u kratkom razdoblju.

Maline se mogu posaditi u sustav kvadrata, pravokutnika, traka (najveći prinosi) i žive ograde koja je ujedno i najprikladnija osobito glede utroška radne snage i kvalitete ploda. Sadnja se obavlja od listopada do travnja zrelih sadnicama, a u lipnju zelenim. Bolje je saditi u jesen nego u proljeće jer će se sadnice bolje ukorijeniti i bolji je porast u sljedećoj godini. U ovisnosti o odabiru načina uzgoja, potrebno je osigurati od 3500-5000 sadnica po hektaru.

ODRŽAVANJE NASADA, BERBA I SKLADISTENJE

Njega se sastoji u obradi tla (uništavanje korova, razbijanje pokorice četiri do pet puta godišnje), navodnjavanju, prihrani, pomotehničkim mjerama i zaštiti od bolesti i štetnika. Obvezna pomotehnička mjera u prvoj godini nakon sadnje skraćivanje je sadnice na 20 cm visine od tla u trenutku kad su mladi izboji oko 25 cm dužine. Ova se mjera provodi zbog sprečavanja preranog roda koji može negativno utjecati na daljnji razvoj maline. U proljeće se malinjak čisti od svih starih, smrznutih, slabih i polomljenih izboja te se ostavljaju samo cjeloviti i zdravi dijelovi.

Malina se mora orezati do polovice mjeseca svibnja pri čemu se uklanjaju dvogodišnji izbojci, suvišni jednogodišnji i oni oštećeni (bolesni). Izbojci koji donose plod, ovisno o bujnosti, prikraćuju se na visinu od 120-150 cm.

Malina dozrijeva krajem lipnja ili 25-30 dana od početka cvjetanja. Razlika u sazrijevanju ranih i kasnih sorti je osam do deset dana, a sazrijevanje i berba traju 15-30 dana. Maline se beru kada plod dobije karakterističnu boju sorte, kad se lako odvaja od lože i ne gnječi se. Ako je plod namijenjen dužem transportu do tržišta, tad se bere s peteljka. Berba se obavlja svakoga drugog ili trećeg dana i pakira u posebnu ambalažu. Za čuvanje, su najprikladnije hladnjače u kojima je temperatura -1 °C do 0 °C, a relativna vlažnost zraka od 80-95 %.

Više o tehnologiji proizvodnje smilja i malina možete čitati na našoj internetskoj stranici www.udruga-prsten.hr

VELEPRODAJA DENDRO MATERIJALA

cvjećarstvo

d.o.o. RIJEKA

Škurinjska cesta 1
51 000 Rijeka

Tel. 051 268-328
051 268-329

Fax. 051 266 739

cvjecarstvo@ri.t-com.hr
www.cvjecarstvo.hr

Ovlašteni zastupnik i distributer:

RASVJETNI I ENERGETSKI STUPOVI

ALUMINIJSKE I IZOLACIJSKE LJESTVE

ŽEPČE

Svojom višestoljetnom povješću Žepče je postalo i ostalo sinonim otpora i opstojnosti Hrvata u Bosni i Hercegovini, a tijekom posljednjeg rata i utočište brojnih Hrvata prognanih iz drugih krajeva Bosne pa i Hrvatske. Stoga ne čudi što je upravo Žepče jedini grad u BiH u kojem je broj Hrvata poslije rata porastao

HRVATSKA UTVRDA U SREDNJOJ BOSNI

Marija TROGRLIĆ

Jedan je povjesničar rekao da je za svakog čovjeka sramota ako ne pozna kraj u kojem živi, ako ne zna kako je u njega došao i od kojih je preda potekao, a tim je citatom Općina Žepče na svojoj službenoj internetskoj stranici predstavila svoje središte, ističući da najstariji pisani trag o Žepču svjedoči kako je grad postojao prije otkrića Amerike, kao i prije dolaska Turaka na područje Bosne i Hercegovine.

Povijest Žepča seže još u XII. stoljeće, a ime grada nastalo je od lat. Em-tio, što znači kupovanje, te tako nastaje Xemtio, Xepcio, Xepce i konačno Žepče, odnosno trgovište. Postoje pisani dokumenti iz tog doba koji dokazuju da Žepče održava trgovačke veze s Dubrovačkom Republikom, a prvi se put Žepče spominje sredinom XV. st., kada je bosanski kralj Stjepan Tomaš izdao povelju visokom činovniku Stjepanu Ratkoviću upravo u Žepču, o čemu također svjedoče zapisi iz toga vremena. Bilo je to 14. listopada 1458., a na taj dan obilježava se i Dan Općine Žepče.

NA RASKRIŽJU PUTOVA

Žepče je smješteno u srednjoj Bosni, otprilike na pola puta između Zenice i Doboja, oko središnjeg toka rijeke Bosne, a preko njega vode glavni željeznički i cestovni pravci. Nalazi se na raskrižju putova, od Panonske nizine prema Jadranu i istoka ka zapadu, te je zbog svojeg geostrateškog položaja bilo meta mnogih osvajača koji su dio turbulentne povijesti toga kraja - od višestoljetne vladavine Turaka, preko Austro-Ugarske pa do Jugoslavije i njezina konačnog raspada.

Tijekom posljednjeg rata na taj su kraj najprije napali pripadnici srpskih paravojnih postrojbi i JNA, a nakon što su žepački Hrvati organizirani u Hrvatsko vijeće obrane pružili snažan otpor i uspjeli se obraniti od velikosrpske agresije, uslijedio je još žešći sukob s pripadnicima Armije BiH. Baš kao i u Hrvatskoj, ratnim sukobima prethodili su prvi višestranački izbori. Za prvog predsjednika Skupštine Općine Žepče

izabran je Franjo Galić, a prvi demokratski izabran zastupnik s tog područja u tadašnjoj Skupštini BiH bio je Perica Jukić.

U organiziranju obrane žepačkoga kraja pa i tijekom cijelog rata na tom području ključnu ulogu imao je Ivo Lozančić, zapovjednik obrane Žepča i 111. Xp brigade, koji je za ratne zasluge dobio čin general-pukovnika i mnoštvo odlikovanja, a nakon rata obnašao je više političkih dužnosti u BiH te je bio i zastupnik za dijasporu u Hrvatskom saboru, kao i član europske parlamentarne skupštine za BiH. Posebno valja istaknuti hrabre branitelje Žepča, pripadnike 111. Xp brigade, jedne od najbolje organiziranih postrojbi u sklopu HVO-a. No, unatoč tome, u tim je ratnim sukobima u Žepču poginulo oko 400 pripadnika HVO-a i više stotina ih je ranjeno, a brojni su mještani prognani, od kojih se mnogi nisu vratili. Ipak, zanimljivo je spomenuti da je hrvatsko stanovništvo na tom području brojnije nakon rata, za što je najviše zaslužna uspješna obrana toga kraja te vođena mudra i konstruktivna politika koja je rezultirala Zakonom o izmjeni granica općine Žepče, koji je 2001. godine donio Ured Visokog predstavnika za BiH. Naime, prema popisu stanovništva iz 1991. u Žepču je bilo oko 9100 Hrvata, dok ih je na posljednjem popisu iz 2013. godine 17 801 od ukupno 30 219 stanovnika u toj općini, što je gotovo dvostruko više nego prije rata.

Danas na području općine Žepče živi 58,9% Hrvata i 38,8% Bošnjaka te 1,65% Srba i 0,65 ostalih. Suživot postoji, no čini se da, baš kao Hrvati i Srbi u Vukovaru, Hrvati i Bošnjaci u Žepču žive jedni pokraj drugih, a ne jedni s drugima. Naime, učenici pohađaju škole po različitim Nastavnom planu i programu, i to na hrvatskom i bosanskom jeziku, mladi zalaze u različite kafiće, a "miješani brakovi" gotovo da ne postoje. No, svjesni da su "osuđeni" na suživot, ipak svi žive uglavnom u miru i međusobnoj snošljivosti, a tenzije dođu do izražaja tek prilikom nogometnih utakmica, lokalnih, nacionalnih pa i šire. Tako, primjerice, Hrvati navijaju za

Hrvatsku, a Bošnjaci za BiH i Tursku, napose ako igra protiv Hrvatske, što uostalom nije slučaj samo u Žepču nego i u cijeloj Federaciji.

DOBRA PODUZETNIČKA KLIMA

Područje Žepča obuhvaća 282 četvorna kilometra na kojima se protežu plodna polja, livade, voćnjaci i pašnjaci te čak 14 izvora mineralne vode, kao i brda obrasla šumom, što čini taj kraj iznimno lijepim. No, iako je ljepota u oku promatrača, sam grad nije baš tako privlačan, ali svojim *retro* izgledom budi određenu nostalgiju. Ipak, naselja oko Žepča, barem ona u kojima je većinsko hrvatsko stanovništvo, uklopila su se u prirodne ljepote, napose Donja Papratnica, iz koje je i dugogodišnji žepački načelnik Mato Zovko, koji već šesti mandat uspješno upravlja tom općinom.

Žepče je oduvijek bilo poznato po trgovačkim poslovima i dobrim trgovcima, s dugom tradicijom u drvenoj i lakoj metalnoj te tekstilnoj industriji i trgovini, a danas ima oko 600 gospodarskih subjekata s mnoštvom različitih djelatnosti. Nakon oporavka od ratnih stradanja uslijedio je nagli razvoj privatnog poduzetništva te danas u Žepču šiju za Švedane, rade enterijere za Volkswagen i još mnogo toga u uspješnim poduzećima, od kojih su mnogi izvozno orijentirani. Također, Žepče je među prvim općinama u BiH po zasadu maline i zasađeno je oko 300 hektara, a u zamahu je i vinarstvo te je vrlo traženo zemljište pogodno za sadnju i uzgoj vinove loze. Tako, primjerice, domaća Vinarija Povratak animira potencijalne prodavače i radnike ne samo materijalnim poticajima, nego i moralnim, pa poručuje: Budućnost naše djece je u našim rukama! U pogledu poduzetničke klime Općina Žepče uzor je za manje razvijene sredine, a strani investitori su doista dobrodošli. Tako je nedavno s radom počela i jedna norveška tvrtka koja proizvodi rashladne uređaje za brodove, a otvorila su se i nova radna mjesta. Općina je u službi investitora te potencijalnim ulagačima pomaže da što brže i jednostavnije ostvare svoj cilj, i to

uz simbolične općinske naknade, a na usluzi im je i Razvojna agencija Žepče. Prije dvije godine Žepče je zajedno s općinama Tešanj i Teslić FDI časopis, specijaliziran za područje direktnih stranih investicija Financial Timesa, svrstao među "top deset" destinacija za strana ulaganja u tom dijelu Europe.

POD OKRILJEM KATOLIČANSTVA

Kroz burnu višestoljetnu povijest na području Žepča isprepletale su se različite kulture i vjere, što je ostavilo traga do današnjih dana te u gradu postoje katolička i pravoslavna crkva, kao i džamija. Prva katolička crkva u Žepču izgrađena je sredinom XIV. st., gdje je bilo i sjedište župe. Za vrijeme turske vladavine, godine 1737. sjedište župe premješteno je u Osovu, u kojoj je danas svetište Velike Gospe, a Župa Žepče obnovljena je 1879. godine. I danas je u srcu Žepča smještena prekrasna crkva sv. Ante Padovanskog te se taj najpopularniji svetac u Hrvata štuje i u tom kraju. Uz Osovu, najpoznatije marijansko svetište u okolici Žepča pa i šire svakako je Kondžilo u Komušini, gdje hodočaste brojni vjernici iz cijele BiH i inozemstva.

Valja spomenuti da je na tom području, kao i uopće u BiH, kroz stoljeća Katolička crkva okupljala hrvatski narod te pridonosila njegovu opismenjavanju i izobrazbi. Tako i danas važnu ulogu u tom pogledu ima Katolički školski centar "Don Bosco", koji vode salezijanci Hrvatske salezijanske provincije iz Zagreba. Zahvaljujući postojanju takve ustanove u Žepču mnoge su mlade obitelji s djecom ostale na svojim ognjištima jer KŠC "Don Bosco" omogućuje srednjoškolsko obrazovanje mladih, a oni koji odluču studirati najčešće odlaze u Hrvatsku, eventualno u Mostar.

Općina Žepče nadležna je za osnovno i srednjoškolsko obrazovanje te uz četiri osnovne i dvije srednje škole u Žepču već 20 godina djeluje i Glazbena škola "Katarina Kosača Kotromanić" s osnovnom i srednjoškolskom izobrazbom, a na području općine zastupljene su i gotovo sve vrste sportova te mladi i u tom pogledu imaju mogućnost izbora.

Domaslovec, Željeznička 6, SAMOBOR
Tel: 385 (1) 3380 120, Fax: 385 (1) 3380 126
Sveta Nedelja, Industrijska 5
Tel.: 385 (1) 3373 222, Fax: 385 (1) 3373 223
www.stipe-lucic.com,
E-mail: prodaja-sv.nedelja1@stipe-lucic.com

"Kamenski centar i klesarstvo Stipe Lucić" je tvrtka s dugogodišnjom tradicijom koju krasi najmodernija tehnologija s vlastitim kapacitetima za rezanje blokova te obradu i montažu svih vrsta kamena.

Osim ekskluzivnih granita i mramora, sada smo proširili asortiman s mramorima i granitima iz Kine i Indije, po vrlo povoljnim cijenama.

Područje Žepča obuhvaća 282 četvorna kilometra na kojima se protežu plodna polja, livade, voćnjaci i pašnjaci te čak 14 izvora mineralne vode, kao i brda obrasla šumom, što čini taj kraj iznimno lijepim

U Žepču postoji i Javna ustanova Dom kulture, u čijem je sastavu Radio Žepče i Kablovska televizija te kino. U tom prostoru održavaju se i kazališne predstave, a uz lokalnu radiopostaju i televiziju aktivni su i gradski informativni portali www.zepce.ba i www.zepceonline.com. Dom kulture sustavno djeluje i radi na kulturnom uzdizanju toga kraja, a važnu ulogu u kulturno-umjetničkom djelovanju ima Hrvatsko kulturno društvo Napredak odnosno njegova žepačka podružnica.

Svojom višestoljetnom poviješću Žepče je postalo i ostalo sinonim otpora i opstojnosti Hrvata u Bosni i Hercegovini, a tijekom posljednjeg rata i utočište brojnih Hrvata prognanih iz drugih krajeva Bosne pa i Hrvatske. Stoga ne čudi što je upravo Žepče jedini grad u BiH u kojem je broj Hrvata poslije rata porastao. Nadamo se da će tako i ostati te da će Hrvati u BiH opstati i u ovom turbulentnom vremenu, a Žepče opet biti dobar primjer kako ostati svoj na svome i još k tome privući druge.

produkt
bastal

**ČELIČNE
KONSTRUKCIJE.**

proizvodnja čeličnih konstrukcija i završni radovi u građevinarstvu

A: Lazina Čička 8, HR-10415 Novo Čiče E: info@produktbastal.com W: www.produktbastal.com
T: +385/1/6233-992, 6233-438, 6233-467, 6233-519 F: +385/1/6233-993, 6233-594

“Općina Žepče je zdrava i otvorena sredina za život i rad,” poručuje dugogodišnji načelnik Općine Žepče Mato Zovko (na fotografiji). Iz Žepča je i poduzetnik Ivica Zovko, jedan od utemeljitelja UBH Prsten

Mato ZOVKO, načelnik Općine:

VOLIM SVOJE ŽEPČE!

Kako uspijevate toliko dugo o(p)stati na čelu Općine?

Ozbiljnim radom i s ljubavlju rješavanje svih nagomilanih pitanja naslijeđenih nakon rata (političkih, gospodarskih, socijalnih) izgrađivano je povjerenje između mene i svih stanovnika Žepča. Volim svoje Žepče. Kapitalne stvari su Odluka o integraciji općine Žepče i Zakon o izmjeni granica općine Žepče te Statut općine Žepče, kao i Zakon o prijenosu nadležnosti osnovnog i srednjeg obrazovanja na općinu Žepče. Zatim, izgradnja gradskog vodovoda i gradskog kolektora te Novog Naselja i KŠC “Don Bosco”, kao i Poslovne zone itd.

S obzirom na dosadašnje izvrsne rezultate u poduzetništvu koji su planovi za daljnji razvoj općine Žepče?

Općina Žepče ima u vlasništvu velike površine zemljišta, prije svega Žepačko polje, i to treba iskoristiti. Industrijska zona “Polja” formirana je i u njoj već imamo jednu tvornicu, gradi se druga, a uskoro će i treća. Treba je popuniti tvornicama kako bi zaposlili što više radnika. U postupku je i priprema Prostorne dokumentacije za “Novo Žepče” u Žepačkom polju, kao i izgradnja ostale infrastrukture te nove gradske škole i zgrade Općine.

Ima li panike i nervoze u Žepču vezano za aktualna uhićenja u Orašju i moguće optužnice u BiH te kako to upće komentirate?

U Žepču neizvjesnosti i nervoza traje već 16 godina jer se vodi postupak protiv žepačke skupine. Nije u redu što se postupci vode selektivno i bira se vrijeme kad će se to učiniti. Treba razlikovati obranu od agresije. Ako je bilo zločina, trebalo je već davno završiti postupke.

Na 15. dodjeli nagrada Večernjakov pečat u Bosni i Hercegovini Udruga bosanskih Hrvata Prsten dobila je posebno priznanje, uz napomenu da je to priznanje cijeloj skupini ljudi - neumornim entuzijastima

PEČAT ZA PRSTEN

Marija TROGRLIĆ

POSEBNO PRIZNANJE ZA NEUMORNE ENTUZIJASTE

Pod geslom "Mostovi Europe" u Mostaru je 11. travnja, pod pokroviteljstvom Predsjedništva BiH i supokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović, petnaesti put održana svečana dodjela nagrada Večernjakov pečat, a među dobitnicima je posebno priznanje i Udruga bosanskih Hrvata Prsten.

PRSTEN - MOST IZMEĐU BiH I RH

"Mostovi su važni onoliko koliko je važno ono što spajaju, a u proteklih deset godina mi smo nastojali biti most između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske," rekao je u govoru zahvale predsjednik UBH Prsten Mijo Marić, izrazivši pritom zadovoljstvo što je prepoznata ta uloga UBH Prsten, koja je i osnovana prije deset godina s tom svrhom. "Želimo da Pečat bude most između naroda, ali i pojedinaca u BiH, a mi u Prstenu ćemo to podržavati i pomagati," poručio je zaželjevši pritom da se Večernjakov pečat u BiH nastavi dodjeljivati i ubuduće, i to što prije u sklopu Europske unije. Prigodnu plaketu Miji Mariću uručio je posavski župnik Ivan Tolj, istaknuvši da je to priznanje cijeloj skupini ljudi - neumornim entuzijastima.

U nazočnosti visokih uzvanika iz političkog i javnog života, ovogodišnju manifestaciju, na ovim prostorima prestižne nagrade, otvorila je hrvatska predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović. Izražavajući potporu građanima Bosne i Hercegovine, poručila je da će Hrvatska poduprijeti BiH na putu prema Europskoj uniji, istaknuvši pritom da kao hrvatska predsjednica neće posustati ni u pomaganju hrvatskom narodu u BiH u poštivanju svih njegovih prava kao konstitutivnog naroda. "Građani BiH znaju da u Hrvatskoj imaju pouzdanog partnera i pravog prijatelja, zaključila je Predsjednica RH, dodajući da će BiH svojim kulturnim

bogatstvom i naslijeđem suživota te prožimanja različitosti obogatiti Europsku uniju te potvrditi njezinu misao vodilju - jedinstvo u različitosti. Večernjakov pečat dodjeljuje se u više različitih kategorija, najzaslužnijima u protekloj godini. Tako je za osobu 2015. godine u BiH izabran glumac Enis Bešliagić, a nagradu mu je uručio predsjednik Hrvatskog sabora Željko Reiner. "Molim vas da nikada više ovdje ne bude rata," apelirao je u svojem govoru zahvale poznati glumac, koji je volontirao u pripremnim radovima za dolazak pape Franje u BiH, poručivši da smo svi odgovorni, a političari najviše.

Osobom godine u EU-u proglašen je predsjednik Republike Slovačke Andrej Kiska, a potom su dodijeljene nagrade u kategoriji Ponos BiH, i to: za humanost - Dragan Đurić, policajac koji je izgubio život štiteći nevine ljude; za pothvat - Enes Omerović, koji se iskazao u poplavama; za uspjeh - Divna Aničić, gradonačelnica Mrkonjić Grada koja je osigurala izvrsne uvjete za poduzetništvo i ulagače. Nagradu iz područja gospodarstva dobio je uspješan poduzetnik Stipe Vranješ, a kulture mostarski glumac Slaven Knežević, dok je sportaš godine Amel Tuka, atletičar koji je osvojio prvu medalju za BiH na svjetskom prvenstvu. Večernjakov pečat za znanost dobio je Dražan Erić za postignuća u medicini, a u kategoriji "Diplomat godine" nagrađena je veleposlanica SAD-a u BiH Maureen Cormack, dok je "Političar godine" hrvatski član Predsjedništva BiH Dragan Čović.

Uz UBH Prsten, posebno priznanje dodijeljeno je i Ujedinjenim narodima, koji su - kako je istaknuto - značajno pridonijeli u napretku mira u BiH, kao i Međureligijskom vijeću BiH za ekumenski rad te europskom povjereniku za politiku susjedstva i proširenje Johannesu Hahnu i humanitarki Olgi Stoss.

Bosanskohercegovački Hrvati iz Kneginca:

MI SE MOŽEMO VRATITI JEDINO OVDJE GDJE SU NAS SASVIM PRIHVATILI

Željko POROBIJA (Objavljeno 24. listopada 2016. na portalu e-Varaždin.hr)

Sjedimo u ugodnom restoranu za stolom s petoricom bosansko-hercegovačkih Hrvata - čak četvorica su iz Teslića, preciznije, Komušine. Prizor koji sam po sebi nije neobičan, osim što se sve zbiva u Gornjem Knegincu, mjestu koje oni smatraju svojim trajnim prebivalištem. Svi su se oni doselili u Kneginec tijekom rata u BiH, ali veze s ovim krajem sežu još do onog ranijeg rata.

"Moj je otac tu išao na obuku još u vrijeme NDH," objašnjava najstariji član skupine, Marko Paurević. Potom su se u vrijeme Jugoslavije preko bratimljenja svojih škola upoznale Markova kćer i njezina vršnjakinja iz Kneginca. A bio je tu i jedan svećenik Ičo, koji je tu kod kapucina išao u školu, još negdje osamdesetih godina, pa doveo svoje članove obitelji u Turčin, govore nam Mario, Ivan, Alen i Ivica - ovaj posljednji jedini nije iz Teslića, nego iz Kraljeve Sutjeske. Bilo je tu još raznih drugih poznanstava i prijateljstava, tako da stariji Marko s pravom naglašava koliko je važno imati vezu i prijateljstvo.

DAN KAD JE MARKO "ZAKLAO PESEKE"

Prostodušni i srdačni kakvi već jesu, brzo su se uklopili u ove prostore i sprijateljili s mještanima. Uz, dakako, početne probleme s jezikom. "Nikako nisam mogao shvatiti gdje su im te Gorice, nikad čuo za to mjesto. A svi svako malo idu u Gorice," prepričava Marko i nastavlja: "Jednom mi tako veterinar došao, kaže, 'cijepiti peseke'. Meni se sve to miješalo - peseki, piceki, pajceki, mislio sam da on to svinjama pa mu rekao da sam ih zaklao i stavio na sušenje. A on me zapanjeno pita: 'Ste vi razmeli kaj sam vas pitao?'"

I mladi su se morali lagano privikavati na drugačiji jezični izričaj. Mario i Ivica taman su krenuli u srednju školu. Kažu da su ih malo vršnjaci zadirkivali kad bi rekli neku riječ iz svoga kraja, ali da većih problema nije bilo. U njihovu se naglasku i danas osjeti njihovo podrijetlo. Oni najmlađi - poput Ivana i Alena koji su sve svoje školovanje prošli u našem kraju - govore perfektno lokalnim narječjem. Osjećaju se ovdje potpuno prihvaćenim, sve ovisi o tome, vele, kako se čovjek postavi. I

upravo dok to objašnjavaju konobar spontano donosi za stol malo sira u bučinu ulju i ukusne komade kruha, kao mali dar svojim gostima. I kao mali znak da su oni ovdje uistinu sasvim prihvaćeni.

"Ako želiš biti voljen, moraš voljeti," objašnjavaju jezgrovito razlog svoje prihvaćenosti.

"AKO TREBA ŠTO POMOĆI..."

Bosanskohercegovačke Hrvate na području Gornjeg Kneginca i cijele Hrvatske okuplja Udruga UBH Prsten, koja postoji od 2005. godine. Ponosno navode da je njihov član i Pavo Barišić, novi ministar znanosti i obrazovanja, a i neki drugi viđeniji Hrvati iz Bosne. Možda još značajniji faktor njihove kohezije jest njihov osjećaj pripadnosti Crkvi.

"Pokojni ovdašnji župnik Zvonko govorio je: 'Kako ste vi došli iz Bosne, postali ste pravim rasadnikom vjere,'" objašnjava Marko. I svi s ponosom ističu kako je Komušina odavno priznato kao marijansko svetište - tako da tamo odlaze barem jednom godišnje. No, ono što ove ljude vjerojatno najviše drži na okupu jest njihov specifičan mentalitet zajedništva i uzajamnog pomaganja.

"U našem je kraju uobičajeno da ako naiđeš na nekog tko je počeo raditi kuću, dođeš i pomogneš, čime bilo. Ako se tko razboli, ako treba pomoć za studiranje, za nalaženje posla - u svemu se trudimo biti od pomoći," iznose gotovo unisono svoju temeljnu životnu filozofiju.

I za kraj smo im ostavili najteže pitanje - što bi učinili kada bi se situacija u njihovu rodnom kraju potpuno promijenila nabolje i da im se otvori mogućnost povratka?

"Gdje da se vratimo?" uzvraćaju protupitanjem mladi pripadnici BiH populacije, dodajući da bi, u slučaju odlaska na rad u inozemstvo vratili ovdje, a ne u Bosnu. Alen šaljivo dodaje da ne bi odbili ponudu od pet tisuća eura mjesečno. Možda još malo nostalgije za starim krajem ima kod Marka, za rastanak traži da ga slikamo pokraj drvenih kola s kakvima je, kaže, bio odrastao. Ali ulice koje oni smatraju svojim i kuće koje su stekli svojim radom ne nalaze se u Bosni i Hercegovini nego ovdje, u Gornjem Knegincu.

PRIČA O ANTI

“Od osnivanja podružnice u Varaždinu uključeni smo u rad Udruge te smo u njoj upoznali puno prijatelja s kojima se družimo u slobodno vrijeme. I tako je život puno ljepši i ispunjeniji uz Udrugu i ljude iz svog kraja,” kaže jednostavno naš Ante

Gordana JELAVIĆ

Ante Matijević, član naše Udruge, Podružnice Varaždin

U povodu 5. obljetnice varaždinske podružnice predsjednik Mario Paurević uručio je zahvalnicu Anti Matijeviću za doprinos radu Podružnice

Priča o Anti Matijeviću, članu naše Udruge Podružnice Varaždin, priča je o mnogim Posavljacima, vrijednim, poštenim, obiteljskim ljudima... Njegovo selo Kuljenovci pokraj Dervente danas je pusto, odzvanja tišina u njemu kao nažalost u mnogim selima toga kraja. Od bregovita, bogatog i prelijepog sela ostade tek lijepa priroda koja je nekako neobuzdano suzila ceste, sakrila kuće ili ono što je od njih ostalo i “sama caruje”. Ljudi nema, tek u ponekoj kući živi netko nama nepoznat. A tek je nedavno “odzvanjao” u njemu život u svojoj punini, lijepe kuće s uređenim dvorištima, plodne njive i voćnjaci, velike obitelji... Danas tek poneki turnir u 1. maj kod kapelice na blagoslovu polja donese malo života, ali i previše tuge i nostalgije. Nakon završene Medicinske škole u Derventi, Ante je dobio posao u derventskoj bolnici. Ali raditi na Kirurgiji nije posao nego poziv, pomagati ljudima u najtežim životnim situacijama. I onima koji se domalo “okrenuše” i počеше sve smatrati neprijateljima... Mi Hrvati nismo savršeni jer takvi ljudi ne postoje, ali smo 90-ih gradili kuće, uređivali, podizali djecu, i bili dobri s “komšijama”. Nismo pitali za oružje niti ga nabavljali, niti mislili da su po šumama navodno neki naši neprijatelji...

Kad je zlo počelo, 1992., Ante je sa svojom suprugom Gordanom i si-

novima Danijelom, koji je tada imao četiri godine, i Hrvojem, sa samo pet mjeseci, morao napustiti svoju novoizgrađenu kuću. I otac Andrija i majka Zorka izbjegoše i ostaviše cijeli svoj život iza sebe. Može li riječ izreći, a papir podnijeti težinu emocije i količinu tuge kad odlazite sa svojeg - u nepoznato... Zašto? Mnogi su postavljali to pitanje, pokušavali analizirati, no pravog odgovora nema... Mlada Antina obitelj dolazi u potpuno novu sredinu, u Varaždin. I onda sve kreće ispočetka, borba za život, prilagodavanje na jezik, običaje... Ponovna izgradnja kuće, pokretanje svojeg posla, školovanje djece... i godine se nanižu. Danas je Ante sa svojom suprugom vlasnik tvrtke koja se bavi obućom, sin Danijel završio je Ekonomski fakultet u Zagrebu, a Hrvoje Studij informatike na Fakultetu informatike i organizacije u Varaždinu. “Od osnivanja podružnice u Varaždinu uključeni smo u rad Udruge te smo u njoj upoznali puno prijatelja s kojima se družimo u slobodno vrijeme. Vodstvo podružnice vrlo je aktivno tako da i nas zajedno s ostalim članovima Udruge motiviraju na više rada. Muški dio obitelji posebno se raduje subotama kad s ostalim članovima Udruge igramo nogomet, a nakon nogometa slijedi druženje. I tako je život puno ljepši i ispunjeniji uz Udrugu i ljude iz svog kraja,” kaže jednostavno naš Ante.

Nogometna ekipa Podružnice Varaždin UBH Prsten

**Zidane konstrukcije • hidroizolacija • bušenje i rezanje betona
postavljanje skele • tesarski-krovni radovi • sanacija betona
toplinske izolacije • fasaderski radovi • soboslikarsko-ličilački radovi
keramičarski i kamenopolagački radovi • industrijski podovi
laminatni podovi • tapisoni • suha gradnja • uređenje okoliša**

Ante Starčevića 245, 31400 Đakovo
T: +385 (0)31 816 834; F: +385 (0)31 817 375; M: +385 (0) 98 1910 303

Urbani Vareš, stiješnjen u kotlini rijeke Stavnje

VAREŠ

NAPUŠTENA OAZA KOJOJ SE SVI RADO VRAĆAJU

Mladenko
MARIJANOVIĆ

Polovina je Varešana, uglavnom Hrvata, već za vrijeme rata ili poslije rata završilo u svijetu, a u razvijenim su zemljama stigli i naučiti jezik i ponovno se etablirati kao vrsni radnici, a neki od njih i kao poduzetnici. Njihove veze s Varešom ostale su nesvakidašnje čvrste i to se posebno očituje tijekom ljetnih okupljanja u zavičaju

Vareš. Odnosno Varevallium. Što bi značilo – dolina željeza. Varošica koja je došla na glas po rudarenju i vrsnim kovačima još u rimsko doba. Iz tog vremena datira rudarska svjetiljka kao najstariji vareški artefakt. U Varešu se, dakle, radilo oružje za rimske legije. A onda, u doba bosanske samostalnosti područje Vareša u sastavu je tzv. kraljevskih zemalja, tj. onih naselja koja tvore najuži krug oko stolnog Bobovca. Vareška okolica i tada igra značajnu ulogu u pogledu eksploatacije rude i trgovine kovanim proizvodima.

KOME ZVONO ZVONI?

Provalom Turaka nastupa sljedeća povijesna mijena u kojoj će rudarska i kovačka tradicija vareškim majstorima – odreda katolicima – osigurati osnovu da dignu glavu pred osmanskom vlašću i postave uvjet: ako bude dopušteno da zvoni crkveno zvono, oni će raditi svoj posao za potrebe Carevine. Turci nisu imali drugoga izbora osim pristati i to ispoštovati, pa je Vareš izborio status kakav nije imalo nijedno drugo mjesto u Bosni. Kraj tom primitivnom razdoblju i prelazak s manufakture na industrijski način rada događa se s austrougarskom aneksijom, kad je u Varešu izgrađena visoka peć, najveća u jugoistočnoj Europi. Potpaljena je 1891. godine. Ubrzo u vareška livnica postaje glasovita, a kad se danas pogleda u katalog vareških lijevanih proizvoda iz tog doba, nad njim i metalski stručnjaci ostanu zadivljeni. Intenzivno se grade prometnice i pruge, mjesto se razvija, mnogi u nj doseljavaju i donose sa Zapada prijekopotrebna stručna znanja, ali i dio svoje kulture koja u Varešu pada na plodno tlo. Istodobno, u takvu ambijentu nesmetano jača i hrvatska nacionalna svijest, te mnoge institucije i društva s početka XX. stoljeća u Varešu nose takav predznak: primjerice, Hrvatska banka, hrvatska pjevačka društva i sl. Radnički pokret i sam doživljava emancipaciju, rudari se štrajkovima znaju izboriti za svoja prava. Između dva svjetska rata Vareš tavori i stagnira. U Drugom, nalazi se u sastavu Nezavisne države Hrvatske sve do proljeća 1945. Ali i u tom vremenu sačuvano je svjedočanstvo o mentalitetu vareškog naroda koji je usred grada tijekom cijelog rata imao i

štutio ljekarnika Židova. Titova komunistička vlast Varešu donosi progres sličan onom iz austrougarskog doba. Varošica doista postaje gradom s mnoštvom zgrada i svim urbanim značajkama, unatoč vrlo nepovoljnu zemljopisnom položaju. Vareš je, naime, dugačak dva kilometra, a mjestimično širok 50 do 100 metara. A nizvodno rijeke Stavnje, na kojoj leži, razvija se još jedna urbana cjelina – Vareš Majdan. Rudnik i željezara u golemoj su ekspanziji i zapravo sve kreće od njih pa se razvija i metaloprerađivačka industrija, ali usporedno jača i drvna industrija, jer Vareš je iznimno bogat i crnogoričnim šumama. Na koncu, Vareš se stigao ubrojiti među četiri najrazvijenije općine bivše države, ali potkraj osamdesetih godina njegova se industrija počinje nezadrživo urušavati. Dijelom je to posljedica ukupnih procesa i inflacije u zemlji, ali dijelom i stoga što je vareška željezna ruda prestala biti konkurentna, tehnologija u koju se sve manje ulagalo postaje zastarjela, a i način eksploatacije pokazao se kratkovidim. Dakle, i da nije došlo do rata početkom devedesetih, Vareš bi morao raskrstiti sa svojom stoljetnom rudarskom tradicijom ili bi ona bila značajno reducirana.

Međutim, rat... i poslije njega pljačkaška privatizacija, a još tijekom njega odljev kadrova i stanovništva uopće, bacaju Vareš na dno. Srbi se ne vraćaju, Hrvati to pokušavaju, ali procesi se odvijaju sporo i mukotrpno. Nove političke snage, koje su stigle na valu etnokracije početkom devedesetih, uporno se pokazuju nedoraslim situaciji, a Vareš je uostalom i meta potkusurivanja. Do rata većinski Hrvati, nakon gotovo općeg egzodusa u studenom 1993. više to nisu i hrvatska politika u BiH ne pokazuje nikakav ozbiljan interes za ovim mjestom, a bošnjačka, pak, ističući Vareš kao "prvi oslobođeni grad", baš ga je i oslobodila od svakog napretka. No, sam Vareš, unutar sebe, u međuvremenu dolazi do dviju spoznaja. Prva je: međuetničko slaganje relativno brzo liježe na svoje mjesto i prestaje biti problem; uostalom, da bi se izazvali sukobi u Varešu morali su doći ljudi sa strane. I druga: jedva nekoliko ljudi u ovom gradu umije razmišljati o privatnom poduzetništvu. Posljedica je to višedesetljetnog rada u okrilju velikih industrijskih sustava. Tko bi želio zvučati cinično, mogao bi kazati da su vareški majstori stoljećima bili

Čosićpromex d.o.o. www.cosicpromex.ba
 +387 (0)32 891 456 info@cosicpromex.ba

Čestit i blagoslovljen Božić, sretna i uspješna Nova godina

mezimčad svakog političkog sustava, a kad im je to oduzeto, oni se nisu nikako snažili.

OČUVANJEM KULTURE KONTRA DEMOGRAFSKOG RASULA

Međutim, polovina je Varešana, uglavnom Hrvata, već za vrijeme rata ili poslije rata završilo u svijetu, a u razvijenim su zemljama stigli i naučiti jezik i ponovno se etablirati kao vrsni radnici, a neki od njih i kao poduzetnici. Njihove veze s Varešom ostale su nesvakidašnje čvrste i to se posebno očituje tijekom ljetnih okupljanja u zavičaju. Pritom treba naglasiti da je posebnu ulogu odigralo spajanje ratom pokidanih veza putem vareške internetske stranice (*Vareš Home Page*) koja je pokrenuta u rujnu 1996., a već je u to vrijeme Vareš imao i svoj mjesečnik, preciznije riječ je o listu vareških Hrvata pod nazivom Bobovac, koji je počeo izlaziti u ratu. Štoviše, pojavio se i u elektroničkom izdanju iste godine kad i, recimo, *New York Times*. Dosad je izišao

Čini se ili beznačajnim ili neiskorištenim što se na području općine Vareš nalazi čak sedam nacionalnih spomenika, od kojih su tri neusporedive vrijednosti: kraljevski grad Bobovac, najstarija sačuvana katolička crkva u BiH i antičke kovačnice u selu Očevija koje su još aktivne. Ne pomaže šumsko blago koje se gotovo u cijelosti odvozi kao sirovina, drvoprerađiva je drugdje, a vareški su pogoni te vrste devastirani. Ne pomaže ni drugo prirodno bogatstvo koje bi se moglo iskoristiti u svrhu obiteljskog biznisa, organske proizvodnje i na koncu turizma. Naime, zahvaljujući nadmorskoj visini Vareš ima ugodnu klimu ljeti i zime bogate snijegom, bez magle. Ali sve su to u stanju potkopati "prodavači magle", koji svoj rad opisuju kao bavljenje politikom.

Vareš je jedna od 12 općina Zeničko-dobojske županije, iako oduvijek gravitira i znatno je bliži Sarajevu, pa se stoga osjeća kao trinaesta, a odnos županijskih vlasti to samo potvrđuje. Povrh svega, ova sredina plaća cijenu i svoje političke tvrdoglavosti. Na prvim izborima 1990. Vareš je bio jedina općina u BiH

Fotografija iz 1915. godine pokazuje kako je i prije stotinu godina u Varešu vladala multikonfesionalnost, o čemu svjedoče i tri "bogomolje"

u 260 brojeva i nije se čulo da takvog ima bilo koja razvijenija i stabilnija hrvatska sredina u BiH. Tu je zatim i Hrvatski radio Bobovac Vareš, koji također egzistira od ratnog vremena, a oba medija djeluju pod okriljem HKD-a Napredak.

Vareški Hrvati su, kako se čini, od svega uspjeli spasiti jedino svoju kulturu pa se danas tako u gradu održavaju i umjetničke kolonije, i festival klasične glazbe uz proslavu zaštitnika Župe sv. Mihovila, i promocije knjiga lokalnih autora, a u prvom redu dvojice vareških književnika. A broj Hrvata u ovoj općini prema trendovima zadnjih godina uskoro bi mogla pasti ispod 2000, od ukupno 8800 koliko je Varešana bilo prema posljednjem popisu iz 2013. godine. Prije rata Vareš je imao više od 22 000 stanovnika, pa su ovakvi brojevi svjedočanstvo strašnog demografskog rasula.

u kojoj je pobijedio SDP, a i nakon rata vareški su birači mimo aktualnih trendova, pa kad u Varešu vlada SDP u županiji je SDA, ili obrnuto, a onda zbog tih političkih animoziteta stradaju vareški projekti i ulaganja u ovu općinu.

Sad je opet Vareš iznenadio činjenicom da je na lokalnim izborima pobijedio kandidat za načelnika iz reda hrvatskog naroda! Lokalni Hrvati u tome ne vide ničeg trijumfalističkog jer je ekonomska situacija u općini iznimno loša, ali hoće li to nešto značiti visokoj politici da napokon svrne svoj pogled na ovo netipično mjesto ili možda vareškim iseljenicima da i sami daju veći doprinos razvoju mjesta koje vole baš zbog te specifičnosti – otvoreno je pitanje. No, ne bude li osjetnih promjena nabolje, i to što prije, o Varešu će se pričati na način: bio jednom jedan grad... i prodan u staro željezo!

Etnicitet i svakodnevna televizija:

MANJINSKI IDENTITETI I VEĆINSKI MEDIJI

TELEVIZIJSKI PROGRAM U RH

Ana KLARIĆ

U vremenu kad je televizija jedan od najjačih elektroničkih medija, postavlja se pitanje koliko je utjecajna, ali i voljna prenamijeniti svoj program i napraviti ga "uočljivijim" drugima. Tako su, prema Župarić-Iljiću "masovni mediji više asimilacijske prirode nego inkluzivni, jer isključuju iz javne sfere sve one elemente koji se ne uklapaju u jednoobraznu shemu homogene nacije". Time su masovni mediji među svojim konzumentima stvorili obrazac prema kojem je etničko pripadanje razlog praćenja određenih sadržaja pa i razlog frustracija te njihova opozicijskog gledanja. Ponajprije nas se podsjeća da posjedujemo određeni identitet te da taj identitet igra važnu ulogu u odabiru televizijskih sadržaja. Problematika vezana za etničke zajednice u odnosu s gledanjem televizije dio je istraživanja, ponajviše u kontekstu etničkih zajednica kao aktivnih medijskih publika koje svoje pripadanje pripisuju televiziji, koja im govori u kakvom su oni odnosu naspram drugih ili koliko sadržaj može biti stigmatizirajući za njih. Televizija stavlja etničke zajednice u termine koji nisu vidljivi široj javnosti, a za njih

Etnički identitet kod bosanskih Hrvata i dalje je izvor frustracija u televizijskom izvještavanju - oni su viđeni isključivo kao dijaspora i manjina, i tako predstavljeni, iako pravno nisu nacionalna manjina. Televizija, emitiranjem emisija o njima, kao da ih na to podsjeća i u ime njih govori u statusu manjine

IZVOR FRUSTRACIJA ZA HRVATE IZ BiH

su emitirani kako bi učvrstili svoju manjinsku poziciju, obavlja svoju zakonsku dužnost o manjinskom emitiranju. Međutim, stvara li time televizijski sadržaj žudnju za isticanjem njihova identiteta, ali istodobno i sadržaj koji im govori gdje su u medijima radi svojeg etničkog identiteta?

ETNIČKI IDENTITET ODLUČUJUĆI U ODABIRU TELEVIZIJSKOG SADRŽAJA

Osobno iskustvo, pripadnost medijski i društveno marginaliziranoj etničkoj skupini, razlozi su pristupa ovoj temi u okviru diplomskog rada jer sam u vlastitoj obitelji primijetila kako etnički identitet i gotovo šesnaest godina od preseljenja iz Bosne i Hercegovine u Petrinju ima odlučujuću ulogu u odabiru televizijskih sadržaja. Budući da dolazim iz pozicije određene rođenjem, pozicije Hrvatice iz Bosne i Hercegovine, uvidjela sam kako moja obitelj, ponajprije moj otac i majka odabiru sadržaje koji imaju veze s pitanjima o poziciji Hrvata iz Bosne i Hercegovine; od odabira servisa koji im nudi najveći pregled novosti o Bosni i Hercegovini, koji uključuje novosti o njihovoj poziciji u Bosni i Hercegovini do područja politike i kulture te stavova i vrijednosti koje javna te komercijalna televizija prenosi o njima.

Posredstvom interneta i knjižnica, primijetila sam zaista malen broj istraživačkih radova na području medija i etniciteta, iako je Petrinja bila zanimljiva mnoštvu istraživača na području isklju-

čivo etniciteta i migracija, prije svega u časopisu Migracijske teme. Petrinja je nakon oslobođenja 1995. godine u vojno-redarstvenoj operaciji Oluja naseljena Hrvatima iz Bosne i Hercegovine, u statusu izbjeglice, koji su Petrinju i Hrvatsku - naseljavali kao hrvatski državljani jer su na državljanstvo Hrvatske imali pravo kao i svi Hrvati bilo gdje u svijetu. Osim toga, Petrinju su naseljavali i zbog kulturne bliskosti te zbog bliskosti same granice s Bosnom i Hercegovinom. Bosanski Hrvati skupina su nad kojom, osim u etničkom i demografskom kontekstu, nisu vršena medijska istraživanja u kontekstu njihova etničkog pripadanja.

Zbog toga je okolina u kojoj sam odrastala, kao i etničke skupine kojima sam bila okružena, razlog mojeg istraživanja koje je i kvantitativnog i kvalitativnog karaktera. Kvantitativnog radi statističkog uvida u navike gledanja televizije i važnosti etničkog identiteta, a kvalitativnog radi njegova razumijevanja te osobnog razumijevanja važnosti mojeg etničkog identiteta, kako zajednici kojoj pripadam tako i meni osobno.

GETOIZIRANI U MANJINSKI TELEVIZIJSKI PROSTOR

Bosanski Hrvati ne smatraju se nacionalnom manjinom, iako u ovom istraživanju jesu predstavljeni kao etnička skupina, jer

Naša etnička pripadnost izraz je nezadovoljstva i o njoj doznajemo preko televizije: većinski mediji ne govore dovoljno o našoj etničkoj pripadnosti i stvaraju manjinski program jer je televizija sredstvo pregovaranja identiteta

prema Ustavu i zakonima, bez obzira na to gdje i u kakvom statusu žive, jesu pripadnici jednog i nedjeljivog hrvatskog naroda (...) te su uz to ravnopravan, suveren i konstitutivan narod (prema Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Strategija o odnosima RH s Hrvatima izvan RH i Zakon o odnosima RH s Hrvatima izvan RH NN 124/11, 16/12).

No, s obzirom na njihovu minornu zastupljenost, getoizirani su u manjinski televizijski prostor. Zanimljivo je kako Hrvatska radiotelevizija ima redakciju za nacionalne manjine, iseljeništvu te civilno društvo, a kako je tek od 2013. godine započela s emitiranjem posebne emisije Pogled preko granice – Hrvati u Bosni i Hercegovini o njihovoj matičnoj zemlji. Emisija nije samo rutinsko odrađivanje obveze HRT-a da kao javna televizija proizvodi program za Hrvate izvan Hrvatske. Bosna i Hercegovina je "bure baruta" i o toj je temi iskusnim novinarima veći problem što se neće pratiti. Prioritet imaju pitanja važna za Hrvate poput popisa stanovništva, općih izbora, povratka protjeranih iz

Vaša digitalna budućnost.

in2
GRUPA

Marohničeva 1/1
10000 Zagreb, Hrvatska
T: +385 1 6386 800
www.in2.eu

24+

godina
iskustva

250+

zadovoljnih
klijenata

600+

zaposlenika

Republike Srpske ili političke borbe za školstvo i medije na hrvatskom jeziku – objašnjava Kujundžić, tadašnji urednik istoimene emisije. " O bosanskim Hrvatima kao zasebnoj etničkoj skupini, ne postoje zapisi niti istraživanja u medijskome kontekstu. O njihovoj etničkoj zajednici i pozicioniranju u nju govori upravo emisija Pogled preko granice – Hrvati u BiH, čija je vidljivost time minimalno zadovoljena, a o njihovu načinu praćenja kao i sadržajima koji ih zanimaju nema istraživanja niti istraživanja koja povezuju etnički identitet u gledanju televizijskih sadržaja. Uzevši u obzir sve navedeno, odlučila sam napraviti istraživanje koristeći metodu ankete i etnografije s pedesetak ispitanika u Petrinji, a rezultati su više nego poražavajući. Naime, bosanski Hrvati u pitanjima o svojem etničkom identitetu smatraju kako je to jedna od najbitnijih odrednica njihova identiteta o kojoj su otvoreno govorili. Bosanski Hrvati etnička su skupina koja slobodno govori o svojem etničkom identitetu u kontekstu medija i izražava nezadovoljstvo; smatraju kako su stigmatizirani na televiziji te prikazani u statusu manjine, pozivajući se na emisiju Pogled preko granice - Hrvati u BiH čijom minutažom i tek nedavnim početkom emitiranja nisu zadovoljni. Žele da

im televizija u kontekstu njihova etničkog identiteta pruža osjećaj pripadanja i Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, s naglaskom da bude i njihov "fizički pogled" u Bosnu i Hercegovinu, ali i sredstvo vraćanja istoj zemlji televizijskim sadržajima i njihovim predstavnicima u tim televizijskim sadržajima. Navode nedostatak razlikovnih obilježja od drugih etničkih zajednica (Bošnjaka-Muslimana i Srba), a obilježja jesu i komponente kako njihova, tako i drugih etničkih zajednica. Ta se obilježja trebaju očitovati u naglašavanju važnosti njihovih vjerskih komponenti, ali i edukacije mlađe populacije koja je Bosnu i Hercegovinu napustila netom nakon rođenja i posredstvom ratnih zbivanja. Naša etnička pripadnost izraz je nezadovoljstva i o njoj donajemo preko televizije: većinski mediji ne govore dovoljno o našoj etničkoj pripadnosti i stvaraju manjinski program jer je televizija sredstvo pregovaranja identiteta. Etnički identitet kod bosanskih Hrvata i dalje je izvor frustracija u televizijskom izvještavanju - oni su viđeni isključivo kao dijaspora i manjina, i tako predstavljeni, iako pravno nisu nacionalna manjina. Televizija, emitiranjem emisija o njima, kao da ih na to podsjeća i u ime njih govori u statusu manjine.

* Članak je sažetak (dio) magistarskog rada na temu *Etnicitet i svakodnevna televizija: manjinski identiteti i većinski mediji* magistre novinarstva Ane Klarić na diplomskom studiju novinarstva na Fakultetu političkih znanosti u Sveučilišta Zagrebu.

Pet činjenica koje direktor treba znati

1. Prosječna osoba provodi više vremena na pametnom telefonu nego pred televizorom.

Baš zato vlasnici tvrtki i direktori marketinga planiraju u idućoj godini povećati ulaganje u digitalni marketing za 14,7%, a u oglašavanje na društvenim mrežama za 13,5%. Najviše koristi od ulaganja imaju male i srednje tvrtke kojima su tradicionalni načini oglašavanja putem televizije, tiskanih medija ili vanjskih površina preskupi, dok digitalne oblike mogu prilagođavati budžetima kojima raspolažu.

2. Digitalni marketing daje kvalitetnije rezultate od klasičnog.

Vrijeme televizije i billboarda nije prošlo ali budžet uloženi u digitalni marketing zaista se pokazuje najbolje uloženi budžetom. Zbog izvrsnih mogućnosti koje određeni alati i platforme nude, možete maksimalno racionalizirati troškove i precizno ciljati baš onu ciljnu skupinu koja želi kupiti vaš proizvod ili uslugu.

3. E-mail marketing i društvene mreže postaju najisplativiji digitalni kanali.

Top četiri kanala u koje se ove godine najviše ulagalo su e-mail marketing (61%

dodatnog budžeta), društvene mreže (povećanje za 49%), mobilni marketing te optimizacija webstranica i PPC.

4. Kampanju želite sutra? Može.

Kampanje na Facebooku, Twitteru, Instagramu i Viberu provode se u realnom vremenu što tvrtkama omogućava da ih pokrenu baš onda kad je najvjerojatnije da će potrošači napraviti kupnju. Potrošači imaju različite potrebe u različitim fazama svog kupovnog puta i zato tvrtke moraju reagirati što brže, što ciljanije i što kreativnije.

5. Najbolji partner je onaj na kojeg se možete osloniti.

Mediacor je digitalna agencija koja pokriva tržišta Hrvatske, Srbije, Slovenije, Bosne i Hercegovine te Bugarske. Na naše znanje, iskustvo i stručnost oslonile su se najveće međunarodne tvrtke poput Heinekene, Karlovačke pivovare, L'Oreala, Podravke, Telenora, Vibera, Zagrebačke banke te drugih. Pridružite nam se jer članovima UBH Prsten možemo ponuditi izvanredne uvjete!

Kontaktirajte nas na info@mediacor.hr

Uspješni Hrvati podrijetlom iz Bosne i Hercegovine

Zdravko Marić,
minister
financija RH

Rođen je 3. veljače 1977. u Slavonskom Brodu, podrijetlom iz Bosne i Hercegovine, oženjen je i otac dvoje djece.

Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, smjer Financije, potom magistrirao na Poslijediplomskom studiju Operacijska istraživanja s magistarskim radom "Analiza tijekova kapitala u tranzicijske zemlje kroz utjecaj na investicije" te doktorirao s disertacijom "Utjecaj izravnih inozemnih ulaganja na produktivnost hrvatskih poduzeća". Izobrazbu je usavršavao i u inozemstvu, i to na Harvardu.

Prva profesionalna iskustva vezana su uz znanost i akademsko područje. Kao jedan od najboljih studenata, zaposlen je na Ekonomskom institutu u Zagrebu, gdje je sudjelovao u brojnim znanstvenim i komercijalnim projektima. Na poziv tadašnjeg ministra financija, 2006. godine postao je pomoćnik ministra za makroekonomske analize i planiranje. Glavna mu je odgovornost bila donošenje makroekonomskih predviđanja te rad na državnom proračunu. Bio je uključen i u izravnu suradnju s Europskom komisijom na području ekonomskog dijaloga te je 2008. godine promaknut na mjesto državnog tajnika. Uz novu dužnost išle su i dodatne odgovornosti kao što je cjelokupni državni proračun, financijski sustav i suradnja s međunarodnim financijskim institucijama (IMF/WB, IADB, EBRD, EIB, CEB).

Također, bio je voditelj radne skupine za 33. poglavlje - Proračunske i financijske odredbe (posljednje zatvoreno poglavlje u procesu pregovora s Europskom unijom), kao i član nekoliko radnih skupina. Godine 2012. prešao je u privatni sektor, u najveću privatnu kompaniju u regiji - Agrokor d.d. - na mjesto izvršnog direktora za strategiju i tržišta kapitala.

Povremeni je predavač na Zagrebačkoj školi ekonomije i menadžmenta i na "International Graduate Business School" u Zagrebu. Objavio je nekoliko istraživačkih i tehničkih znanstvenih radova, od kojih su najpoznatiji vezani uz regionalizaciju RH. Od siječnja 2016. godine Zdravko Marić ministar je financija RH.

Mira Radielović Ricardel,
političarka u
SAD-u

U užem krugu suradnika novoizabranog predsjednika SAD-a Donalda Trumpa našla se i Hrvatica podrijetlom iz Bosne i Hercegovine Mira Radielović Ricardel.

Potječe iz srednjovjekovne fojničke plemićke obitelji, o čemu svjedoči i njihov grb koji se nalazi u samostanu u Fojnici. Njezin otac Petar, rodom iz Breze u BiH, nakon Bleiburga 1954. godine emigrirao je iz bivše Jugoslavije u Njemačku. Dvije godine živio je u Heidelbergu, gdje je upoznao svoju buduću suprugu Brigittu Heinrich. Oboje su 1956. otišli u SAD. Ondje su se vjenčali i nastanili u Pasadeni, u Kaliforniji, gdje su dobili dvoje djece, kćer Miru i sina Marka. Petar Radielović bio je ugledni član hrvatske iseljeničke zajednice. Preminuo je u Los Angelesu 2005. godine, a tim je povodom Anto Čuvalo zapisao: "Njegova duboka ljubav za zemlju svojih pradjedova bila je i odraz te povijesne svijesti na koju je bio tako ponosan".

Mira Radielović Ricardel odgojena je u kući u kojoj se govori hrvatski jezik, a redovito je pohađala vjeronauk u tamošnjoj katoličkoj župi. Njezina politička karijera započela je još sredinom devedesetih godina prošloga stoljeća, kad je bila savjetnica za vanjsku i obrambenu politiku vode republikanske većine u Senatu. Boba Dolea. Intenzivno je bila uključena i u savjetovanje vezano uz raspad bivše Jugoslavije te uz pronalaženje rješenja ratnog sukoba koji je potom eskalirao. Čvrsto je zastupala stav da je srpska agresija glavni uzrok izbijanja rata. Mira Radielović Ricardel bila je pomoćnica ministra obrane Donalda Rumsfelda, kao i potpredsjednica ogranka tvrtke Boeing koja proizvodi vojne zrakoplove i naoružanje. Također, bila je angažirana na projektima vezanim uz Europu, NATO i razvoj nuklearnog programa, a članica je i Vijeća za međunarodne odnose. Ima nekoliko diploma sa Sveučilišta Georgetown te diploma iz diplomacije sa Sveučilišta Tufts, a doktorirala je na Poslovnoj školi The Fletcher. Ministarstvo obrane dodijelilo joj je 2005. godine medalju za izniman doprinos u radu. Mira Radielović Ricardel nedavno se pridružila Trumpovu tranzicijskom timu za obranu i nacionalnu sigurnost.

Toni Kolak,
ravnatelj KB-a
Dubrava

Rođen je 5. studenoga 1960. u Dobrićima pokraj Tomislavgrada, u Bosni i Hercegovini, oženjen je i otac četiriju kćeri i jednog sina.

Osnovnu i srednju školu završio je u Zagrebu, maturirao je u Klasičnoj gimnaziji te diplomirao na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Magistrirao je na temu "Funkcionalne i citološke promjene u slezeni nosioca tumora nakon primjene ciklofosfamida" te potom položio specijalistički ispit iz Opće kirurgije.

Član je HDZ-a od 1990., a na prvim demokratskim izborima izabran je za vijećnika za SO Sesvete. Član je I. dobrovoljačkog odreda Sesvete te sudjeluje u akcijama za blokiranje i zauzimanje skladišta oružja Zagrebačkog korpusa u Sesvetama. Jedan je od osnivača Glavnog sanitetskog stožera RH i član mobilnih kirurških ekipa te tijekom 1991. boravi na pokupskom i pakračkom ratištu do potpisivanja mirovnog sporazuma. U ožujku 1992. vodi dragovoljačku kiruršku ekipu liječnika rođenih u BiH s ciljem priprema za obranu BiH te osniva Sanitetski stožer Hrvatske zajednice Herceg-Bosna. Sa svojom ekipom osniva ratne bolnice Tomislavgrad, Livno, Grude, Rama, Uskoplje, Bugojno, Novi Travnik, Nova Bila, Fojnica, Čajdraš (Zenica), Žepče i Kiseljak. Godine 1993. imenovan je zapovjednikom Službe za zbrinjavanje ranjenih pripadnika HVO-a (svih pet postroja ratnog zdravstva).

Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman promovirao ga je u čin djelatnog pukovnika HV-a te je u svojem prvom obraćanju državi i naciji među značajnim osobama spomenuo i dr. Kolaka. Odlikovan je za junački čin u ratu odlikovanjem Zrinski i Spomenicom domovinske zahvalnosti, za doprinos u razvoju zdravstva Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske, kao i medaljama Bljesak, Oluja i Ljeto 95. te Zlatnom plaketom UHLLDR-a, a za humanost u ratu odličjem "Silver Plate" Međunarodnog crvenog križa.

Nakon rata posvećuje se struci, a usavršavanje iz područja kirurgije jetre provodio je u Ljubljani, Londonu i Parizu. U lipnju 2002. obranio je doktorsku disertaciju pod naslovom "IGF 2 u karcinoma želuca" na Medicinskom fakultetu u Zagrebu te je izabran u zvanje docenta na medicinskim fakultetima u Osijeku i Mostaru. U idućim godinama nastavlja s edukacijom u inozemstvu. Objavio je 78 znanstvenih i stručnih radova. Dr. sc. Toni Kolak, doc., dr. med. ravnatelj je KB-a Dubrava u Zagrebu i predsjednik Udruge hrvatskih ratnih liječnika.

Prilika za Odžak je tu, on ponovno postaje kapija BiH. Odžak će kao i mnogo puta kroz povijest opstati, samo je pitanje čemu služi novi most: za povratak ili odlazak...

ODŽAK

ŽIVJETI ZA SUTRA ILI OSTATI U PROŠLOSTI

Ivo GRGIĆ

Malo bi se znalo o Odžaku da se ne dogodiše dva rata. I jedan i drugi za područje Odžaka bili su pogrom puka te materijalnih dobara, osobnih i zajedničkih. Iza prvog pogroma, nakon II. svj. rata kad crna marama i manjak muških na polju nikoga nisu mogli iznenaditi i šutjelo se, ovo područje ponovno oživi, ponovno se začu pjesma "Nas je naša porodila majka, malo selo iz Podvučjaka".

Nakon rata devedesetih godina prošlog stoljeća, područje se isprazni, nema ni muških ni ženskih i sve je manje djece, jedino se šire lokalna groblja. Pjesma svakodnevna, uz violinu i šargiju, čuje se jedino za blagoslov, Veliku Gospu i još pokoji blagdan. Ipak, kao kroz maglu nazire se "nešto", nazire se prilika koju bi se trebalo i moralo iskoristiti, prilika koja se nudi izgradnjom mosta preko Save na pravcu Koridor Vc. A tko zna, možda i ne!

VRATA BOSNE I HERCEGOVINE

Općina Odžak nalazi se u trokutu rijeka Save i Bosne te obronaka gore Vučjaka. Sam grad slijednik je starog srednjovjekovnog Doborgrada te je povijest cijelog područja općine obilježena pogromima svih vrsta. Gestrateški položaj Odžaka, koji je vrata Bosne i Hercegovine i koji se nalazi na dvije važne rijeke, povijesno su odredila događanja na ovom području. Već u doba Rimljana dolazi do ratova kad su Rimljani potisnuli ilirsko pleme Breuci, koje je tada živjelo na odžačkom području. Bila je to borba za iznimno važan putni pravac iz Slavonije prema Soli (Tuzla). Ipak, Odžak se prvi put spominje u povijesnim zapisima iz 1593. godine kao manje naselje i utvrda na rimskim ostacima, koje je Miralem-begu dodijeljeno kao odžak (posjed) i on tu izgradi malu utvrdu. Sve je to potrajalo do 1716. godine, kad je Austrija navijestila rat Turskoj. Nekoliko neuspješnih pokušaja osvajanja ovog dijela Posavine okončano je potpisivanjem Beogradskog mira 1739. i uspostavljanjem granice na rijeci Savi te Odžak ostade i dalje pod turskom vlašću. U idućih stotinu godina nije bilo bitaka u i oko Odžaka (<http://www.posavski-vremeplov.com/zapisi-o-zemlji/od%C5%BEak-bijeli-posavski-grad>). Zlo koje proizvede

Izgled budućeg mosta u Svilaju

gestrateška važnost Odžaka zadesi ga poglavito nakon okončanja II. svjetskog rata.

USPON UNATOČ EMIGRACIJI I BILJEGU KRIVICE

U II. svj. ratu Odžak nije imao značajniju ulogu, manji je broj mladića sudjelovao na bojištima daleko od kuće. Kraj rata, slijedom nesretnih okolnosti, doveo je do stradanja biblijskih razmjera, kad je posebno stradalo civilno, i to hrvatsko pučanstvo. Osveta osloboditelja bila je strašna. Više od trećine pučanstva je pobijeno, a biljeg krivice područje nosi sve do današnjih dana.

Tako nakon II. svjetskog rata Odžak postade administrativno-upravno sjedište općine Odžak, koja je teritorijalno pripadala višim administrativno-upravnim cjelinama (Derventa, Modriča i Doboj). Na području Odžaka bilo je trinaest općinskih naselja, prorijeđeno po nastambama i osiromašeno dušama. Početkom 70-ih godina prošlog stoljeća, odžačka općina doživljava intenzivni privredni i društveni razvoj koji vrhunac dostiže devedesetih godina prošlog stoljeća. Iako je tada ovo bilo emigrantsko područje s mnoštvom žitelja ponajprije u europskim zemljama, mnogobrojnost obitelji bila je potpora svestranom razvitku općine.

U primarnoj djelatnosti poljoprivreda doživljava značajan uzlet, pri čemu je državni sektor putem kooperacije potaknuo razvitak obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Razvija se biljna proizvodnja, stočarstvo, prerada... U sekundarnom sektoru Odžak postaje prepoznatljiv po elektro, metalnoj i tekstilnoj te obućarskoj industriji, gdje zaposlenje pronalaze i osobe izvan granica općine. Na temelju industrije i za njezine potrebe razvija se i srednjoškolsko obrazovanje, gdje se školuju nadaleko poznati elektrotehničari i elekromonteri, kao i druge struke. Turizam, posebno lovni, atraktivna je djelatnost koja prati i razvitak ugostiteljstva. Područje Odžaka i u sportskom životu bivše države zauzima istaknuto mjesto. Posebno je razvijen momčadski sport, a odbojka je prisutna u svakom dijelu općine i postaje način življenja

Crkva Glavosjeka svetog Ivana Krstitelja u Odžaku, izgrađena na mjestu nestale crkve u ovom ratu

lokalnog stanovništva. Tu je i nogomet, košarka, pojedinačni sportovi sl. U to se doba i kapital emigracije počinje transferirati u ekonomske tijekom općine, no ubrzo započe novi rat.

ODŽAK – JUČER, DANAS, SUTRA

Rat u Bosni i Hercegovini nije zaobišao ni područje Odžaka. Rat na području Odžaka počeo je 21. travnja 1992. godine i skupa s ostalim dijelom Posavine područje je u konačnici bilo i okupirano. Prema Daytonskom mirovnom sporazumu iz 1995. godine, Odžak je stavljen pod upravu Federacije Bosne i Hercegovine, a dotadašnja odžačka naseljena mjesta Gnonica, Jošava i Srnava te dijelovi naseljenih mjesta Odžak, Potočani i Vrbovac ušli su u sastav Republike Srpske. Naseljeno mjesto Prud koje je do rata u BiH bilo u sastavu općine Bosanski Šamac, pripalo je općini Odžak, kao i mjesto Brusnica Mala, koja je ranije bila sastavni dio općine Bosanski Brod. Ukupno je stradalo oko 300 osoba, a privredna, stambena i druga infrastruktura u potpunosti su uništeni. Najveći dio stradalih ponovno su bili civili, za što nitko nije odgovarao. Posebno se pobrinulo da se izbriše kulturni identitet Hrvata te su stradale i sve crkve s tog područja.

Na području općine 1991. godine živjelo je 30 651 stanovnik, dok ih je danas oko 20 000 i zbog toga je općina Odžak među općinama s najnižom gustoćom naseljenosti u BiH. Stopa starenja u općini Odžak iznosi 150 %, što je više nego dvostruko od prosječnog indeksa starenja u FBiH (71,5 %) i BiH (86,4 %). Malo je obnovljenih proizvodnih pogona, područje je i dalje emigrantsko, a predratni polet ustuknuo je pred malodušnošću onih koji su ostali. U promišljanju budućnosti

Selska cesta 50, Zagreb, HRVATSKA
tel: 00 385 1 364-03-22
fax: 00 385 1 366-49-83
www.trafficon.hr
e-mail: trafficon@trafficon.hr

Titova bb, Odžak, BiH
tel: 00 387 31 76 34 96
fax: 00 387 31 71 11 65
www.trafficon.hr
e-mail: m.zratic@trafficon.hr

ovog područja dobro će nam poslužiti dokument "Strategija integriranog lokalnog razvoja općine Odžak 2011-2020." U kvalitetnoj analizi stanja daje se SWOT analiza, odnosno analiza osnovnih snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji s kojima se suočava razvitak Odžaka. Kao snage područja navodi se sljedeće: povoljan zemljopisni položaj; raspoloživi prirodni resursi i poljoprivredno tlo, izvori pitke vode te pijesak i šljunak; relativno povoljni klimatski uvjeti za proizvodnju određenih poljoprivrednih proizvoda; iskustvo, znanje i ljudi u dijaspori te relativna neočišćenost životnog prostora.

Mnogo je više slabosti od koji su najbitniji: loša demografska slika i negativni trendovi koji se nastavljaju; i dalje prisutna emigracija, poglavito mladog dijela pučanstva; loša obrazovna struktura pučanstva; atomizirana poljoprivredna struktura sa sve više zapuštenog poljoprivrednog zemljišta; loša poljoprivredna infrastruktura, proizvodna i tržišna; visoka stopa nezaposlenosti; mala povezanost obrazovnog sustava i gospodarstva; nepripremljenost za EU-ove fondove kao i bezidejnost u privlačenju kapitala dijaspore te problem vodoopskrbe, zbrinjavanja otpada i općenito čuvanja krajobraza. Nasuprot svemu, postoje i značajne prilike koje bi trebalo iskoristiti da se sačuva ovaj prostor: poticaj odnosno prilika koja se javlja izgradnjom mosta u Svilaju na Koridoru Vc; uključenje i proširenje poduzetničkih zona koje postaju atraktivne jer se radi o "vratima BiH i Europske unije"; zbog gore navedenog, stimulativnim mjerama prvo zadržati a zatim privući mlade školovane osobe da ostanu i dođu na područje općine; što više koristiti blagodati prekogranične suradnje koju potiče i EU i brojnost dijaspore bogate iskustvom, znanjem te kapitalom.

Međutim, pred razvitkom su općine i značajne prijetnje od kojih su najznačajnije: ulazak Hrvatske u EU doveo je do stvaranje tvrde granice za proizvode područja; neodgovarajući položaj općine u promišljanju ukupnog ekonomskog i političkog razvoja države; loše političko ozračje koje ne pogoduje priljevu kapitala i ljudi i opasnost od poplava te drugo onečišćenje prostora. Na kraju, prilika za Odžak je tu, on ponovno postaje *kapija* BiH. Odžak će kao i mnogo puta kroz povijest opstati, samo je pitanje čemu služi novi most: za povratak ili odlazak. Jer velika je opasnost da se uskoro ne začuje pjesma "Nas je naša....", a da najposjećenija mjesta budu groblja za Dan mrtvih. Da se to ne dogodi, pobrinimo se svi, a posebno oni koji su dole. Mora se živjeti za sutra, jer danas je ubrzo prošlost...

Fra Grga Vilić, franjevac i narodni tribun, rodom iz Jošave u općini Odžak

ancona
G R U P A

Opremanje hotela

Industrijska zona bb | Đakovo | Hrvatska
info@ancona-grupa.hr | www.ancona-grupa.hr

Sheraton

Ruža JANJIŠ, pobjednica pjevačkog showa The Voice

NAJLJEPŠI GLAS HRVATSKE

NAŠE

Marija TROGRLIĆ, Tonči VISKOVIĆ, snimio: Dario NJAVRO, HRT

”Ja sam vrlo otvorena i nisam tako konzervativna da bih se držala nekih načela koja nemaju smisla, ali volim svoju tradicionalnu glazbu i plesove, volim kad se njeguje kulturna baština, volim svoje podrijetlo, svoju obitelj (...), a činjenicu da sam iz Odžaka ne mogu, ni ne želim promijeniti,” rekla je Ruža te uz smijeh priznala: ”Bosna je uvijek prisutna, kad god progovorim, izlazi iz mene...”

Pobjednica ste druge sezone popularnog pjevačkog showa The Voice – Najljepši glas Hrvatske. Kako danas, s određenim odmakom, gledate na to?

Jednako kao i u finalu, i dalje mi je The Voice predivna, zabavna, glazbena avantura iz koje sam izišla s brojnim prijateljstvima, podrškom HRT-a i svog tima Indira, kao i ostalih mentora i njihovih timova, te s ugovorom s Universal musicom. To je nezaboravno iskustvo, kako je nastajao cijeli show, kako je sve raslo i gradilo se iz emisije u emisiju... I dalje me sve vezano za The Voice čini neizmjereno sretnom i prijava na The Voice mi je jedan od boljih poteza u životu.

Prepoznaju li vas i danas na ulici i kako ljudi reagiraju?

Pokoji čovjek me prepozna na ulici, čestita, zaželi mi sreću, malo se ispričamo, napravimo selfi i to je to. U svakodnevnom životu ništa posebno, i dalje moram prati suđe, peglati, čistiti (smijeh), i dalje moram raditi da bih imala pjesmu, ali promijenilo se to što više nisam sama nego imam cijeli tim koji mi pomaže da Ruža bude Ruža.

Uz izvrsne nastupe, koji su vam u konačnici i donijeli pobjedu, obilježila vas je izjava koja će vas sasvim sigurno pratiti kroz život: ”Ne mogu reći da sam iz Berlina, kad sam iz Odžaka!”

Koliko vas je podrijetlo oblikovalo?

Ja sam vrlo otvorena i nisam tako konzervativna da bih se držala nekih načela koja nemaju smisla, ali volim svoju tradicionalnu glazbu i plesove, volim kad se njeguje kulturna baština, volim svoje podrijetlo, svoju obitelj. No, moram priznati da me moje odrastanje u Bosni, Sloveniji, na Kvarneru, pa opet Bosni i zatim u Slavoniji, oblikovalo u otvorenu, tolerantnu osobu koja voli sve dobre ljude i uživa u svakom lijepom trenutku, a činjenicu da sam iz Odžaka ne mogu, ni ne želim promijeniti.

GORERUŽA

“Prijava na The Voice mi je jedan od boljih poteza u životu”, izjavila je Ruža Janjiš

Studirate li još u Osijeku te kako uspijevate uskladiti studentske i glazbene obveze?

Ne studiram već duže, jer sam se počela baviti isključivo glazbom još dvije godine prije The Voicea, tako da zasad sve uspijevam organizirati. Nisam više u Osijeku, živim na relaciji Klenovica – Austrija- Zagreb, a ozbiljno razmišljam o preseljenju u Zagreb.

Što vas je uopće potaknulo na bavljenje glazbom?

Već sam i u showu govorila da glazbu oduvijek osjećam kao dio sebe i da ona jednostavno izlazi iz mene, tako da to dođe kao prirodan proces, ispjevati se, zapisati pjesme...

”Svi mogu biti pjevači, ali tek kad ogolite dušu pred publikom postajete umjetnik i sredstvo komunikacije pjesme i slušatelja“, spoznala je Ruža i prije The Voicea

U kojoj je mjeri zaslužan talent, a u kojoj mjeri predani rad za glazbeni uspjeh? Koliko uopće vremena posvećujete pjevanju?

Svakodnevno sat-dva posvećujem pjevanju, a zatim još pjesmama, snimanjima, probama, gažama i još puno sati na dogovore i pregovore kako bih uopće imala pjesme, gostovanja, nastupe i uskoro svoj cijeli bend i tehniku. Još puno toga moram posložiti i zato puno moram i raditi ako želim da sve profunkcionira.

Koju vrstu glazbe inače slušate? Imate li u glazbenom svijetu kakav uzor ili inspiraciju?

Za mene postoje dvije vrste glazbe - ona koja mi se sviđa i druga, koja mi se ne sviđa. I u prvoj skupini su sve vrste glazbe, kao i u drugoj. Rock-glazbu najviše volim, a kao nekakvu inspiraciju gledam umjetnike koji su rock približili široj publici tako što su zadržali snagu i energiju rocka i pomiješali ga s malo melodije, romantičnog teksta, jakih poruka, ponekad tradicionalnim ritmovima ili instrumentima i slično. Voljela bih takvim putem ići. Pink, U2, Tina Turner, Cher, Bon Jovi, Bijelo Dugme... Ma, previše ih je! (smijeh)

Jednom ste spomenuli da kad pjevate uvijek razmišljate o nekome. Znači li to da su emocije uvijek prisutne?

Uvijek, uvijek... Svi mogu biti pjevači, ali tek kada ogolite dušu pred publikom postajete umjetnik i sredstvo komunikacije pjesme i slušatelja.

Nedavno ste objavili prvi singl "Neke dane". Kakav je uspjeh polučila pjesma? Možemo li očekivati i album uskoro?

Singl "Neke dane" ostvario je veliki uspjeh, ipak je to tek početak i nadam da će drugi singl biti još bolji, kao i ja sama. Album

se sprema, ali nismo iznosili nikakav datum kad će sve biti gotovo, odlučili smo raditi singl po singl pa kad osjetimo priliku za izbacivanjem albuma tako će i biti. Trudim se biti sve bolja, inovativnija, pustiti svoj veseli i "otkačeni" karakter da osvaja one koji to vole, tako da očekujem puno od sebe, jer puno radim i puno za to dajem.

The Voice vam je donio puno sreće i zabave. Koliko vam je pobjeda u showu pomogla u afirmaciji? Nastupate li igdje, s bendom ili solo?

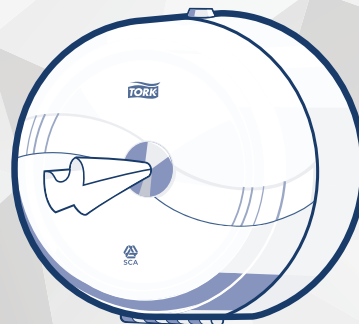
Pobjeda mi je pomogla otići stepenicu dalje. Nastupala sam i prije, sama i s bendom, kao i poslije The Voicea, samo što su sad druge okolnosti i razna gostovanja, koja mi je omogućilo sudjelovanje u showu.

Kakvi su planovi za budućnost? Ima li Bosne u njima? Ili je ona uvijek prisutna...

Bosna je uvijek prisutna, kad god progovorim, izlazi iz mene (smijeh). Ako mislite na povratak u Bosnu, o tome ne razmišljam jer se ne vidim tamo. Volim doći, gostovati, zapjevati, popričati s ljudima dolje, ali zasad ne razumijem politiku i ne vidim napredak Bosne, što je žalosno.

Što možete poručiti mladima, koji također priželjkuju ostvarenje svojih snova?

Red, rad i disciplina te čvrsta vjera i ljubav za ono što se radi, i uspjeh je zagarantiran. Budite strpljivi i radite na ostvarenju svojih snova, bez puno priče, molim vas. I budite uporni, to je jako važno. Kažem vam, nije nemoguće; moguće je, samo ako ste uporni i strpljivi. Voli vas sve vaša Ruža i vjerujem u vas!

U Europapieru možete opremiti svoj ured u potpunosti!

U ponudi imamo:

TOALETNI PROGRAM

KEMIJA ZA PROFESIONALNO ČIŠĆENJE

UREDSKI PAPIRI

USLUGA PRIKUPLJANJA OTPADNOG PAPIRA

SUSTAVI I MATERIJALI ZA PREZENTACIJU

Europapier Adria d.o.o. • 10 360 Sesvete • Slavonska Avenija 65
51 216 Viškovo • Marinići 181 • 31 000 Osijek • Dubrovačka 13 • 21 000 Split Stinice 12
T: +385 1 - 2050 - 333 • office@europapier.hr • www.europapier.hr

Gradsko kazalište mladih Vitez tri godine zaredom nastupa u Studentskom domu "Stjepan Radić" u Zagrebu, a 2015. godine izveli su predstavu Šmizle...

...i oduševili brojnu publiku te ujedno pomogli Forumu mladih u prikupljanju sredstava za humanitarnu akciju Mladi mladima

Pakiranje paketića u Zagrebu

BOŽIĆNA HUMANITARNA

Božićna akcija Mladi mladima jedna je od najuspješnijih humanitarnih akcija koju već devetu godinu zaredom provodi Forum mladih uz pomoć Kluba žena, a u akciju se uključilo i Gradsko kazalište mladih Vitez

MLADI

Filip BIŠKIĆ

Forum mladih Udruge Prsten najveću pažnju pridaje humanitarnom djelovanju. Mladi članovi Udruge imaju priliku na praktičan način pomoći svojem rodnom kraju i volonterski djelovati te ujedno prikupljati neprocjenjiva životna iskustva. Božićna akcija Mladi mladima jedna je od najuspješnijih humanitarnih akcija koju već devetu godinu zaredom provodi Forum mladih uz pomoć Kluba žena.

Božićni duh, vrijeme darivanja te volja i snaga mladih članova Udruge izvršna su formula za uspješnu organizaciju akcije. Osmjesi na licima djece i zahvalnost najveći su dar za rad i odricanje članova Forumu mladih koji se svesrdno trude svake godine iznova obogatiti akciju i povećati broj darova kako bi razveselili što više djece, pogotovo nezbrinute i djece s poteškoćama u razvoju. U tome im uvelike pomaže i Gradsko kazalište mladih iz Viteza, koji treću godinu zaredom izvode predstave u Studentskom domu "Stjepan Radić" u Zagrebu,

a sav prihod od ulaznica namijenjen je humanitarnoj akciji. I uoči Božića 2015. skupina članova Forumu mladih UBH Prsten, predvođena Filipom Biškićem, posjetila je Centar za edukaciju i rehabilitaciju "Kuća nade" u Odžaku i Obiteljski centar "Sveti Rafael" u Vitezu te Udruhu roditelja djece i osoba s posebnim potrebama iz Orašja, kao i Stadlerovu kuću "Egipat" - Dom za nezbrinutu djecu u Sarajevu, u sklopu kojega djeluje i dječji vrtić. "Udruga Prsten i mi iz Forumu mladih uvijek nastojimo u prvi plan svojeg rada staviti djelovanje i pomoć onima kojima je to i najpotrebnije. Stoga nam je velika čast i zadovoljstvo što smo mogli biti, i ovaj put, posrednici dobrih ljudi, bosanskih Hrvata u Zagrebu i drugim hrvatskim gradovima, koji su spremno i konkretno podržali ovu našu akciju," kazao je u Vitezu predsjednik (tada zamjenik) Forumu mladih Filip Biškić. Akcija se nastavlja te iz godine u godinu širi, prerastajući polako ali sigurno u tradiciju, na ponos Udruge Prsten i na radost darivane djece.

CELL 4

PHOTO REEL 4A

CELL 5

PHOTO REEL 5A

CELL 1

PHOTO REEL 1

CELL 4

4A

CELL 5

5A

CELL 1

1

Mladi su razveselili i djecu u Domaljevcu...

...kao i u Orašju...

...te u Odžaku

AKCIJA FORUMA MLADIH MLADIMA 2015.

Božićni duh, vrijeme darivanja te volja i snaga mladih članova Udruge izvrsna su formula za uspješnu organizaciju akcije, a osmjesi na licima djece i zahvalnost najveći su im dar

CELL 5

PHOTO REEL 5

CELL 3

3A

CELL 4

4A

CELL 5

5

Članice i članovi Foruma mladih s djecom u Sarajevu

Jedna od osnovnih demonstracija našeg prirodnog nagona za stvaranjem veze s drugima jest želja za davanjem. Umjesto dominacije, naš je osnovni poriv da ponudimo pomoć drugom ljudskom biću, čak i na našu štetu. Udruga Prsten izvrstan je okvir za djelovanje gdje možemo rasti i razvijati se pomažući drugima. U Prstenu nema gubitnika, svi dobivaju - i oni kojima se daruje, kao i oni koji daruju

PRSTEN

dr. sc.
Vjekoslav JELEČ,
dr. med., specijalist
neurokirurg

PRILIKA DA RASTEMO PODIŽUĆI DRUGE

Osim što je neprofitna i nepolitička te kulturna, Udruga Prsten je i humanitarna, odnosno u njezinu je radu i djelovanju zastupljen i taj aspekt, i to u velikoj mjeri. Što je to što ljude okupljene u toj i sličnim udrugama navodi na takav angažman? Kakva je to potreba pomagati drugima, usrećiti nekoga? Gdje su korijeni takve aktivnosti? Što to motivira ljude da se povezuju kako bi pomogli drugima, nastoje ih usrećiti, a vrlo često i žrtvuju te ponekad i svoj život izlože opasnosti i pogibelji da bi spašavali druge? Zašto to ljudi čine?

JESMO LI ROĐENI SEBIČNI?

U svim pričama o čovječanstvu i velikom dijelu teorija stoji da bismo se bez obuzdavajućeg utjecaja religije ili društvenog ugovora ponašali u skladu s našom najdubljom prirodom - hladnokrvno i isključivo u cilju samoodržanja. "Pokušajmo ljude učiti velikodušnosti i altruizmu," piše Richard Dawkins, "jer smo rođeni sebični".

Evolucijski biolozi poput Roberta Triversa sa Sveučilišta Rutgers vjeruju da se radi o nekakvoj nervnoj pogrešci. "Naš mozak zakaže kad se suoči sa situacijom na koju

evolucijom nismo razvili odgovor," ističe Trivers.

Slučajevi altruizma pogubni su za klasična shvaćanja o preživljavanju najsposobniji. Zbog toga znanstvenici na sve načine pokušavaju *ugurati* altruizam u trenutačnu biološku teoriju tako što nesebičnost kod životinja i ljudi reduciraju na genetski imperativ: činovi vlastitog žrtvovanja javljaju se samo zbog genetskog favoriziranja. Dawkinsova teorija "sebičnog gena" tvrdi da su životinje, uključujući i ljude, samo "robotski strojevi za preživljavanje" oblikovani očajničkom potrebom njihovih gena da prežive. Taj primarni nagon, razmnožavanje pod svaku cijenu, u konačnici je odgovoran za ljudsku osobinu egocentričnosti. "Ta sebičnost gena", tvrdi Dawkins, "obično dovodi do sebičnosti u individualnom ponašanju."

Da se Dawkins prilično *preračunao*, naravno i pogriješio, pokazuje velik broj iznimki od tog pravila. Da je teorija na klimavim nogama shvatili su davno (još za Darwinova života) ruski znanstvenici. Biolozi poput Pjotra Aleksejeviča Kropotkina formulirali su alternativnu teoriju zvanu "uzajamna pomoć", koja tvrdi da su glavni motivi udruživanja i međusobne pomoći zbog neprijateljskih elemenata okoliša. Prirodna selekcija daje prednost suradnji, a ne konkurenciji, ustvrdio je Kropotkin u svojoj knjizi "Uzajamna pomoć". Životinje svih vrsta čine enorman broj djela za koje ne postoji nikakav drugi razlog osim da pomognu manje sretnim ili da održe kooperativnu društvenu koheziju. Životinje često stvaraju partnerstva s drugim životinjama s kojima nisu u srodstvu pa se, primjerice, jazavci i kojoti često udružuju kako bi lovili zajedno. Životinje unutar iste grupe stvaraju sustave u kojima uspješniji lovac pomaže onom manje sretnom. Sličan su primjer i vampirski šišmiši koji sišu krv stoke i rutinski povraćaju krv kako bi nahranili manje uspješne šišmiše iz svoje skupine. Mnoge vrste životinja koriste zajedničke sustave uzbunjivanja i informiranja kako bi obavijestili i informirali u vezi s hranom i opasnošću, čak i kad ih to same izlaže opasnostima. Majmuni verveti koriste povike da upozore druge majmune čak i kad povećavaju mogućnost da budu ozlijeđeni i sl.

Iako su ljudima velikodušnost i nesebičnost urođene osobine, važan je i pogled na svijet koji se usađuje odgojem i koji uvelike utječe na to hoćemo li te kvalitete pokazivati ili ne. Altruizam se još više prirodno razvija u dobro prilagođenom odrastanju, uz puno ljubavi i u čvrsto povezanoj zajednici.

Ekstremni su primjeri altruizma i kad jedinke usvoje mladunče druge životinje s kojom nisu u srodstvu. Postoje slučajevi da jedinke jedne vrste usvoje mladunce druge vrste. Oni koji Univerzum shvaćaju kao Dawkins reći će da je altruizam nemoguć između životinja koje nisu u bliskom srodstvu jer je u suprotnosti s preživljavanjem. No, da nije u pravu svjedoči i nedavna njemačko-američka studija u rezervatu u Kimbali s čimpanzama, gdje su proučeni cijeli društveni odnosi kolonije čimpanza i gdje je suradnja funkcionirala neovisno o razini srodstva odnosno geni nisu imali nikakvu ulogu. Studije na štakorima i majmunima pokazuju da će jedinke koje nisu genetski srodne niti su seksualni partneri gladovati danima kako bi poštedjeli druge jedinke od bola i elektrošokova.

ALTRUIZAM JE NAŠE PRIRODNO STANJE

Jedna od osnovnih demonstracija našeg prirodnog nagona za stvaranjem veze s drugima jest želja za davanjem. Umjesto dominacije, naš je osnovni poriv da ponudimo pomoć drugom ljudskom biću, čak i na našu štetu. Davanje drugima – želja za empatijom, suosjećanjem i altruističnim pomaganjem drugima nije iznimka od pravila, nego naše prirodno stanje postojanja. Naš poriv da se međusobno povezujemo razvio se u automatsku želju da pomažemo drugima, čak i na našu štetu. Altruizam je naše prirodno stanje. Sebičnost je ta koja je kulturno uvjetovana i znak je patologije.

Felix Varneken s instituta Max Planck za evolucijsku je antropologiju na malim čimpanzama i ljudskim bebama od 18 mjeseci, na posebno osmišljenom eksperimentu, pokazao da je empatija urođeno stanje. U gotovo 90 % slučajeva djelovanje bi ispitanika bilo "pomaganje", iako nije bilo nikakve koristi za tog ispitanika. Ovaj je eksperiment značajniji jer su čimpanze naglašeno agresivna i dominirajuća vrsta.

Dvojica psihologa s Princetona pokazala su da se aktiviraju isti neuronski krugovi "suosjećajnosti" kad pomislimo na vlastitu djecu i kad se uočavaju ozljede nanesene drugima. Sklopovi koje posjedujemo za brigu o vlastitoj djeci aktiviraju se i kod patnje drugih osoba. Briga za druge, čak i za strance, automatska je i temeljni dio naše biologije. Želja da pomažemo toliko je nužna da je doživljavamo kao jednu od naših najugodnijih aktivnosti. Tim neuroznanstvenika iz Rija de Jeneira otkrio je da primanje i davanje velike količine novca u dobrotvorne svrhe aktiviraju isti primitivni dio mozga (tzv. mezolimbicni put nagrade) koji se aktivira kod jela i seksa. I primiti i dati nešto vrlo je ugodno, ali jedan drugi dio mozga - subgenualni dio korteksa i septalna regija koja upravlja povezivanjem i društvenim odnosima - također se aktivira

kad dajemo u dobrotvorne svrhe. Dakle, altruizam nije društveno induciran, već je naša urođena potreba kao jedenje i seks.

Dacher Keltner s Kalifornijskog sveučilišta Berkly dokazao je da ljubaznost i suosjećajna djela djeluju na autonomni živčani sustav, opuštaju ga, usporavaju rad srca, stvara se hormon oxitocin, "hormon ljubavi" koji imaju dojilje. Dokazao je da je davanje ne samo ugodno, nego da poboljšava zdravlje i produžuje život Studija iz 1930. godine (Arlie Block) - multidisciplinarno izvođena na najboljim i najpametnijim pojedincima, koja je otpočela na Harvardu na skupini od 268 najperspektivnijih i najuspješnijih studenata - pokazala je tijekom mnogo godina nevjerojatne rezultate. Mnogi od onih za koje su smatrali da će biti najperspektivniji poslji su pokazali katastrofalne rezultate i besmislene živote. Slična je studija tzv. Glueckova kohorta koja sadrži suprotnost harvardske kohorte: siromašni dečki iz bostonskog okruženja, koji su praćeni multidisciplinarno 70 godina, pokazali su jednu zajedničku odliku u obje ispitivane grupe: kod uspješnih pojedinaca najvažnije za zdrav, sretan i dug život bilo je da posjeduju altruizam i mogućnost da grade međusobne kvalitetne odnose. Iako su ljudima velikodušnost i nesebičnost urođene osobine, važan je i pogled na svijet koji se usađuje odgojem i koji uvelike utječe na to hoćemo li te kvalitete pokazivati ili ne. Altruizam

Davanje drugima – želja za empatijom, suosjećanjem i altruističnim pomaganjem drugima nije iznimka od pravila, nego naše prirodno stanje postojanja. Naš poriv da se međusobno povezujemo razvio se u automatsku želju da pomažemo drugima, čak i na našu štetu.

se još više prirodno razvija u dobro prilagođenom odrastanju, uz puno ljubavi i u čvrsto povezanoj zajednici.

Olinerove studije pokazuju nekoliko ključnih spoznaja: sposobnost uživanja u tuđi položaj najrazvijenija je kod djece koja su odrasla uz ono što nazivamo "altruistična perspektiva" odnosno jak osjećaj društvenog ugovora. Altruisti njeguju prijateljstvo s ljudima iz raznih skupina.

Altruisti ozbiljno shvaćaju pravilo - čini drugima ono što želiš da se tebi čini. U skladu s našom prirodnom suosjećajnošću postupamo pak onda kad se možemo uskladiti s osjećajima druge osobe, nadići osjećaj vlastitog "bitka" i promatrati stvari iz tuđe perspektive. Batson taj poriv naziva empatija. Pomažemo onda kad smo izgubili naš osjećaj individualnosti i privremeno ulazimo u područje jedinstva.

Udruga Prsten izvrstan je okvir za djelovanje gdje možemo rasti i razvijati se pomažući drugima. U Prstenu nema gubitnika, svi dobivaju - i oni kojima daruje, kao i oni koji daruju. Dođite, pridružite nam se!

Djeca iz Sarajeva vozila su se božićnim tramvajem središtem Zagreba, bila ispred crkve sv. Marka te šetala Gornjim i Donjim gradom

BOŽIĆNA HUMANITARNA

MLADI

Uz pregršt darova koje su dobili s raznih strana tijekom boravka u Zagrebu, vjerujemo kako su djeca u Sarajevo ponijela i lijepe dojmove koji će se s vremenom pretočiti u uspomene, a uvjereni smo da će se naši mladi iz Udruge Prsten i ubuduće založiti kako bi u nekim novim susretima stvarali i nova lijepa sjećanja, kako njima tako i svima onima koji sudjeluju i pomažu ovu hvalevrijednu akciju naših Forumaša

Marija TROGRLIĆ

Forum mladih nastavlja s humanitarnom akcijom Mladi mladima, koju iz godine u godinu provode uoči božićnih blagdana. Do sada su darivali više od 150-oro djece odlazeći u domove diljem Bosne i Hercegovine, a ove su godine organizirali dolazak djece iz Stadlerove kuće "Egipat" - Doma za nezbrinutu djecu iz Sarajeva na advent u Zagreb.

ADVENTSKA ČAROLIJA U ZAGREBU ZA DJECU IZ SARAJEVA

Šesnaestero djece u dobi od 3 do 18 godina, u pratnji četiri časne sestre koje vode dom i dvoje volontera, boravili su u Zagrebu od 9. do 11. prosinca. U hrvatsku prijestolnicu stigli su u petak u večernjim satima, a bili su smješteni u Samostanu sestara Služavki Malog Isusa na Ksaveru. Drugi dan boravka u Zagrebu Forumaši su za goste iz Sarajeva pripremili iznimno bogat program s kojim su počeli već od ranih jutarnjih sati. Tako su tijekom prijepodneva posjetili Tehnički muzej i Zoološki vrt, a nakon ručka uputili su se u središte grada gdje ih je čekala prava adventska čarolija.

Najprije su prošetali Donjim gradom, nakon čega je uslijedila vožnja božićnim tramvajem, a potom i uspinjačom, te ponovno šetnja uz razgledanje i Gornjeg grada.

Adventsku čaroliju u Zagrebu okrunilo je klizanje u atriju Klovićevih dvora, gdje su se članovima Foruma mladih na čelu s predsjednikom Filipom Biškićem pridružile i članice Kluba žena koje su prigodnim paketićima darivale djecu. Zajedno s njima bili su predsjednik Udruge Mijo Marić i glavni tajnik Marjan Biškić, a na poziv Foruma mladih odazvala se i veleposlanica BiH u RH Renata Paškalić. Zadnjeg dana boravka u Zagrebu djeca iz Sarajeva u pratnji časnih sestara i volontera te člana Foruma mladih, koji su bili s njima cijelo vrijeme u ulozi domaćina, posjetili su Kaptol i sudjelovali na misnom slavlju treće adventske nedjelje u zagrebačkoj katedrali, a nakon ručka u ranim poslijepodnevним satima uputili su se natrag u Sarajevo. Uz pregršt darova koje su dobili s raznih strana tijekom boravka u Zagrebu, vjerujemo kako su djeca u Sarajevo ponijela i lijepe dojmove koji će se s vremenom pretočiti u uspomene, a uvjereni smo da će se naši mladi iz Udruge Prsten i ubuduće založiti kako bi u nekim novim susretima stvarali i nova lijepa sjećanja, kako njima tako i svima onima koji sudjeluju i pomažu ovu hvalevrijednu akciju naših Forumaša.

I ove godine akciju su podržali i pomogli glumci iz Gradskog kazališta mladih Vitez, koji su u Studentskom domu "Stjepan Radić" izveli humanitarnu predstavu "Svastike"

CELL 4

PHOTO REEL 4A

CELL 5

PHOTO REEL 5A

CELL 1

PHOTO REEL 1

CELL 4

4A

CELL 5

5A

CELL 1

Adventska čarolija u srcu Zagreba oduševila je male i mlade Sarajlije, a vrhunac je bio klizanje u atriju Klovićevih dvora

AKCIJA FORUMA MLADIH MLADIMA 2016.

OTVORILI SU SVOJA VRATA I SVOJA SRCA

ZOOloški vrt otvorio je svoja vrata i pridružio se akciji Foruma mladih, a djeca su mogla uživati gledajući prekrasne divlje životinje. Sudjelovali su i u kićenju božićnog drvca na Zebrinu trgu u ZOO-u, gdje im se pridružio i ravnatelj ZOO-a Damir Skok. U Tehničkom su muzeju djeca, zahvaljujući Turističkoj zajednici Grada Zagreba i upravi Muzeja, s velikim zanimanjem razgledala Laboratorij Nikole Tesle, gdje im je vodič pokazao Tesline pokuse, a ušli su i u Rudnik te u Planetarij.

Nakon duge šetnje valjalo je nešto i pojesti, a za to su se pobrinuli u Ožujsko pubu Maksi na Borongaju. Djelatnici su male goste darivali i prigodnim paketićima. Prije povratka djeca su s pratnjom osjetila i dašak Sarajeva u restoranu Sofra Green Gold, koji je također otvorio svoja vrata i svoja srca te ugostio mališane, a djelatnici restorana darovali su ih također prigodnim paketićima. Slatkištima ih je razveselio i Djed Božićnjak u božićnom tramvaju. Vrhunac adventske čarolije u Zagrebu, klizanje u Klovićevim dvorima, omogućila im je tvrtka All4events.

CELL 3

PHOTO REEL 3A

CELL 4

PHOTO REEL 4A

CELL 5

PHOTO REEL 5

CELL 3

3A

CELL 4

4A

CELL 5

U Klovićevim dvorima s djecom su se susreli čelnici Udruge Prsten i Kluba žena te veleposlanica BiH u RH Renata Paškalić, a bili su smješteni u Samostanu na Ksaveru

MLADI

Predsjednica Republike na
11. tradicionalnoj večeri Udruge Prsten

”Uvijek sam podržavala i podržavat ću sve vaše aktivnosti, pogotovo rad Zaklade jer su mladi preduvjet našeg razvoja,” poručila je predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović

Marija TROGRLIĆ

SU PREDUVJET NAŠEG RAZVOJA

Oko 400 gostiju i uzvanika okupilo se 3. prosinca u zagrebačkom hotelu Sheraton na XI. večeri članova i prijatelja Udruge bosanskih Hrvata Prsten održanoj pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović i u njezinoj nazočnosti.

POKAZALI STE KOLIKO STE MILOSRDNI

Pozdravljajući okupljene Predsjednica Republike posebno se osvrnula na dobrotorni angažman Udruge Prsten, ističući kako su u aktualnoj Godini milosrđa pokazali koliko su milosrdni i kako veliko srce imaju. ”Uvijek sam podržavala i podržavat ću sve vaše aktivnosti, pogotovo rad Zaklade jer su mladi preduvjet našeg razvoja,” poručila je. Osvrnula se i na aktualno stanje u BiH zaključivši kako je još puno izazova i otvorenih pitanja koja

moramo riješiti. ”Ali ja vam jamčim da će Hrvatska stajati uz vas i podržavati euroatlantski put BiH, ali i ustrajati da hrvatski narod u BiH bude ravnopravan, kao i da mladi ostanu,” kazala je Predsjednica zaželjevši svima sretno blag dane te ponajprije zajedništvo svih Hrvata, kao i svih naših građana.

Uz Predsjednicu Republike, tradicionalnoj predbožićnoj večeri UBH Prsten nazočili su i hrvatski član Predsjedništva BiH Dragan Čović, ministar znanosti i obrazovanja Pavo Barišić, saborski zastupnik Drago Prgomet, koji je ujedno bio izaslanik predsjednika Vlade RH, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas, državna tajnica MVPEI-a Zdravka Bušić, veleposlanica BiH u RH Renata Paškaj te bivši predsjednik RH Ivo Josipović, kao i brojni drugi uzvanici i gosti

Predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović i predsjednik Udruge Mijo Marić s Klubom žena

iz Hrvatske i BiH te Austrije i Njemačke.

U ime domaćina članove i prijatelje UBH Prsten pozdravio je predsjednik Udruge Mijo Marić te je pritom podsjetio na ulogu Prstena, Udruge koja broji oko 3000 članova i oko 300 pravnih osoba. "S Prstenom i u Prstenu je lakše," zaključio je, pozvavši i one koji nemaju dvije domovine da se pridruže UBH Prsten.

PRSTEN NA DOBROBIT ČOVJEKA

Najviši uzvanik iz Bosne i Hercegovine Dragan Čović zahvalio je Prstenu na pozitivnom djelovanju u Hrvatskoj i BiH. Istaknuo je važnost potpore kako bi BiH nastavila svojim eruoatlantskim putem, i to predvođena Hrvatima, kao i stabilizacije odnosa u BiH te zajedništva hrvatskog naroda. Izražavajući zahvalnost na svemu što su do sada učinili "na dobrobit čovjeka", ujedno je izrazio ohrabrenje članovima Udruge Prsten da nastave tim putem. Saborski zastupnik i dugogodišnji član Udruge Prsten Drago Prgomet okupljene je pozdravio i u ime premijera Andreja Plenkovića, a u svoje ime govorio je "iz srca". "Kažu da je velik čovjek koji drugom pruži nadu, a svi vi već 11 godina pružate nadu mnogima i pomažete potrebitima," naglasio je Prgomet, istaknuvši stipendiranje studenata kao izvrstan primjer. Posebno je istaknuo humanitarnu djelatnost Prstena, kao i tradicionalne vrijednosti koje članovi Udruge promiču.

O važnosti djelovanja Udruge Prsten govorio je i Zvonko Milas,

Na svečanoj večeri vrlo zapaženi nastup imao je KUD Prsten iz Osijeka

pohvalivši njihov angažman u proteklih 11 godina. "Spaja nas naša ljubav prema našoj domovini i našem narodu," istaknuo je, napominjući kako su mnogi odavno otišli sa svojih ognjišta, ali nikad nisu zaboravili svoj narod i svoju domovinu. Ujedno je Prstenu izrazio potporu Središnjeg ureda za Hrvate izvan RH kako bi zajednički ostvarili cilj "da BiH ne bude samo zemlja odlaska i prolaska, nego zemlja ostanka i prosperiteta našeg naroda." Riječi potpore Udruzi Prsten uputio je i kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski, koji nije mogao doći, no želio je da Udruga bude što učinkovitija na dobrobit hrvatskog naroda, napose u Bosni i Hercegovini.

Tom prigodom uručeni su ugovori novim stipendistima Zaklade Prsten, a u ime njih desetero zahvalio je student Edo Pleše, izazivši nadu da će opravdati ukazano im povjerenje. Zaklada Prsten do sada je s oko 3 milijuna kuna stipendirala 94 studenta i učenika, a jedna od aktualnih stipendistica, Klara Barišić, bila je moderatorica večeri.

U kulturno-umjetničkom dijelu programa nastupili su KUD Prsten iz Varaždina i Osijeka te mladi plesni par iz plesne škole "Habane-ra", a za dobru zabavu pobrinuli su se band Lira i "Najljepši glas Hrvatske" Ruža Janjiš. Pobjednica druge sezone pjevačkog showa "The Voice" ujedno je tom prigodom zahvalila članovima Udruge Prsten, napose Forumu mladih, što su joj svojim glasovima pružili potporu tijekom natjecanja i pomogli na putu do pobjede.

Izaslanik predsjednika Vlade Andreja Plenkovića, saborski zastupnik Drago Prgomet dugogodišnji je član Udruge Prsten

Ministar znanosti i obrazovanja Pavo Barišić, član Upravnog odbora Udruge Prsten, s vodstvom Udruge

Moja mama naučila je kako se radi ljetnjača od moje bake, ona od svoje mame i tko zna do kuda u prošlost seže taj lijepi običaj. Iako već dugo ne živim u rodnom kraju, isti takav kruh, svakog Božića, uz pšenicu i svijeće, zauzima središnje mjesto na stolu u mojoj obitelji

Napisala i skuvala: prof. dr. sc. **Vera REDE**

Autorica fotografije: **Lidija KRAMAR**

KRUH NAŠ BLAGDANSKI

Božićni običaji su nešto što svi od najranijeg djetinjstva nosimo u srcu i što nam cijeli život dušu ispunja toplinom. Neki su od tih običaja nestali, neki su se prilagodili novonastalim životnim uvjetima, a neki su očuvani do današnjih dana.

Jedan od mnoštva običaja vezanih za Božić koji mi se osobno urezao u sjećanje jest izrada božićnog kruha, koji se u mojem rodnom selu Grebnicama, u Bosanskoj Posavini, zove ljetnjača. Slično ukrašen božićni kruh može se naći u mnogim krajevima koje nastanjuju Hrvati.

Ljetnjača se mijesi od pšeničnog brašna, kvasa i malo soli, a ono što je čini posebnom jesu ukrasi koji se stavljaju po njezinoj gornjoj površini. Ukrasi su puni značenja i simbolike, a pokazuju sve ono što je ljudima važno u duhovnom i materijalnom smislu.

Od uskvasalog tijesta odvoji se manji komad za izradu ukrasa, a veći se komad oblikuje u kruh i stavi u tepsiju. Manji komad tijesta tanko se razvalja i iz njega se prvo izrežu dvije trake koje se u obliku križa polože preko kruha. Trake se rubovima zarežu na dva mjesta i pri postavljanju malo razmaknu. Ta tri prstića simboliziraju

Sveto Trojstvo. Na mjestu gdje se trake preklapaju, u središtu križa, umetne se od tijesta oblikovana ružica, a predstavlja Isusa Krista. Križ dijeli kruh na četiri jednaka dijela koji predstavljaju po jedno godišnje doba (možda od tuda naziv "ljetnjača"). U svaku se četvorinu stavljaju ukrasi koji pokazuju ono što je, osobito u ruralnim krajevima, od najveće važnosti.

U prvu četvorinu stavljaju se Sunce, Mjesec i zvijezde – da vrijeme u godini koja dolazi bude lijepo. U drugu četvorinu polaže se iz tijesta izrezan klas pšenice – da žito rodi, da ne budu gladni ni ljudi ni životinje. U treću četvorinu stavlja se bure s rakijom – da šljive dobro rode, da se nađe rakije za svatove, krštenja i sprovode. Ukrašen u zadnjoj četvorini najteži je za izradu i zahtijeva puno strpljenja. Od tijesta treba oblikovati krmaču koja leži i uz koju se natskuju i sišu mali prašćići - da u godini koja dolazi bude puno zdravih i plodnih životinja. Moja mama naučila je kako se radi ljetnjača od moje bake, ona od svoje mame i tko zna do kuda u prošlost seže taj lijepi običaj. Iako već dugo ne živim u rodnom kraju, isti takav kruh, svakog Božića, uz pšenicu i svijeće, zauzima središnje mjesto na stolu u mojoj obitelji.

Vjerujemo u dobro

Na vlastitim poljima, sami uzgajamo ZRNO kojim hranimo generacije domaće slavonske svinje. Prema svjetskoj recepturi, najsuvremenijom tehnologijom stvaramo DOBRO. *Slavonija, sastavljena od dobrog.*

DOBRO

Želimo Vam svako dobro!

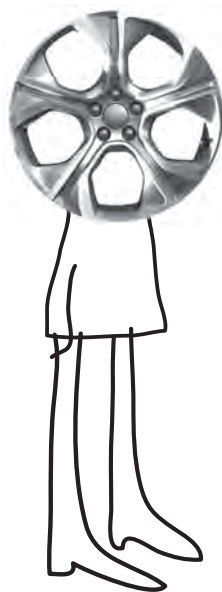

SERVIS ZA SVE MARKE VOZILA

379 kn*
SERVIS ZAMJENE ULJA

199 kn*
ZAMJENA GUMA

359 kn
ZAMJENA AKUMULATORA
12V - 44AH

Bez tebe
sam nitko
i ništa.

*Cijena uključuje PDV i odnosi se na kompaktnu klasu vozila kao što su Opel Astra, Renault Megane, Peugeot 307/308 i sl.

AUTOZUBAK NEOSTAR SERVISNA MREŽA ZAGREB Kobiljačka cesta 101, Sesevetski Kraljevec / **ZAGREB** Ljudevita Posavskog 7a, Sesvete / **VELIKA GORICA** Zagrebačka 117 / **VARAŽDIN** Vilka Novaka 50d / **OSIJEK** Martina Divalta 326 / **SISAK** Zagrebačka 49e / **POŽEGA** Hrvatskih dragovoljaca 35, Novo Selo / **BURIĆ AUTOZUBAK PULA** Industrijska 2b / **ROVINJ** Istarska 69

JEDINSTVENI BESPLATNI TELEFON 0800 5002

neostar.hr

Partneri:

